

D A G B O K

F O R N O R V E G I A E K S P E D I S J O N E N 1929/30.

FÖRT AV HJ. RIISER-LARSEN.

064400372

Lördag den 27de oktober:

"Norvegia" ankom til "Thorshammer" kl. 13.30 efter sin første tur til Bouvet.

Mandag den 28de oktober:

"Norvegia" tok ombord 15 tons kull fra "Thorshammer".

Tirsdag den 29de oktober:

Embarkerte på "Norvegia" som 18.00 avgikk til Thorén for å fylde kull.

Onsdag den 30te oktober:

Ankom til Thoréns posisjon kl. 23.40.

Torsdag 31te oktober:

Gikk igang med bunkring fra "Thoröy" som lå langs siden på "Thorén".

Tok ombord trematerialer for galger for flyvemaskin. Gikk igang med bygning av galgen akterut for p. 18.

Fredag den 1ste november:

Avgikk kl. 21.45 fra Thorén efter å ha tatt ombord bunkers og 350 sekker kull.

Lördag den 2den november:

Ankom til "Thorshammer" kl. 19.00.

Lördag den 3dje november:

Fortöiet ved "Thorshammer" kl. 06.00 og gikk igang med å reparere "Norvegia"s baugjern i den utstrekning det lot sig gjøre. DE under vannlinjen havarerte baugjern måtte man la være. Hadde anbragt 200 sekker kull akterut for å få baugen op. Riggen stöptes istedet full av cement og sand.

Skiftet derefter kullsekkene forover og tok ombord ekspedisjonens gods og reservedeler for flyvemaskinen m.v.

Gikk fra "Thorshammer" kl. 21.30.

Mandag den 4de november:

Lützow-Holm, England og Ekedal embarkerte. Tok ombord F.18 akterut. Arrangementet udmerket.

Avgikk kl. 10.00 fra Torshammer for i henhold til ordre å foreta en rekognosering sydover med hensyn på is og hval.

Ordren löd: "Godhetsfullt foreta en rekognosreingstur i farvannet mellem retv SW. og SO. av "Thorshammer" inntil en avstand av 20-30 km. alt avhengig av isforholdene. Forbunden for Deres Telegrafiske report pr. Code (hvalbåt-code) om isforhold og hvalforekomster."

Om aftenen avgas følgende rapport til "Thorshammer": Styrt retn. S.V. gjennom spredt is med tiltagende grad av tetthet inntil 30 nautmil av "Thorshammer"

hvor tettis-kanten påtraffes. Mindre klaser søndenfor. Derefter styrt langs kanten retv. O.N.O. ca: 20 nautmil hvor stoppet for natten. Stadig spredt is. Ingen hval. (Avsendt kl.20 Grwt.)

Bar. 759. Vind Sydlig laber fmd. Emd. S.O.3. Luft-t.÷1.

Tirsdag den 5te november:

Note kl. 06.55 Gwt. til "Thorshammer": "Kl. 6 passerte en av hvalbåtene kommende østfra. Vi fortsetter derfor ikke den retning men styrer sydover i større bukt som åpnet sig inatt. Løsisen fra igår drevet av hvorfor fritt vann N.W. Tvilsomt om det blir flyvevær da frisknende S.O.

To noter fra "Thorshammer" kl. 07.15 Gwt.: "Takk for noten. Ser gjerne De går litt inn i klarene i Syd og undersøker."

samt:

"Takk for siste note. Sendte en hvalbåt S.O. og en S.V. idag morges."

Note til "Thorshammer" kl. 07.35 Gwt.: "Ankommet tettiskanten. Fortsetter inn gjennom isen "2 blå"."

Note til "Thorshammer" kl. 10.10 Gwt.: "Står sydover gjennom ca. 10 mil bred og lang ost-vest-gående klare. 7 blå siden kl. 8."

Fra "Thorshammer" kl.11.35 Gwt.: "Takk for noten. "Thorshammer skal flytte ikveld. Kan få peiling av Dem i emd."

Til "Thorshammer" kl.12.15 Gwt.: Middagsbredde $55^{\circ}19'$. Lengde $5^{\circ}51'$ W.

Efter klare nevnt note 4 passert smal flore løs is siden utenfor synsvidde. Veldig klare sydover. Søndre side utenfor synsvidde.

Pakkis i ost og vest. Isen ikke særlig meget sterkere. 5 blå siden siste note. Flesteparten av idag observerte 14 blå gruppert om bredde 55° og ovennevnte lengde.

Fra "Thorshammer" kl. 16.30 Gwt.: "Vi går om en halv time. Kald oss op igjen kl. 18.00 for peiling."

Note 6 til "Thorshammer" kl. 18.25 Gwt.: "Nådde bunden av den i note 5 nevnte store klare kl. 15.30 siden passert et par ~~etere~~ mindre.

Stoppet kl.17.30 op ved iskanten. Tyngre is. Posisjon S. $55^{\circ}46'$, W. $6^{\circ}0'$. Mindre klarer søndenfor. Observerte 3 blå ved 15-tiden.

Siden intet. Videre fremtrengen sydover neppe formålstjenlig.

Foreslår derimot ligge her inatt for retur nordover imorgentidlig om forholdene da er de samme.

Bar.758-755. S.O.3 dreierende til O.N.O. Værets siktbarhet for usikkert for flyvning.

Fra "Thorshammer" kl. 18.25: "Viser vår peiling misv. 208 inn i klaren!"

som besvartes: "Peiling ser bra ut."

Fra "Thorshammer" kl. 18.45 Gwt.: "Takk for noten. Enig Deres forslag note 6."

Onsdag den 6te november:

Styrte nordover om morgenen kl. 03.30. Passerte "Hauken" kl. 18 $\frac{1}{2}$ og gav på praing besked om en blå observert $\frac{1}{2}$ time i forveien.

Blev senere praiet av "Thord" som så styrte S.V.-over. $\frac{1}{2}$ time senere observertes en blå som vi tok "jag" på inntil "Thord" kunde komme op. Tilkaldte den pr. trådløs, og den fikk hvalen.

Ankom kl. 13.00 til "Thorshammer" som var flyttet ned til den klare søm hvor vi igår så så meget hval.

Satte straks ut F.18. Lützow-Holm og Ekedal foretok en kortere tur for prøvning av radioen. Senderen god. Mottager svak.

Om emd. foretok Lützow-Holm, Ekedal og jeg en flyvning på 2 $\frac{1}{2}$ time for å rekognosere isforholdene søndenfor "Thorén"'s posisjon og gi rapport om samme.

Da "Thorén"'s posisjon usikker landet vi underveis ved "Thor Senior" over hvis radio vi fikk en peiling av "Thoréen". Vår radio var ute av funksjon da generatorpropelleren var havarert. Fortsatte i peilingen og fant "Thorén" med "Thoröy" i nærheten. Tok en tur sydover og tilbake til "Thorshammer". Lite siktbart omkring "Thorén". Avleverte efter tilbakekomsten skisse over isforholdene til "Thorshammer".

Bar. 754-752. O.S.O.2. Skyet.

Torsdag den 7de november:

Lützow-Holm og jeg startet kl. 05.00 med F.18 for å lete efter hval. Opdaget to blå. Den første såes først nede i vannet med samme lysegrønne farve som en isfot og kunde lett følges hele tiden. Den andre opdagedes på blåst ca. 1500 meter borte. Vi fløi bort til den og fulgte også den en stund. Det syntes å være lett å observere hvalen fra luften. Dessverre var ingen av hvalbåtene i nærheten. Vil senere gjøre forsök med å arbeide sammen med en av hvalbåtene. Til orientering med hensyn til "Thorshammer"'s posisjon benyttes fremtredende isfjell.

Landet efter 2 $\frac{1}{2}$ times tur ved "Norvegia" da det blev snetykke. Fikk besked av Kapt. Bull om at vi kunde gå an på vår Enderbytur. "Norvegia" gikk derfor kl. 09.00 langs "Thorshammer" for å komplettere kullbeholdningen og ta ombord det resterende utstyr.

Kl. 18.00 gikk den fra siden hvorpå "Qartsiluni" blev satt på vannet fra "Thorshammer" og tatt ombord på "Norvegia" hvor dens galge var gjort klar. Ombordflytningen gikk udmerket.

Samtidig kom Lützow-Holm og Ekedal tilbake fra "Thorén" med F.18. De hadde fløiet Kapt. Bull dit bort for en konferanse.

Tok ombord F. 18 og fulgte etter "Thorshammer" som imidlertid var gått S.O. over i klaren. Stoppet ved "Thorshammer" for natten kl 22.30. Kullbeholdning ca. 245 tons.

Bar 751- 759. N.W.2. Skyet.

Fredag den 8de november:

Gikk ombord i "Thorshammer" for frokost og avhentet gjenværende utstyr og avgikk så østover i klaren kl.09.00.

W.S.W. 5-6. Skyet med snebyger. Bar 759.

Efter å ha gått ut ca. 50 nautmil begynte florene som ligger tvers på vinden å bli større og tettere hvorfor vi nok kommer til å måtte trekke oss nordover.

Note 9 til "Thorshammer" kl.20.10 Gwt.: "50 km.O.t.N. av "Thorshammer" kl. 20.00. Stor klare med små syd-nord gående florer.4 blå."

Lördag den 9de november:

W.S.W.5-6. Overskyet. Dis. Snebyger. Bar. 759.

Måtte på morgensiden søke nordover da pakkene blev for store.

Kom om emd. østover igjen.

Til "Thorshammer" kl.21.05 Gwt.: "Kl. 20.00 S.54°15'. Store klarer, litet is. Disigt vær. Nu opklarende. 1blå.

Söndag dne 10de november:

W.N.W.6. Skyet. Bar. 762. Snebyger.

I mørket om natten var vi kommet ut av isen som hadde trukket sig sterkt sydover. Holdt derfor kurs söndenpå Ost for å komme i nærheten av isen igjen.

Utover emd. frisket kulingen på med stormbyger og var utover aftenen öket til storkuling. Sjöen blev efter hvert grov. Flyvemaskinen stod bra men det begynte å se stygt ut for de löse kull på fordekket, da vi tok inn sjöen.

Stod sydover mot isen med vind og sjö på babord låring og kom endelig kl.23.30 efter nogen spendene timer i le av en mindre pakke hvor vi stoppet for natten.

Note kl 13 til "Thorshammer" kl.20.25 Gwt.: "Kl.20.00 S.54°35' ost 250'.

Fra vår morgenposisjon trakk isen sig sydover betydelig lenger enn antatt, hvorfor vår kurs hadde holdt oss for langt ute. Nordvest stiv kuling. 15 blå siden kl. 8. Styrer S.O. t. S."

På hundevakten og dagvakten var observert 3 finn og to blå.

Kl. 8 fmd. passertes "Skytteren". Melding herom og posisjon sendt "Thorshammer".

Mandag den 11te november:

Da det var lysnet trakk vi oss litt sydover på dagvakten i le av nogen pakker for å få smulere vann.

N.W. W.N.W. 6. löiende. Bar 752. Skyet.

Kl. 08.00 var været löiet såpass at vi igjen kunde sette igang og styrte for Bouvet. Fikk Bouvet isikte kl. 13.00 og kom under den kl. 16.00. De mange strandede isfjell på dens vestsida gav udmerket le for vestværet. Vi styrte inn på "havnen" og jeg gikk straks iland på Larsöya og tok en rekke bilder av dyrelivet. Bouvet-toppen var dekket av tåke hvorfor der ikke blev foretatt fotografering fra luften. Kom ombord igjen kl. 20.00 og gikk med "Norvegia" ned på dens østside for å ligge der om natten.

Note til "Thorshammer" kl. 08.50 Gwt.: "Kl. 8 S. 55° 0' øst 2° 40' åpent hav med enkelte mindre pakker. Stoppet siden midnatt men står nu sydover for bedre le i påvente stanse på Bouvet. West kuling. Snebyger. 4 blå.

Tirsdag den 12te november:

Fmd.: Løber vestlig bris. Emd.: Stille. Aften: Svak sydlig bris.

Lützow-Holm og jeg startet med F. 18 i nærheten av "havnen" hvortil vi var gått med "Norvegia". Var oppe i 50 minutter og tok en rekke billeder av Bouvet. Toppene var frie for skyer men skydekket lå dog så lavt at vi på langt nær kunde få höide til vertikalfotografering. Tok også nogen meter kinofilm, men fotograferingen vanskeliggjordes på grunn av den sterke kulde oppe i höiden. Kinofilmen blev stiv. På det almindelige fotografiapparat blev film nr. 12 som lå inn til metalldekslet så stiv at den ikke lot sig hale rundt. Forøvrig var belgen for slakk for fotografering med vindpress på apparatet. Maxhöide 950m.

Efter flyvningen gikk vi med "Norvegia" inn på havnen og førte iland materialene til hytten på Larsöya. Reisning av denne påbegyntes om emd.

Kl. 10.10 startet dagvakten med en fin vind

Kl. 16.10 startet Lützow-Holm og jeg på en ny flyvning som varte 1.1/4 time. Vi tok herunder en serie skråbilleder langs kystlinjen øen rundt samt bilder av kappene og Larsøya. Tok derefter en ny runde i 500 meters höide for å se på grundene og korrigere kartet efter öiemål. Fant adskillige nye grunder og korrigerede flere feil. Meget vanskelig å lokalisere grundene på grunn av feilene i kystlinjens forløp. Sydkysten var nogenlunde siktig.

Derefter steg vi op til 1200 meters höide umiddelbart under skydekke og fotograferte öens indre. Den er et tydelig meget stort, utdödd krater. På nordsiden mellem Kap Valdivia og Kap Circoncision var kraterranden faldt ut. Prins Olavs Topp og Lykkes Topp ligger umiddelbart på kraterranden. Den förstnevnte er tydelig den höieste. Toppenes plasering i kartet synes bra. Kraterets indre gjenfyldt av snedekket is. På vestsiden av Olavs Topp falder fjellet loddrett ned i krateret slik at sne og is ikke kan ligge på. Der såes derfor her en grå stripe bart fjell. Forövrig er der ikke en mörk flekk innenfor strandlinjen noget sted.

Endelig foretok vi en 15 minutters tur og fotograferte hytten på Kap Circoncission. ~~Datte-med-F.18~~ Satte inn F.18 kl. 18.00 og gikk ut og la oss i le av en drivispakke.

To ganger i löpet av dagen hörtes isfjell brekke over eller en bre å kalve, uten at dog noget kunde merkes på sjöen. Lyden som fjern torden.

Hadde gjerne hatt en motorbåt for å kunne foreta nogen direkte målinger langs stranden for korreksjon av kartet. Roning umulig. Note til "Thorshammer" kl. 20.45: "Ferdig fotografering fra luften. Reisning hytten og fotografering dyreliv påbegynt, håber avsluttet imorgen."

Onsdag den 13de november:

S.W.4-5. Lette snebyger. Ikke flyvevær.

Note fra "Thorshammer": "Gratulerer på det hjerteligste. Venter muligens ordre om i kveld om at la "Thoröy" der avgikk igårftes anløpe for flere pels-sel. Hvis De ikke avgår idag kald oss op kl. 21.00 såfremt noget foreligger hjemmefra. Errindre mat og kull i huset."

Note til "Thorshammer" kl. 09.10: "Takk for telegrammet. Eventuelt anløp "Thoröy" her vilde passe ~~wilde-pe~~ udmerket da vi gjerne vil

ha mere bunkers. Enkelte hunsel er nu gått på land, men de er meget skye. Bouvets indre er et stort utbredt krater med Olavs Topp og Lykkes Topp på kraterranden. På vestsiden av Olavs Topp falder randen loddrett ned i krateret, hvorfor fjellet ligger bart. Forøvrig er öens indre helt sne- og isdekket."

Kl. 6.- fmd. fortsattes reisen av huset. Selv drog jeg iland på Bouvet likeoverfor Larsöya og tok en hel del kinofilm og almindelige film av en større familie sjöelefanter. Gikk derefter over på Larsöya og avsluttet fotograferingen av pingviner Rocks, Ring og ^{Adelle} samt tok andre fuglelivsbilleder. Kapduen og Sölvgråpêrellen. Fikk også noen bilder av en sjöleopard.

I anledning av telegrammet om "Thoröy" fangedes en av de angivelige pelsselhunder(under kinofotografering) men det viste sig å være en årsgammel han.

Reisen av hytten avsluttet om aftenen.

Note fra "Thorshammer": "Takk for opplysningen. "Thoröy" fortsetter direkte Cape Town."

Det passet oss best til tross for at vi gjerne vilde hatt kull, da vi sparte tid.

Torsdag den 14de november:

S.W. bris. Sterke snebyger.

Kl. 6.- fmd. påbegyntes ilandføringen av proviant, herunder pemikan, og kull til Larsöya. Da den av "Norvegia" medbragte ovn var opsatt i hytten på Cap Circoncission gav jeg ordre til å ta ned ovnen i lugaren akterut. Denne blev så satt op i hytten iland. Kom ombord igjen kl. 8.30 og avgikk kl. 9.15 efterat den igår fangne pelssel var sluppet overbord igjen. Det var mere jobb med å få den overbord igjen enn med å fange den og bringe den ombord. Den vilde ikke tilbake tilsjøs. Tilslutt lykkedes det å få den overbord igjen ved hele mannskapets assistanse og da fulgte den fartöiet langt utover.

Note til "Thorshammer" kl. 20.35 Gwt.: "Kl. 20.00. 60kvm. O.S.O.

Bouvet. 5 blå 30 kvm. av Bouvet, ellers ingen observert."

Fra "Thorshammer" kl. 20.45: "Kontoret telegraferer professor Holtedal önsker opplyst om Bouvets Höide stemmer med Tidligere opgaver og om nogen særlige avvikelser i landomriset. Endvidere önskes få nærmere forklaring om grodden hvorfra röken. Telegrafer."

Til "Thorshammer" kl. 21.50: "Höidene stemte udmerket vår höidemåler.

Adskillige avvikelser i landomriset fra foreliggende kart

50 tusendedel, hvilket vanskeliggjorde nøiaktig avlegning av en del nye grunder vi opdaget fra luften. Foretok enkelte skissemessige forandringer av kartet under flyvning som vil bli supplert efter fotografier ved hjemkomsten. Ingen rökopstigning tilkjennegav grottens plass under flyvningen. Larsen gitt skriftlig rapport underveis "Thorøy". Forövrig henvises Meteorekspedisjonens beretning." Vi holdt sydlig av ost for snarest mulig å komme i nærheten av isen. Både for å kunne gi rapport om den og for flyvemaskinens skyld. Foruten tidligere nevnte proviant anbragte vi i hytten 1 lampe, parafin, fyrstikker, ved, blålys og raketter.

Hytten ligger godt beskyttet mot vind i en kløft på Lråsöyas nordside. Den kan ikke sees fra sjöen, men vil utvilsomt bli funnet når man kommer iland der selv om man ikke kjenner dens tilstedeværelse.

Fredag den 15de november:

MD 55°00' ost 7°46'

Fortsatte ostover. Stadig en del is, og meget nok av den til å gi oss smult vann.

Overhalte flyvemaskinene og fylde kull fra dekket til boksene. Kullspørsmålet kan komme til å bli et problem for oss, og mesteren klager over såvel Rotterdam som Cardifkullene. Med Nixon Navigation skulde vi efter andres erfaring fått større aksjonsradius og av den avhenger alt på denne tur. Vi må nok såvidt jeg kan skjønne ostenfor 50 ost för vi for alvor prøver å trenge sydover. Prøver vi på det för, kan vi bli liggende å bakse med isen uten nogen vei å komme. Særlig tung eller tett is kan "Norvegia" ikke gå i.

Om enn Drygalski medgir at isfjellene kommer lenger op mot Crozet enn mot Kerguelen, så bestrider han dog muligheten av at der eksisterer noen Neumayerström, og hevder at de hverken på Gaus, Challenger eller Valdivia har funnet noe til støtte for Neumayers teorier. Derimot fikk han bekreftelse på at det var riktig på ultimo sydbredde å arbeide ostenfra og vestover på grund av de fremherskende vinde og strömmen.

Det må imidlertid bety noe at isfjellene ligger så langt sønnenfor Kerguelen og Valdivia. Isfri seilas til 64°14' 16de desember må også bety noe.

Ved Bouvet var det tydelig å se av de hundreder av strandede isfjell at de efter symetrilinjen å dømme kom fra S.W. med en ström ut fra

Weddelhavet söndenfor Sandwich.

Vi får imidlertid følge iskanten og se forholdene an.

Telegrammer til "Thorshammer" kl. 19.30.

Note 21: "54°41' ost 8°46'. Större ispakker straks söndenfor. 11 blå."

Lördag den 16de november:

Overskyet men bra sigtbart. Ökande S.O. med langsomt fallende barometer.

Fikk endel tung is på hundevakten inatt og måtte holde nordover.

Ved 6-tiden trakk iskanten sig raskt sydover og vi befant oss utpå formiddagen i åpent hav, da vi ikke vilde gjøre omvei langs iskanten.

Adskillige isfjell, men i påfallende grad kalver. Endret kurs til retv. O.S.O. Utover emd. en litt ubehagelig dønning fra nord som gav oss adskillig slingring. Den avtok litt ved 23-tiden.

Det synes å være lang vei til isen, og værforholdene er dessverre ikke sikre. S.O.-ten er i tiltagende med ökande nesesjø. Av hensyn til kullene må vi gå korteste vei - av hensyn til flyvemaskinen må vi om styggvær setter inn være i nærheten av isen. Vi får endre kursen til S.O. fra kl. 24.00.

Telegrammer til "Thorshammer":

Note 22: "Kl. 19.00 54°46' ost 12°49'. I hele dag stadig blå, 3 finn og 1 sperm. Her er ingen is. Her er endel isfjell."

Söndag den 17de november:

Vinden trakk sig i løpet av natten om syd og S.W. og kom utover fmd. i W. av kulings styrke.

Efter sjöen å dömme var det ved 4-tiden om morgenen tydelig at vi nærmet oss isen. Da imidlertid barometeret fortsatte å falde med all utsikt til styggvær fortsatte vi for å komme inn i isen selv om den skulde trekke sig nordover igjen. Inde i klaren var det smult og fint omend endel en del dønning. Pågrund av isens bremsning föltes ikke stormen som vinden öket til så sterk nede ved dekket, men oppe i tönden er det friskt nok. Riktig styggvær nu utenfor isen og verre blir det til natten.

Telegram til "Thorshammer"

Note 23. kl. 09.00 55°30' ost 16°25'. Gikk inn i isen på 55°30' ost 14°22'. Her er meget is også nordover. 13 blå. West kuling.

Mandag den 18de november:

Lå stoppet ilt det lysnet om morgenen. Da vi var i nokså tett is som det vilde kosta meget kulla gå i, forsökte vi oss nordover,

men måtte opgi det straks vi fikk føling av været. Der var storm utpå. Etter hvad vi hadde sett av isforholdene under flyvningene ved "Thorshammer" og "Thorén" var det meget som tydet på at isen var slakkere med større klarer lengere inne i isen søndenfor, at den på grund av vær og drivning var mere sammenpakket de første 20 nautmil innover fra kanten.

Over middag begynte vi derfor å arbeide oss S.O.-over og kom op i en klare som utpå kvelden nesten blev for stor for oss. Da det mørknet måtte vi nemlig holde unda været en 2 timers tid S.S.O.-over for å undgå å få vindsjøen som gikk i høide med rekken inn over dekket. I le av noen løse florer fikk vi le for vindsjøen mens dønningen ennå var høi. Isen er for meget opbrudt til å dempe den. Stoppet nu kl. 23.00. Frisk storm til kuling og snebyger.

Pos. 18.30 Gwt. $55^{\circ}40'$. $19^{\circ}10'$ ost.

Telegram til "Thorshammer".

Note 24: "18.30 Gwt. $55^{\circ}40'$, ost $19^{\circ}10'$. Stor klare. N.W. storm.

Snetykke. Slengere av hval."

Herfra vilde det være av interesse å ta oceanografiske stasjoner. På grund av kullbeholdningen tør jeg imidlertid ikke gjøre det, men setter alt inn på å nå Enderby land. Chansene herfor er så små at alt må settes inn herpå hvis det skal lykkes oss å komme først.

Tirsdag den 19de november:

Utover dagvakten holdtes S.O.-over. Det syntes som om stormen hadde brudt op isen nordenfor oss. Ved vindens skiftning fra ost gjennom syd til nordlig av west hadde florene stadig måttet forandre retning, idet når de er kommet tilsv. ligger tvers på vinden. Herunder var en hel del av isen samt sørpen mellem flakene tæret bort i sjøgangen. Florene bestod derfor nu av den hårdere del av flakene som var rikere på farver, grønt og blått med brune farver helt opover i rødt.

Ved 6-tiden begynte vi å få is om st.b. og ved 8-tiden styrte vi inn gjennom en pakke da iskanten om babord trakk sig nordover. Det var tvilsomt om vi vilde finne vei i klaren, men for å slippe omvei var det verdt et forsøk. . Utover fmd. viste det sig imidlertid at det var vanskelig å komme frem inne i isen. Pakkene var meget brede med store felter helt dekket av tett is, hvori det kun var noen små dammer med åpent vann.

Utover efmd. måtte vi derfor nordover for heller å gå ut av isen. Ved 18.30-tiden kom vi ut i en råk på ca. 2 naut.mils lengde lavet av et isfjell, og som førte ut til åpent vann. Snebyger vanskeliggjorde her navigeringen. Det var påfallende at råken efter dette fjell hvilket også var observert for andre fjelles vedkommende ikke viste rett med vinden fra fjellet. Råkene dannes ved at pakkisen settes i drift av vinden på grunn av friksjonen mellom luft og is. På isfjellene få vinden ingen større innflydelse da de ligger så dypt i vannet at de på en måte kan sies å være forankret i dette og følger strömreiningen. For mindre fjelles vedkommende vil imidlertid pakkisens press på luv. side spille en rolle alt efter fjellets og pakkisens størrelse. Det vil således se ut som om isfjellet seiler frem gjennom pakkisen dannende en råk efter sig på le side. Andre faktorer som influerer på pakkisens driftsretning er overflateström, sjö og dönning. Er ström, vind, sjö og dönning av forskjellig retning, retter isens driftsretning sig inn efter resultatene av dem.

I nærværende tilfelle pekte råken ikke s.o.-over, men dannet en vinkel med vinden på ca. 45° og pekte ostover.

Enten måtte der være en sydlig eller sydvestliggående underström som trykket isfjellet den vei, eller der var en nordlig eller nordostgående overflateström som trykket pakkisen den vei. Da pakkisen efter våre erfaringer i løpet av dagen var tett sammenpakket i dette avsnitt, tydet dette på at det siste var tilfellet.

Idet vi kom ut av isen kom vi op i en forskrekkelig dönning, sikkerlig en følge av slike spesielle isforhold. Den kom fra alle kanter og i centret hvor vi syntes å være var det ingen rullende bevegelse. Dönningen toppet sig i koller og kratere. Engang løftet sjöen fartöiet uten slingring rett op og holdt det på toppen av en rund kolle, for så plutselig å synke under fartöiet til et dypt krater som "Norvegia" sank ned i til vannet slog inn på alle kanter av det för det stoppedes.

Efter hvad vi tidligere^{også} hadde erfart også er dönningen verre inne ved iskanten enn lengere utpå, også selv om ikke slike spesielle strömforhold er tilstede. Vi søkte derfor et stykke ut fra kanten, som her igjen trakk i sydligere retning. Det var meget slemt ute på sjöen også, men vi kunde da holde det gående der idet vi søkte S.O.-over.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 25. Kl. 18.30 Gwt. 55°27' Ost 21°50'.

Tett is søndenfor i stor sydgående bukt. Slengere av hval."

Onsdag den 20de november:

Vinden løiet utover natten og vi hadde en fredelig fmd. med kurs O.S.O. Isen var helt borte, forsvunnet sydover. Overflatetemperaturen steg plutselig til 0,95°C. fra 1,3°C. dagen før.

Påfallende lite isfjell, og det som var var bare kalver.

Vi tar loddskudd hver middag. Oftere anser jeg det ikke nødvendig da vår distanse er liten, farvannet dypt, likesom vi befinner oss kloss oppe^u "Valdivia"'s rute. Ekkoloddet fungerer udmerket.

Vannet hadde forandret farve, det var nu blått. Om fmd. hadde vi på et tidspunkt massevis av kapduer som så forsvant. En skiddengrå albatros besøkte oss.

En ny fugleart optrådte idag: Islerken.

Noen forandring er det her, det er sikkert nok.

Om fmd. hadde vi etter en vindstille en laber nordenvind som utpå efmd. slog over i vestenvind idet barometeret gikk under 740 igjen.

Utover efmd. øket vinden til stiv kuling med en ganske uhyggelig slingring utover aftenen. Nu kunde det vært bra å ha isen i nærheten. Sterk nordlig dønning med økende vindsjø av vest.

Md.Pos. 55°41' s. 24°06' Ost.

Telegram til "Thorshammer" kl. 18.45 :

"note 26 Kl. 18.30. 56°05' Ost 25°19'. Ingen is. 4 blå, 1 finn. Lite sigtbart."

Torsdag den 21de november:

Vestlig storm med svært hav hele natten. Kunde ikke holde søndenfor S.O.t.O. på grunn av sjøen. Med sjøen på låringen greiet "Norvegia" sig forbausende godt.

Ved 07.00-tiden tok b.b.bæreflate på F.18 sjøen et par ganger.

Været var heldigvis nogenlunde klart slik at man kunde holde sig klar av isfjellene som det begynte å bli flere av.

Litt før 0.800 endret vi kurs for å se på en "ø". Det var den svarteste isfjellkjerne jeg har sett noen gang. Og så tung i sjøen at der ikke kunde merkes noen bevegelse i den. Sjøene bröt som på en holme. Vi måtte helt innpå den før vi var sikre på at det var is. Samtlige isfjell på en undtagelse nær var kalver.

Kunde ikke stoppe

Kunde ikke stoppe for lodning på grunn av sjøen. Av samme grunn heller ikke mulig å begynne oceanografiske stasjoner.

Utover aftenen løiet vinden og ved 22-tiden begynte vi å få noen isflorer som etterhvert blev tettere. Da vi fikk skikkelig le stoppet vi for natten.

Kl.18.30 talte jeg fra tønne 120 isfjell på en gang.

Pos. kl.18.00 Gwt. $56^{\circ}41'$ Ost $29^{\circ}14'$. Lenset unda west kuling.

Ingen is. 27 blå. (Telegram til "Thorshammer".)

Fredag den 22de november:

Lå stille til kl.03.00 da vi satte igang igjen og snart kom ut av isen. Her var det atter en påfallende forandring. Isen forsvandt sydover. Isfjellene blev borte. Kl.09.00 kunde jeg bare observere 5 mindre kalver fra tønne. Hadde besøk av en svart og hvit albatros. N.O. laber vind om fmd., men fallende barometer. Herligheten varer tilsynelatende ikke lenge. "Valdivia" som var i dette farvand 14 dage senere enn oss hadde også bare styggvær.

Ingen is. Utover dagen frisket vinden på med stor sjø og selvfølkelig slingring.

MD. Syd $56^{\circ}58'$ Ost $31^{\circ}31'$

Loddskudd 5450 meter. D.v.s. 56 meter mindre enn "Valdivia" fikk med wire.

Overflatetemp. 1.25°C . Det var en kjedelig synkning fra 0.75 igår.

Men vi er jo også endel sydligere.

Holder S.O. over for å komme inn i isen for været.

Ved 16-tiden kom vi bort i litt is, og der lå en sjøleopard - uheldigvis for den. Så kjedelig det var, måtte den skytes da vi måtte prøve spekkfyring, hvilket kunde komme til å bli et meget viktig spørsmål for oss. Det blev to askepöser med spekk som var skåret op med huden i stykker på ca. 20×30 cm. De brente udmerket ovenpå kullene. Hvis ikke kull-laget er tykt, må det ikke kastes inn meget av gangen. Oljen renner isåfall ned gjennom kullene og ristene för den forbrenner.

Holdt steamen 1 time på den leoparden. Det var ikke så verst i betraktning av at den var mager. Mavesekken var helt tom. Kullene forbrante til en sotlignende askegröt. Leveren er meget velsmakende, som kalvelever, og en behagelig avveksling i kosten.

Den is vi var borte i var bare noe småtteri. Vi var straks klar av den uten å ha noe mere til luvart heller.

Sjøen begynte derfor å gjøre sig gjeldene igjen.

Med $+2^{\circ}\text{C}$. i luften og $+1.25$ i vandet og vind fra havet er det selvfølgelig dårlig med sigtbarheten. Søker derfor lengere syd for om mulig å finne le for natten.

Kl. 20.00 ombord. 18.00 Gwt. $57^{\circ}30'$ Ost $32^{\circ}31'$. Bar. 740. Måtte stoppe for tåke og snetykke før vi fant isen.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 28. Kl. 18.00 $57^{\circ}30'$ Ost $32^{\circ}31'$. Ingen is, snevær. 8 blå."

Kl. 22.40 kom telegram fra Sandefjord med forespørsel om jeg hadde gjort noe arrangement med (~~de~~-forskjellige-pressekonserns) pressebyrå eller til hvem man burde henvende sig. Vil foreslå kaptein Beichmann som vel kjent med de forskjellige pressekonserns, og som gjorde et udmerket arbeide i samme anliggende for Norgeiaekspedisjonen i 1926.

Lördag den 23de november:

Satte igang igjen litt før kl. 04.00, og møtte ved 09.00-tiden en iskant som strakte sig nordover hvorfor vi holdt N.O.

Posisjon ved iskanten $58^{\circ}32'$ Ost $33^{\circ}51'$.

Har siden gått gjennom endel is hvorfor dønningen nu er rimelig. Vinden er løiet av til et nordligt drag. Til gjengjeld en umåtelig tett tåke. Måtte stoppe da det vilde være å søle med kullene å gå i isen i blinde. Dertil faren for isfjellene.

Utover emd. klarvær en stund med meget smørland til alle kanter. Håber vi foreløbig ikke får noe pressearrangement da det er velsignet deilig å slippe å sende pressemeddelelser. Det er hyggelig å få være i fred.

En stor mangel ved "Norvegia" som ekspedisjonsskib er at det ikke er noe sted besetningen kan samles til litt lørdagshygge når forholdene forøvrig skulde tillate det. Man blir litt meget for sig selv og bare tomannsprat. Sålenge det går forover merkes slikt ikke så meget. Men skulde det bli meget stilleliggen vilde det bli en annen sak.

Aftenpos. $58^{\circ}02'$ Ost $34^{\circ}50'$. Bar. 733½. Nedgangen idag stoppet.

Loddskudd 5365m. 1.6°C . i vandet. Kjedelig at det er så kaldt.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 29. Kl. 18.00 Gmt. $58^{\circ}02'$ Ost $34^{\circ}50'$. Ligger stille i isen.

Tåke. 24 blå. Intet pressearrangement truffet, kun lovet "Times"

fortrinnsrett England hvis minst like godt tilbud som andet konsern. Foreslår kaptein Beichmann, Tidens Tegn, anmodes påta sig arrangementet privat, dog bør ingen henvendelse gjøres utenlandsk presse for dennes opmerksomhet ved eventuelle viktige nyheter, ellers opnåes ikke rimelige tilbud."

Søndag den 24de november:

Lå stille til kl. 04.00 på grunn av tåke og snebyger. Blev tvunget til å gå adskillig nordover for å komme igjennem en isodde, hvorefter isen forsvandt S.O.-over.

Der var endel dønning inne i isen. Større tyngre is seilte på dønningen med en fart avhengig av flakets størrelse, og arbeidet sig på den måte inn gjennom pakkisen med et bredt kjølvand etter sig. Etter hvert som vi nærmet oss iskanten blev flakene mindre og mindre for til slutt å ende i et bredt belte isstykker, isbolder. Det ser ut til å være ganske langt ^{sydover} til bunden av den bugt vi nu er ute i. Har hatt besøk av grå albatrosser, en "skomaker" samt en stormsvale.

Også hvalenes større eller mindre antall synes å variere med vest- eller øst-siden av en odde.

Vindstille hele fmd. og en fredelig søndag. Ved 19.00-tiden østlig vind med enkelt snebyge.

Vanntemperaturen til middag riktig opmuntrende: 0.6°C . Langt til is. Vi er litt nordenfor "Valdivias", ^{nute} men holder bare $\frac{1}{2}$ strek søndenfor retv. Øst, da "Valdivia" måtte nordover lenger østpå.

Dønningen er i emd. blitt voldsom igjen, men er heldigvis lang.

Dog tar vi av og til noen forferdelige hal. Skulde vi få vindsjø på dette her må vi i god tid få tak i isen igjen. Men det forlenger veien.

Telegram til "Thorshammér":

"Note 30. Klar isodden i formiddag. Kl. 17.45 (Gmt.) $57^{\circ}45'$ Øst $36^{\circ}42'$. Ingen is. 10 blå."

Mandag den 25de november:

Vi fikk nok vinden. Den begynte på øst og trakk sig så utover dagen til S.O. En stiv kuling blev det av det, og dog hadde ikke barometeret gitt noensomhelst indikasjon. Det holdt sig på 740 hele tiden.

Vandtemp. 1.05°C . Et godt stykke vei til isen.

Kunde ikke holde kurs østover. Da blev vi bare stående og stampe mot været og bruke kull.

Holdt derfor en tid S.O.tS., også fordi vi måtte se å komme i le av isen før sjöen blev for slem. Da vinden kom i S.O. endret vi kurs til S.t.O.. Det gikk svært smått fremover. F.18's galge begynte å vandre. Fikk den reparert.

Efterat dekkskullene er opbrukt er Norvegia blitt meget stivere og tar nu fæle hal.

Denne kulingen kom ubeleilig. Det bærer nu så langt sydover med oss at vi sannynligvis må en lang törn nordover igjen. Vi bör ikke sette sydover for godt för östenfor 50.

Sjöen sluttet å öke på utpå kvelden. Ikke noen koselig dag. Vått overalt. Sol-lysning over nord horisont ved midnatt.

Aftenpos. 59°10' ost 39°30'.

Telegram til "Thorshammer":

Note 31. KL. 17.30 Gmt. 59°10'Ost 39°10'. S.O. kuling. Ingen is. Söker sydover for le. 6 blå.

Tirsdag den 26de november.

KL. 0.3.00 inat passerte vi noen småstrimler med is og sjöen blev rimeligere utover morgenen, likesom vinden löiet endel til laber kuling.

Der er lite isfjell hvilket tidligere også har vært tilfelle på østsiden av odder. De fjell vi har er egentlig ikke fjell, men bare noen småkalver. En forklaring på dette kan være at der her er en S.V.-gående overflateström som tar med sig de mindre og grundtgående isfjelle. Det er også verdt å merke at vi alltid er söndenfor bestikket når vi får observasjoner.

Dypvannsmålinger vilde vært av interesse her, men lar sig dessverre ikke gjøre for oss da skuten vilde legge sig tvers på sjöen og da vilde vi miste flyvemaskinene.

Ved 16.00-tiden fikk vi et par mindre florer av is hvilket tydet på at det ikke var så langt til isen vestover i le. Senere kunde den sees fra tönden. Sydover og østover såes ingen is.

Fremdeles påfallende få isfjell. Det ser ut til at vi kommer inn netop på østsiden av en odde.

Ved 19.00-tiden passerte vi også en slik efternöler-flore som isen hadde drevet fra.

Det er nu ikke helt mørkt om natten lenger og det er et gode da vi derved blir kvitt kollisjonsrisikoen.

Middagstemp. i vannet 1.6°C. Pos. kl. 17.10 Gmt. 60°50' Ost 41°08'.

Telegram til "Thorshammer":

"Kl. 17.10. 60°50' Ost 41°08'. Ingen is. 7 blå, 1 sperm. Vær som igår"

Telegram fra "Thorshammer" kl. 23.05 :

"Isforhold forbausende, håber vedvarer. Hvilken vei trekker hvalen. Blir spennende neste dage. Hjertelig hilsen begge."

Onsdag den 27de november.

Kl. 0.2.30 bakset vi mot iskanten som lå på 61°20' Ost 41°35'.

Fremdeles S.O. kuling med 3°C. i luften og temmelig surt i tønne.

Svære isfelter med små klarer, men bra åpning i S.O. og S.V.

Holder ostover men må av og til nordover.

Pos. kl. 15.00 Gmt. 61°09' Ost 43°02' Her kan vi komme nær retv.

Ost i klarerne men må ofte litt nordover.

Også idag satt sydover i bestikket. Ingen isfjell inatt, en mindre kalv.

Fremdeles S.O. kuling og snebygger herute. Hvor isen imorges lå tett var det klarvær med sol sydover. Blåste friskt.

Tok imorges en Weddellsel. Skutt på kort hold og død med en gang.

Den gav 4 askepöser spekk. Tok nok en i end. I mavesekken på den første var der fisk og blekksprut samt en mengde små mark.

Loddskudd til Md. 5250 m. Vandtemp. 1.8°C. Aftenpos. 61°09' Ost 43°02'.

Telegram til "Thorshammer":

"Fikk isen inatt 61°20' Ost 41°35'. Siden gått i klarer.

Kl. 18.00 61°09' Ost 43°02'. Akter trenge sydover først østenfor

50. Vedvarende S.O. kuling. Snebygger. Idag ingen hval. Overveiende hvaltrekk vestover. Flesteparten observeres vestsiden

isodder, mindre østsiden. Drivisens tykkelse som der "Thorshammer" 12te oktober. Ingen platåfjell denne uke, kun mindre

kalver. Idag overhodet ingen fjell. Mange tegn sydgående strøm.

Kullspørsmålet blir et problem, klager kvaliteten. Gjort vellykkede forsøk fyring selspekk, men foreløbig lite sel. Håber også på pingviner. Tak for hilsen."

Torsdag den 28de november.

Holdt retv. Ost hundevakten til vi ved 4-tiden kom ut i meget

dønning. Holdt da O.S.O. til vi fikk mere le og siden øst igjen.

Fra Md. av retv. S.70 0'.

Tok to sel idag.

Den ene var en fet rugg som gav $4\frac{1}{2}$ askepös, den annen ikke fullt 2. Men det hjelper da.

Skulde vi av hensyn til kullbeholdningen bli nødt til å vende tilbake til "Thorshammer" på et tidspunkt da vi ligger så nær land at det er utsikt til å gjøre noget, får vi heller ta under overvielse å demontere maskinene på hjemturen for å kunne bruke seilene. Vi kan ikke risikere mislykket tur på grunn av kullspørsmålet. Bare det hadde vært mere sel.

Godt og fredelig vær for en gangs skyld. Søndenvind.

Lite is og lite isfjell.

Aftenpos. $61^{\circ}16'$ Ost $46^{\circ}35'$.

Telegram til "Thorshammer":

Note 34. Kl. 17.00. $61^{\circ}16'$ Ost $46^{\circ}35'$. Lite is. Lite isfjell. 3 blå."

- Det ser ikke ut til at hvalen har noe større å gjøre inne i isen ennå. Har inntrykk av at den heller trekker vestover.

Fredag den 29de november.

Også en stille, fredelig dag. Vi gå i klarer i en odde som vi kom inn i før frokost.

Efter Valdivias rute bør vi holde østover til 53° ost før vi setter sydover. Den hadde i 1899 klart vann sørover til søndenfor 64° . Hvad tiden angår var den 14 dager senere ute enn oss. Så stor forskjell skulde det ikke gjøre og det blir spennende å se hvorledes det går. Vi har ca. 90 nautiske mil igjen til vi er på den lengden. Spørsmålet er om den odden vi er i rekker helt dit bort eller om vi skal få en bugt igjen, som stiller det vanskelige spørsmål for oss: "Er det her vi skal sydover?". Kanske storbukten ligger litt vestligere i år? Kanske ligger 53° Ost midt inne i en odde.

Jeg håber og tror imidlertid at isen ligger i 1929 som i 1899.

Hittil har det iallfall vist sig at den ligger som da.

Når vi i den siste tid har vært sydligere enn Valdivia så er det helt enkelt fordi vi går - og kan gå - inne i isen, mens Valdivia som ikke var ishavsfarer måtte holde sig vel klar av all is.

Det viser også dens driviskart.

Loddet Md. 5325 m. med overflatetemp. $1,5^{\circ}$ C. Det blir spennende å se temperaturen imorgen.

Der er formodentlig strømforholdene som avgjør isens grenser her

i syd som det også er tilfellet i nord. Og da skulde det være nogenlunde likt fra år til år.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 35. Kl. 17.00. 60°40' Ost 49°54'. Går i klarer i bred odde. Meget is søndenfor. 5 blå vestenfor odden. 3 i klaren."

Lördag den 30te november.

Hvad jeg håbet og trodde holdt ikke stikk. Kl. 20.00 idag var vi på 53 Ost, men ingen antydning til bukt utover en svagt østlig dønning.

Om fmd. var isen svært tett og det tok jeg for et tegn på at vi nærmet oss iskanten, d.v.s. at strømmen hadde støt isen på oddens østside sammen. Om emd. var klarene større men nogen antydning til åpent hav som Valdivia hadde var det ikke.

Når vi nu har seilt 1800 nautiske mil for å komme hit så får vi heller holde ennå lenger østover.

En ting av meget stor betydning som vi må regne med er også det at det i farvannet sydover mot Enderby Land skal være vesentlige østlige og S.O.-lige vinder. D.V.S. at klarene i isen går i Sydlig og S.V.-lig retning. Derfor må vi heller langt Ost for så går klarene i den retning vi skal og dermed får vi større hjelp av dem, enn om vi skulde prøve på et tidligere tidspunkt å komme S.O.-over. Da måtte vi vesentlig gjennom pakker og hadde klarene bare tvers på kursen.

Passerte i løpet av dagen de første to Kongepingviner. Så også en Krabbeeter med svære arr fra rygg til buken parallell med ca. 1 fots avstand. Tviler på at de skyldes spekkhugger.

Vinden frisket utover emd. Tegn på kommende kuling.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 36. Kl. 16.40. 60°03' Ost 53°06'. Samme odde som igår. Meget is. I eftermiddag større klarer. Begynnende dønning. 21 blå."

Søndag den 1ste desember.

Den østlige dønning øket litt utover natten likesom søndenvinden tiltok i styrke til stiv kuling. Bra å være her inne i isen nu. Utpå er den nok ikke bra.

Fra 05.00-tiden traff vi på nord - syd-gående klarer, som forklarer at det har vært østlig vind herborte, derav også dønningen. Under den sydlige vind brakk florene op for å legge sig i øst-vestlig retning.

Det tyknet til efterhvert og ved 6-tiden var det ingen vei å se lenger. Vi var da kommet inn i en blindgate. Det var ikke annet å gjøre enn å stoppe og vente på klarvær. Bøket fyrene. Syd $59^{\circ}58'$ Ost $54^{\circ}26'$. Overflatetemp. $1,65^{\circ}$ C. Barometeret begynte å stige utover aftenen. Kl. 20.00 725 mm. Blåser kraftig. Telegram til "Thorshammer":

"Note 37. $59^{\circ}08'$ Ost $54^{\circ}26'$. Ligger stille. Stiv kuling Syd. Stiv-kuling. Snetykke. Meget is. 3 blå."

Mandag den 2den desember.

Lå stille for tåke til kl. 12.00, da det klarnet op og vi kunde sette igang. Middagspos. $59^{\circ}20'$ Ost $54^{\circ}28'$. Søndenvinden hadde tatt oss og isen godt nordover.

Nu har vi ikke noe mere å gjøre ostover. Nogen Valdiviabukt har vi ikke merket noe til ennå. Men nu får vi se å komme oss sydover.

kurser

Holdt sydlige og sydvestlige [^]eftersom isforholdene tillot oss å komme frem, inntil kl. 22.00 da vi måtte stoppe på grunn av tåke og snetykke.

Blåste friskt fra syd. Surt og koldt.

Begynte klargjøring av materiellet for oceanografiske stasjoner.

Telegram til "Thorshammer":

Note 38. Satte igang sydover ved værbedring i end."

Tirsdag den 3dje desember.

Idag kunde vi først sette igang ved 13.00-tiden. Endel gode klarer men litt store pakker å arbeide sig igjennem for å komme fra klare til klare.

Kjedelig at det går så smått.

Fortøiet i et flak kl. 22.00 da det blev for usiktbart til å fortsette. Det ser ut til at det fremdeles er klarvær sydover.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 39. $60^{\circ}35'$ Ost $53^{\circ}34'$. Stilleliggen. Tåke. Meget is. 4 blå."

Onsdag den 4de desember.

Satte igang kl. 18.30 og begynte å arbeide oss igjennem en svær pakke. Skydekket hadde igårftes før det tyknet til vist lovende tegn på meget vann sydover.

Skjöt i begynnelsen av pakken 1 krabbeeter, 1 stor rusk av en leopard og litt senere en årgammel hanleopard. Mavesekken på den store leopard inneholdt hele skinnet med spekk av en krabbeeter.

Skindet var delt op efter bittene i kvadratiske stykker på 12 x 12 cm.

Jeg har mine tvil om at krabbeeternes sår skriver sig fra spekkhuggeren. Vi har hittil ikke sett en eneste spekkhugger, men ofte krabbeetere med friske sår, ikke bare de velkjente striper men også bitt i ryggen. Bittene kan skyldes leopardens solide tanngård. Men stripene er det vanskeligere å finne forklaring på. Jeg undersøkte klørne på sveivene til den store leopard idag. De tre midterste klør stakk godt utenfor sveivkanten og kan nok ripe ganske bra op ført av kraftige muskler. De to ytterste klør, tommel- og lillefinger, rakk ikke utenfor den underliggende hud og var således ikke aktive. På ungen rakk alle 5 klør utenfor. Ingen av baksveivenes klør var aktive.

Avstanden mellom klørene er bare 2" og betydelig mindre enn avstanden mellom krabbeeternes sår. Det er når klørne sprikes ut. Det kan imidlertid tenkes at den klemmer klørene inn til hinannen, og da kan alle tre lage en stripe.

Efter å ha arbeidet oss forbi de første store og tunge flak i den pakke vi begynte på imorges, opdaget vi til alles glede at den øvrige del av pakken bestod bare av tynn, rått is som Norvegia på strak kurs gjorde ~~kurs~~ god fart i uten å stoppes.

Efter et par mindre klarer kom vi ved 13-tiden ut i en så stor klare at jeg ikke kunde se bunden av den fra tønne.

Og siden har vi hatt store klarer i hele dag. Den is vi har omkring oss er av samme råtne konsistens, men med enkelte tykkere flak innimellem. Av og til observeres et flak av kjempetykkelse som sikkert skriver sig fra grundt farvann.

Utover aftenen begynte vi også å få flere isfjell hvoriblandt et stort platåfjell. Skulde det holde sig slik, så eksisterer nok Valdiviabugten allikevel.

Beregningen om det heldige i å komme N.N.O.-fra har også holdt stikk, idet de stadige S.O.-lige vinde - og i aften rett østlig - legger florene op slik at klarene går i den retning vi vil frem. Var vi kommet N.V.-fra hadde vi ustanselig hatt pakker å arbeide oss igjennem.

Bare vi ikke kommer mere vestover enn vi er nu. Skulde vi lenger sydpå bli liggende fast i Vestendriften, kan vi lett komme vestover.

Det spekket vi har tatt igår og idag har holdt kullfrobruket bra nede. Og bra var det å ha da vi arbeidet i den tunge isen idet det holdt steamen på toppen.

I betraktning av det rovdyr leoparden er, har jeg ingen samvittighetsnag ved å ta den. Den må være en fæl plage for de stakkars, forsvarsløse krabbeeterne.

For pingvinene gjør den også livet ubehagelig. Det ser man på deres nervøse opførsel i vannet når de en sjelden gang legger sig til på overflaten. Alt i ett dukker de under med hodet for å se sig om. Sikkerlig ikke bare for å se efter krill.

Der berettes så ofte at leoparden når den har fått fatt i en pingvin "leker" med den. For de fleste tilfellers ~~skyld~~ vedkommende tror jeg det er en misforståelse. Jeg vil ikke benekte at kanskje yngre dyr har noget av katteslektens lyst til å leke med sitt offer. Efter de iakttagelser jeg har gjort ser det imidlertid ut til at "leken" er en nødvendighet. Leoparden kan ikke bite et stykke med hud og fjer ut av pingvinen med et eneste smekk. Den må slite det ut og det gjør den ved å gi et voldsomt kast med hodet og slenger derved den del av pingvinen som henger utenfor munnen løs fra det den har bitt over. Dette kast er så voldsomt at den gjenværende del av pingvinen slenges høit op i luften og bortover vannet, hvor han så tar det igjen. Dette kraftige sleng får den best til i luften, som ikke hemmer bevegelsen så meget som vannet vilde gjøre.

Har sett noen praktfulle kongepingviner idag, enkeltvis og parvis. Vinden har idag vært løi S.O. som i aften er gått over på Ost og frisknet litt.

Merkverdig høit barometer $752\frac{1}{2}$. Hernede ser det ut til at 740 svarer til 760 i Norge.

Også vanntemperaturen har vært hyggelig: $1,5^{\circ}$ C. Håber den og klarene holder sig. Det så ikke noe videre lyst ut igår da vi bakset med den tunge isen. 300 nautiske mil av den hadde vi ikke hatt kull til å komme igjennem.

Pos. kl. 20.00. Gmt. 16.30. $61^{\circ}12'$ Ost $53^{\circ}08'$.

Telegram til "Thorshammer":

"Tåke stilleliggen til kl. 08.00. Kl. 16.30 $61^{\circ}12'$ Ost $53^{\circ}08'$.

Store klarer. Råtten is. 4 blå."

Torsdag den 5te desember.

Utover morgensiden og fmd. begynte det å bli dårligere med klarer, bare lange gater inn gjennom isen. Denne var også blitt adskillig tyngre. Den råtne isen var tykkere og av gammel is var det adskillig.

Middagstemperaturen i vannet viste svak stigning: 1,55+ C.

Middagspos. 62°21' Ost 52°24'. Vi var således kommet for langt vestlig hvis vi skulde holde oss til 53 teorien. Så meget var det kanskje ikke å legge i denne, men det var iallfall noe å regne med - et holdepunkt. Opgav vi den blev det å gå rent på måfå.

Det var svært fristende å trekke vestover for der stod fine vann-skyer den vei. Tiltross for disse begynte vi imidlertid å arbeide oss østover for å komme på den riktige side av 53. Det var nemlig også fremkommelig den vei om ikke så lett.

Himmelen tyknet etterhvert til i S.O. og ved 19.00-tiden fikk vi belønningen. Da kom vi ut i så å si åpent hav. Ingen is å se og slingring. Nu hilser vi slingringen med glede. Nordpå lette vi etter is for å bli kvitt den.

Der er frisk S.O. Nærmest kuling. Bar. 750.

Så på hundevakten ~~inn~~ ett et ca. 15 naut.mil langt isfjell og senere flere andre store.

Aftenpos. 62°58' Ost 52°56'.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 41. Kl. 16.30(Gmt.) 62°58' Ost 52°56'. Klarer av vekslende størrelse. Tyngre is idag. Ingen hval."

Fredag den 6te desember.

Det "åpne hav" var ikke så litet. Det griðe sig hele natten inntil jeg kom i tønne kl. 08.00. Da var det slutt. Vi hadde ubrutt pakkis forover i syd.

Vi tok derfor Norvegia S.O.-over og kom endel frem. Hadde tungt arbeide med en liten pakke som vi måtte gjennom, da vinden var stikk i stevnen S.O. og av storms styrke.

Fra 12-tiden hadde vi bra vær i S 62°0' retv., men kl. 15.00 var det slutt også den vei.

Vi fant da ut en passende pen havn å legge oss i for kullsjau.

Det er ~~ene~~ nordpolsbaks vi ligger ved og kan få ferskvann av skrugarvene. Den skruning som har vært i denne isen - der den har tilbragt vinteren - er mere enn stor nok for Norvegia.

Loddskudd 4400 m. Vanntemp. 1,8+ C svarer til bunden av en bugt. Kan derfor formentlig ikke vente noe mere. Håber været blir bedre til imorgen for en flyvning så vi kan få sett på forholdene. Pos. 64°21' Ost 53°14'.

Telegram til "Thorshammer":

Note 42. Stoppet iaften av ubrudt tung pakkis. 64°21' Ost 53°14'. Sydost kuling. Ingen hval."

Lördag den 7de desember.

Flyvevær. Rigget F.18 til for flyvning og startet kl. 10.48 (Sand. tid) med Lutzow-Holm som fører.

Hensikten var å foreta en rekognosering av isforholdene østenfor Norvegia, ~~og ved flyvning~~ derefter vende tilbake og ved flyvning over Norvegia tilkjendegi at vi var ferdige østpå og fortsette mot S.V. Kaptein Nils Larsen fikk overesstemmende hermed nøiaktig instruks om hvorledes han hadde å forholde sig hvis vi ikke vendte tilbake.

Steg i høiden holdene oss over Norvegia, av hvis nærmeste omgivelser jeg tegnet et iskart, til vi var i 1000 meters höide, da vi satte østover.

Under den siste del av stigningen så jeg i syd(retr.) en svær "kulle" som kunde være is og kunde være land.

Vi satte så kurs østover stigende til 1100 meter. Jeg så da at kollen måtte være land og skrev en seddel til Lutzow-Holm: "Land tvers om stb." Idet samme jeg rakte Lutzow lappen pekte han på stedet. Han hadde også sett det.

n. mil?

Vi endret straks kurs til syd og holdt innover isen en 30 - 35² km. På den kant kunde Norvegia komme noe nærmere enn den lå.

Efterhvert som vi nærmet oss så vi land til begge sider av kollen. Denne var to fjell ved siden av hinannen med et tredje mindre.

Et stykke østenfor såes et større fjellparti og stadig med nuntakker både på vestsiden og østsiden av Kap X, dog var det forholdsvis lite å se på vestsiden. Innlandsisen steg sydover fra en vegg ved sjøsiden. Antok vi så en kyststrekning på minst 100 kilometer.

Da det efter min antagelse var minst 60 nautiske mil igjen til land og vi hadde en kuling mot oss, vilde det ikke nytte å prøve på å komme dit inn en tur.

Da var det bedre å vende tilbake til Norvegia og foreta en rekognosering mot S.V. for om mulig å få bragt Norvegia i en heldigere posisjon. Den plass den nu hadde var under de forhåndenværende omstendigheter ikke heldig, særlig fordi det var sansynlig at der vilde foregå forandring i isen omkring fartøiet. Som nevnt før lå den i en bugt med tung "polbaks" og måtte ikke bli liggende fast i den.

Da landet vestover syntes trekke sig på sydsiden av Vest (W.S.W. - O.N.O.) antok jeg at vi kunde komme nærmere med Norvegia et annet sted.

Efter en times flyvning var vi over Norvegia og satte vestover til vi kom over en stor klare som vi fulgte S.V.-over i ca. 1 time til vi peilet Kap X i 190 (komp.) Det vestligste land så vi da i 220 (komp.) Returnerte derefter til Norvegia, og landet efter 3 timers flyvning.

Den bugt Norvegia lå i var betydelig lettere å holde föling med S.V.-fra enn da vi var på turen mot land østenfor. Å se Norvegia i noen avstand er omtrent håbløst.

På tilbaketuren så jeg ikke fartøiet før vi var rett over den bugt vi visste det lå i. Lutzow-Holm gjorde samme erfaring.

Diskuterte efter tilbakekomsten forholdene med Lutzow-Holm og Nils Larsen. Det er antagelig ca. 100 nautiske mil til land fra Norvegias posisjon. Å finde tilbake til fartøiet med mindre isen lå på en særlig fremtredende måte anså jeg såvidt risikabelt og særlig fordi der ingen isfjell var i nærheten, at vi heller burde søke en bedre posisjon som jeg mente å finne i S.V.

Her må også tas i betraktning at isen var gått op ca. 20 - 30 nautiske mil sydover. Florene som dannet bugten var lagt op av den langvarige S.O. vi hadde hatt. Nu var det frisknende S.V. og på grund av den store plass Isen hadde å fordele sig på - med det åpne hav nordpå - vilde der i løpet av den nærmeste tid foregå store forandringer.

Det var all mulighet for at den bugt Norvegia lå i vilde lukke sig under den nye situasjon. Å bli liggende fast måtte vi for all del ikke, og i et hvert fall ikke i den polbaksen.

Lutzow-Holm og Nils Larsen var enige heri, Hvorfor vi tok F.18 ombord og gjorde klar til gang. Qarritsiluni var anbragt på stb. rekke for kullsjau.

Nils Larsen fikk et iskart jeg hadde tegnet under flyvningen. Etter dette var det god vei S.V.-over, men vi måtte først igjennem en litt bredere pakke i vest, som nok vilde bli plundresom, men som det lå noen "småvann" i som vilde lette veien.

At isen var under rask forandring fikk vi hurtig bevis på dessverre, for allerede ved 19-tiden da vi var fremme der vi skulde søke gjennom til den store klare var pakken presset så tett sammen at det var udelukket å komme igjennem den. S.V.-vinden satte isen N.O.-overø Slengte "iland" isdreggen for å se an utviklingen. Der var her ingen "polbaks". Isen var gammel sammenpresset og sammenfrosset tallerkenis.

Har idag gjort en ny erfaring som ikke stemmer med forholdene nordpå. Når man fortøier fartøiet i le av klaren eller bugten (på le side av isen) kan man efter en kortere eller lengere tids forløp bli lukket inne i isen. Pakkisen driver nemlig fortore enn den løse is i klaren og på le side av denne.

D.v.s.denne synes å drive op mot vinden og samler sig på le side av ~~fartøiet~~ klarene utenpå fartøiet. På den måte kan man bli låst fast.

Md. pos. $64^{\circ}20'$ Ost $52^{\circ}27'$.

Har opnådd forbindelse med "Thorshammer" iaften efter ikke å ha tatt den på en uke.

Jeg har idag forsøkt å finne ut av Biscoes beretning i Antarctic Manual hvorledes det landet han har sett har ligget. Men det synes meget vanskelig. Og det er vel også grunnen til at det legges forskjellig i de forskjellige karter.

Telegram til "Thorshammer": Avsendt kl. 23.15 Gmt.

"Under flyvning idag opdaget ca. 100 kilometer kyststrekning ost-vestlig retning østenfor Enderby Lands posisjon. Endel av kysten syntes bjergrik forøvrig hevet innlandsisen sig sydover. Forskjellige forhold umuliggjorde flyvning helt inn til land idag. Sandeffjord bes underrettet med anmodning foreløbig hemmeligholde meddelelsen."

Søndag den 8de desember.

Straks efter midnatt var så meget av løs is og flak pakket sammen utenpå oss - av den grunn jeg skrev igår - at jeg gav ordre til å flytte ut i klaren nordenfor oss hvor vi la oss på drift.

~~For å unngå å bli låst fast i isen har vi besluttet å flytte ut i klaren nordenfor oss hvor vi la oss på drift.~~

Kullsjauen fortsattes og vi flyttet i løpet av dagen Stb.baksenene fulde. Det ser ut til at vi ikke har så verst med kull.

S.V.-lig vind om dagen. Økende til frisk bris.

Ved 22-tiden gav jeg ordre om å flytte sydover igjen. Der var svært meget is til luvart mens det var mere fritt sydover. Vinden var nu vest. Blev vi liggende kunde vi bli stengt av fra klaren sündenfor. Dessuten var vi under vor drift kommet nordover op i gammel tynd råttten is som drev med stor fart for vinden. Det var bedre for oss som måtte spare på kull å komme ned til dypere is med mindre driftsfart.

Fikk snetykke.

Mandag den 9de desember.

Eftersom vi kom sydover törnet vinden om på syd og derefter på S.O. Stoppet ved kanten av tung is kl. 01.00.

Fortsatte om fmd. kullsjauen og fylde b.b.bakser. Enda var det en pen haug igjen i rummet som vi tar i sekker. Kullstøv over hele fartøietø ikke minst under le.

Ved kullsjauen har vi fått baugen op og kunde få en oversikt over baugjernenes forfatning. Det var et sørgelig syn. Allerede på dette tidlige tidspunkt av ekspedisjonen har vi ingen jern igjen i vannlinjen.

De har åpnet sig på forkant av stevnen - hvor jeg hører de har vært reparert ved sveisning. De har krøllet sig akterover med boltene stående ut som pigger.

En annen opdagelse - også ubehagelig - opdaget vi ved losningen fra rummet av det utstyr som måtte tas op för kullsjauen. Vi har rotter ombord. De har levet høit på den ene sekk med soveposer. Vi tok en oceanografisk stasjon idag. Da wiren bare var 1900 meter lang kunde der ikke bli noen prøve på 2000. Den innerste del av wiren som i lang tid har vært ytterst på rullen er også meget dårlig (vi har endevendt den). Vi må derfor nøie oss med å gå til 1500.

Vi har bare 8 termometere som er i orden og kan derfor bare bruke 4 vannhentere i lengen. Det vil sinke oss, idet det nødvendiggjör en ekstra lenge.

Snevær og usiktbart idag. Håber på flyvevær imorgen.

Tirsdag den 10de desember.

Blåsende vær og usiktbart. Lavt skydekke med sneböier.

Til morgen gikk vi sydover så langt vi kunde.

Md. pos. 64°30' Ost 53°00'.

Klaren i S.V. fra den 7de var blitt helt lukket av vestenvinden. S.O.-over gikk vi et litet stykke om emd. for å se på forholdene, da der var store vannskyer den vei. Men dessverre for tung mellomliggende pakke.

Hengte oss op i dreggen. Heldigvis færdig med kullsjåuen idag og regner at vi har 115 å 120 tons. Vi må være ytterst forsiktige. Glette i sør i kveld, med rød solnedgang. Omtrent stille. Barometerfallet stoppet på 742½ og er nu 745 kl.22.00. Har håb for imorgen.

Onsdag den 11te desember.

De lyse utsikter igåraftes holdt nok ikke hvad de lovet. Det var tykkere enn noensinde til morgen idag, og snedde så å si uavladelig. Vinden holder sig på O.S.O. Barometeret faldt inatt til 742, men har steget utover dagen og er iaften i 745.

Har hengt oss fast i et tykt stort flak ute i klaren og henger godt i det.

Gjort klar polarutstyr for F.18 for flyvning til land. Skikjelken er satt sammen og surret med svinelærsremmer. Den og skiene anbragt på plass. Likeledes har vi gjort klar proviant. Et minimumsforlangende til denne er at vi har tilstrekkelig til Norvegia kommer tilbake fra "Thorshammer" efter kullfylling, for det tilfelle at vi ikke skulde komme op igjen.

Lite med sel her i isen. Gjennemsnittlig ser vi ikke én pr. dag. Det eneste som liver op i gråheten er nogen slengere Adéliepingviner, for det meste parvis.

Igår var det en Adélie-pingvin her som hadde fått en skade i høire ben. Foten hengte utover. Den hvilte ikke på den når den stod, men brugte den under gang og haltet da en hel del.

Det er sluttet å sne iaften og vi kan se en 5 - 6 nautiske mil. Værforholdene her i Antartis er sikkerlig verre enn i Arctis.

Torsdag den 12te desember.

Fremdeles snevær til morgen idag. Gikk igang med å rigge op nødantennemasten på det isflak vi ligger ved for å prøve den.

Ved middagstider begynte det å klarne op søndenfor idet vinden som slaknet gikk over på syd.

Det ser nu i end. ut til at isen vil sette sammen om oss og at vi burde flytte nordover for å holde oss i klarere farvann. Men det koster kull. Vi tør ikke engang friske på fyrene for å bruke radioen. Derved har vi redusert vort kullforbruk med 750 kg. og bruker nu kun det samme kvantum i hele døgnet.

Hører "Thorshammer" rope på oss at den har et telegram. Vi får prøve om vi kan få forbindelse med den imorgen ved å anvende flyvemaskinenes nødagregat til kraftkilde for Norvegias stasjon. Ved 19-tiden begynte isen å sette sammen. Da den ikke var særlig tykk og jeg anså lengere tids fastsitting ved den nuværende situasjon utelukket blev vi liggende og kl. 20.00 var vi allerede fast. Jeg hadde endel betenkeligheter herved da værforholdene omkring Norvegia nu var strålende, men i syd, mot land, var det riktignok tåke i horisonten.

Ved 21.30-tiden slaknet det endel om oss, og ved 23-tiden åpnet der sig en større klare i nærheten av oss.

Vanntemperaturen i aften + 1,7 C. og i luften 4+ C. Efter solnedgang fryser det på en tynn is mellem flakene.

Fredag den 13de desember.

Vi har heldigvis ikke tapt noe på at vi blev liggende innestengt inatt. Så klart vær som vi måtte ha for flyvning til land blev det ikke, og utover fmd. tyknet det til med østlig vind økende raskt til kuling.

Da vi i lang tid har spedd op fødevannet med saltvann er det på tide for økonomisk anvendelse av kullene å ta kjelesjau. Det blev derfor gitt ordre hertil likesom jeg gav ordre til at der ikke måtte ~~fryse~~ fyres op igjen for nærmere beskjed.

Det går således nu ikke mere kull enn det som går til bysse og ruff. I akterkahyttene greier det sig så noenlunde med den varme petroleumslampen og våre egne legemer gir.

Det er så lite med isfjell her i farvannet at jeg hat tatt chansen på at ingen skal komme i vor vei, eller vi i dets. Isen her er forøvrig ikke verre enn at vi med god tid på oss skulde kunde varpe oss klare, hvis fjellet ikke er for stort. Alt avhenger imidlertid nu av å kunne bli her lengst mulig, d.v.s. av kullene.

Det ser ut som om isfjellene hvad det store gross angår ennu henger fast i isen inne på ~~fast~~ grunt vann og således først slipper løs

i januar og februar. Biscoe var jo umåtelig plaget av dem. Har ikveld et isfjell i le som vi må holde öie med, om vinden går sydliger.

Vi hadde god radioforbindelse med "Thorshammer" ved hjelp av nød-agregatet. Det igår omtalte telegram var bare et juletelegram, som ikke hadde vondt av å vente.

Bortsett fra enslige pingviher synes det dødt i havet her på denne tid.

Lördag den 14de desember.

Det har blåst umåtelig inatt og utover dagen, hvilket forsåvidt er en tröst, nu da vi på grund av kjelesjauen ikke kan komme oss ut av isen og til startplass.

Der er nu endel åpne dammer i isen med store vannskyer langt nede i S.V. Igår var det også vannskyer i syd, men disse åpninger er er nu lukket av den N.O.-vind vi har hatt idag. Iaften O.S.O.

Söndag den 15de desember.

Bortsett fra litt blåsing en frdelig söndag. Dog ingensomhelst chahse for flyvning. Usiktbart med snebyger. Vanntemp. i overflaten 1,62+ C. Det stiger altså litt uaktet vi er på samme bredde, 64°20' - 64°30', med langsom drift vestover.

Det tar fort på isen omkring oss, og der er stor forandring på smeltningen fra fmd. til emd.

Kjelsjauen er man ferdig med, men jeg gir ikke ordre til å fyre op da der ikke er nogen utsikt til flyvevær.

I vest sees et veldig fjell som vilde bli bra "kjendingsmerke" og sikkerlig ha åpen plass for start i le av sig, om det blev chance når vi kommer dit.

Mandag den 16de desember.

Været fremdeles håblöst.

Vi ligger og driver med isen. Noe mere er det ikke å si om den ting bortsett fra at vår driftsretning er söndenpå vest mens vinden er söndenpå ost. NB.

Det platåisfjell som vi igår kun så fra tönnen er nu synlig over horisonten fra dekk. Fra tönnen sees et nytt söndenpå det förste. Dette förste har bibeholdt sin peiling fra igår.

Skulde vi få disse i vår vei, må vi fyre op i god tid for de har slike dimensjoner at det ikke kanbli tale om å varpe oss klare.

Dertil kommer at isen nok er ganske godt sammenstuvet til luvart

av den.

Jeg har regnet ut at vi ikke bör bli liggende her og se an chansen til stort over nyttår, för vi går til "Thorshammer" for kullfylling. Vi må regne nesten en måned til den turen herfra - fylde kull og tilbake igjen. Det vil si at vi bör gå fra "Thorshammer" igjen allersenest 1ste februar. Da har vi kull nok til å utnytte den beste del av den gjenstående tid hvad isforholdene angår, inntil ut i mars, da det på den annen side blir så koldt at vi ikke kan ta nogen risiko for å fryse inne.

Så må man atter ta værforholdene i bertaktning. Mars måned tror jeg ikke vil by på særlig meget flyvevær. Derfor er det best å miste minst mulig av februar, ha hele den måneden på feltet.

Biscoe skriver i slutten av februar at han tidligere har hatt meget stille. Det går kanskje også tilbake på januar.

Et ytterligere hensyn som vi må ta er at "Thorshammer" må komme oss så nær som mulig slik at vi ikke når vi kommer tilbake hit har like lite kull som da vi kom hit denne gang. Da er vi jo så å si like ilde farne.

Vanntemp. idag 1,6÷ C.

Tirsdag den 17de desember.

Atter en ventedag. Veritabel snestorm fra O.t.N.(retv.) inntil i emd., da sneværet gav sig og det blev såvidt klart at vi kunde se noen nautiske mil. Det store platåisfjell som igår var i vest var idag langt i N.V. Vi er således kommet adskillig sydover. Klarer med flyveplass nok har vi også fått i nærheten av oss. Efter værforholdene er det dessverre fremdeles ingen grunn til å fyre op. Vanntemp. 1,6÷C. Luften 1,5÷.

Grunnen til at vi settes så sterkt sydover er sikkerlig ikke bare strømmen. Det må skyldes - eller rettere sagt bety - at Enderbykysten her setter sterkt sydover og gir plass for sydlig drift. At det Amerikanske Geografiske Selskaps kart i motsetning til mange andre - eller alle andre - er det riktige.

Har idag hatt besök av en "stinker". Kan det bety noe? Forövrig litt mere fugleliv i emd.

Onsdag den 18de desember.

Utover til 0.300. klarnet det op sydover og sydostover, og ved 0.8.00-tiden var bedringen i værforholdene såvidt stor at jeg gav ordre til å fyre op uten forsering og med veining av kullene.

Vi brukte 580 kg.

Tok om fmd. en stasjon ned til 400m. Dypere vilde jeg ikke gå uten steam. Temperaturene så interessante ut.

Hadde gitt ordre at steamen ikke skulde kjøres op for gange før nærmere beskjed. Da været ennu kl. 23.00 var ubrukbart blev fyrene bænket.

Under vindstille utover dagen gikk klarene endel sammen og isen spredte sig.

Pos. $64^{\circ}47'$ Ost $50^{\circ}08'$. Loddsk. 3050m. Vanntemp. 1,5+.

Torsdag den 19de desember.

Holdt föling med været til kl.04.00 og fortsatte utover fmd.

Ved 15-tiden var været fremdeles usikkert for lengere flyvning, men vi gikk ut i en klare for å få prøvet F.18 med den store last av all slags utstyr som den vilde få ombord for en tur til land. Der var en liten bris av S.O. og de spredte flak som lå i klarene samlet sig i lu ende av samme da de ikke drev så fort som pakkisen. Lutzow-Holm foretok to vellykkede flyvninger med full last ved siste tur. Maskinene kom forbausende lett tilværs.

Under første flyvning tok Lutzow-Holm en oversikt over forholdene. De tunge skybanker som såes over syd horisont lå nesten helt ned til isen og utelukket ethvert forsök på å komme dem vei. Med hensyn til isen så kunde vi komme en 10 - 12 naut.mil sydover, men klarene var små på den kant. Han var enig i at det under de forhold var best å bli liggende hvor vi var foreløbig. Skulde vi få chansen så har vi her et stort platåfjell til avfarende plass. Nu er det ubegripelig fint nordover men umulig sydover. I formiddag var det fint sydover mens der til gjengjeld lå tunge tåkebanker kloss nordenfor Norvegia. Det ser ut til at det er omtrent håblöst å få bra vær samtidig over en så stor nord - syd distanse. Det er nok for meget vann nordenfor oss.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 47. Ligger ca. 100 naut.mil av land klar til flyvning men værforholdene hittil håbløse. Blir liggende ennu noen dage håbende på chance."

Freitag den 20de desember.

En dag til av samme slags. Dog har forholdene idag ikke vært så tvilsomme. De har utvilsomt vært umulige. Vinden har svinget mellom S.O. og N.O.

Den store skybanke over sydhimlen kom op og bredte sig ut over oss. Endel sne har vi hatt i emd. Den skiftende vind gjør at isen i klarene ikke kommer til ro noget sted. Det har derfor idag ingen gang vært skikkelig startplass.

Pos 64°46' Ost 50°08'.

I emd. har vi hengt oss op i en gammel skrugard for å henge igjen på den.

Barometeret er usedvanlig høit 757mm. Det skulde tyde på at det ligger et høitrykk over oss. Men hvor er høitrykkets klarvær?

Nu kl.22.00 ser det bedre ut i syd, men til luvart står banken som en svart vegg.

Vi håber imidlertid barometeret holder hvad det lover, og holder sig høit, så må det vel en gang tørke op.

Tok idag vertikaltrekk. Der var endel antydning av åte og diatomer.

Besök av en tyvjo og flere stormsvaler.

Lördag den 21de desember.

Været var bra om morgenen, men ikke ganske sikkert. Har fått den opfatning at vi ligger for nær den store klare nordenfor til å være trygg for tåke ved fartöiets posisjon, når vi skal ha klarvær over såvidt lang distanse som ca. 100 naut.mil sydover.

Jeg har lenge hatt lyst til å forsöke å komme S.V.-over for med de ostlige vinde å få mere is til luvart og dermed bedre betingelser for klarvær. På den annen side har jeg vært redd for å drive av med isen vestover og miste våre chanser om vi skulde bli fast.

Nu er imidlertid situasjonen den at vi ikke kan finde startplass ved fartöiet hvorfor vi under enhver omstendighet må skifte.

Fra tönnen syntes det nu som om det S.V. var åpne klarer i en utstrekning vi ikke tidligere hadde hatt. Jeg gav derfor ordre til å bringe steamen op.

Kl. 11.00 satte vi igang S.V.-over og hadde bra med klarerø Generalkurs ca. 25 W.

Md. pos. 64°50' Ost 50°01'. Loddskudd 3375m.

Gav likeledes beskjed om hyppige loddskudd for derigjennem å kontrollere distansen til land. Så lenge det grunnet op var alt vel, og vi kunde gå ut fra at vi nærmet oss land.

Kl.14.00 Loddskudd 2850m.

Kl.14.30 -- " -- 2950m. Så lenge det ikke forandrer sig verre

den gale vei gjør det ikke noget.

Hadde bra med klarer fra Md. av. Vi holdt et stykke fra tettiskanten i ost for at vi ikke uforvarende skulde komme inn i en blindgate eller bugt så lenge det grunnet op eller ikke vesentlig dypere.

Utover emd. trakk imidlertid isen vestover hvorfor vi kjørte inn kl. i bunden av en bugt og stoppet kl. 18.30. Loddskudd 3600 m. Adskillig dypere var det blitt, men her ligger vi allikevel heldigst til.

Satte straks ut F.18, men innen vi var klare var den startplass som allerede ved utsetningen var av tvilsom størrelse, blitt så liten at den på langt nær var stor nok.

Efter "aspektene" - særlig den høie barometerstand - var jeg imidlertid ikke særlig engstelig for at været ikke skulde holde sig. Det skulde ikke stort til for å flytte på løsisen såvidt vi fikk startplass.

Vi tok F.18 ombord og gikk litt nordover i råken hvor der ved det første heng av vind vilde bli startplass nok. Stoppet kl. 24.00.

Foreløbig blikk stille.

Søndag den 22 desember.

E N D E L I G .

Hadde gitt beskjed om å bli purret hvis det kom noe vind og blev hentet op et par ganger i løpet av natten, men det blev aldri så meget at det ryddet op i klarene.

Først ved 09.00-tiden var det blitt så meget vind at det klaret op i isen.

Været var ennu udmerket med en pen liten startbris ab syd. Litt vind trengte vi med den svære belastning F.18 hadde av proviant, telter, verktøi, kokeredskaper, våben, ammunisjon, ski, skikjelke, radio med teleskopmast, nødagregat, sneskuffer, ispigger, isbille, fotografiapparater, film, ryggsekker, flaggstang, anneksjonstavle, seilduksbåt etc. etc.

Satte igang med Norvegia kl.09.00 og gikk S.O.-over til et sted jeg fra tønne hadde tatt ut som en fin startplass. F.18 blev imens opvarmet og satt ut straks vi stoppet.

Pos 65°10' Ost 49°30'.

I retv. syd hadde vi to isfjell som vilde gi oss en bra "avfarende plass".

Kap X skulde vi fra isfjellet ha i S.O. Kaptein Nils Larsen fikk følgende ordre?

"Hvis vi ikke var tilbake 4 timer efter starten hadde vi landet, og situasjonen kunde være den at vi ikke kune komme op igjen. Der skulde derfor efter 4 timer fra avgangen lyttes i radiostasjonen vakt om vakt.

For det tilfelle forbindelse ikke opnåddes skulde Norvegia holde sig i sinposisjon eller S.O. av denne om isen efterhvert tillot den å komme den vei, inntil 30te desember.

Da skulde Norvegia avgå til "Thorshammer" for komplettering av bunkersbeholdningen, for så ved tilbakekomst å avsøke iskanten medlem Kap Anne og Kap X.

Den skulde bli i farvannet der inntil den på grunn av kullbeholdningen eller fremskrædet sesong måtte trekke sig tilbake.

Under dette ophold måtte den jevnlig kontrollere dybden og passe sig for å bli liggende i is innenfor en 5 å 600 meters dybde, da risikoen for fastfrysning der var så meget større enn på dypt vann.

Under ingen omstendighet måtte man komme innenfor pågrunnstående isfjell uten for kortere tid og i nogenlunde klart farvann.

Kom man heller ikke da i forbindelse med oss måtte kaptein Larsen anmode konsul Christensen om også neste år å sende Norvegia til farvannet og da med en av marinens maskiner og flyvere. Disse skulde så søke efter oss på land mellem Kap Anne og Kap X.

Endelig skulde han under kullfylningen på "Thorshammer" diskutere med kaptein Bull spørsmålet om å be BYrd, når han var ferdig i Rosshavet, å legge veien via Enderbydisriktet for ved en eventuell flyvning å søke efter oss."

Straks efter kl. 10.40 (sand tid) satt Lutzow-Holm og jeg klar i F.18 og kjørte nordover til startplassen

Kl. 10.44 törnet han op i vinden og brente på full motor.

Jeg kröp forover i cockpitten så langt jeg kunde komme for å få vekten på maskinen så alngt forover som mulig. Det var likesom den lurte litt på å vilde gå op på steppet.

Men så kom den op og til alles glede og forbauselse gikk vi kl.10.45 tilværs, for når den först var kommet på steppet var det intet som kunde stoppe den fra også å lette.

Vi gjorde en runde over Norvegia og satte så kurs retv. S. mot det störste av förnevnte to isfjelle, og idet Lutzow-Holm lot

maskinen stige pent og jevnt. Vi var ikke kommet høit op för Kap X kunde sees og lengere i syd et fjellparti som jeg antok för Kap Anne. Foreløbig vil jeg iallfall kalle det för det inntil vi når kysten er kartlagt kan få bedre oversikt.

Vi styrte allikevel helt ned til isfjellet för å sette kurs med nöiaktig bestikkhold fra det, da vi skulde tilbake til det igjen. Norvegia hadde ordre til å holde sig retv. Nord av fjellet. Kompasskursen på fjellet blev 220. Efter en observasjon jeg hadde foretatt var misvisningen på stedet 42 $\pm$. Da mitt kompass ikke hadde nogen deviasjon blev retv. kurs 178 .

Efter 12' flyvning var vi over fjellet og satte kurs för Kap X. Denne kurs blev nöiaktig syd eller 138 retv.

Den is som lukket bunden av vår bugt var en tange som strakte sig utover mot vest. I S.V. på den annen side av tangen eller odden som var ganske bred såes vannskyer som fortalte at der også der var en bugt. Det var lite siktbart den veien, men den opplysning vannskyene gav om en bugt så nær ved vår var av betydning. Jeg vilde nu på tilbakeveien passe på ikke komme syd av bestikket så vi tok feil av bugtene om det skulde bli usiktbart.

Straks efter vi var kommet på den nye kurs opgav Lutzow-Holm höiden til 400 meter, hvorpå jeg foretok en måling av drift og fart over isen som gav 0 drift og 120 Kilometers fart. Det å se isen gjennom Goerzmåleren mindet mig om de mange hundre målinger på "Norge-ekspedisjonen".

Siden under turen endret vinden retning med den større höide vi kom i hvorfor der efterhvert blev korrigeret för drift, för at maskinen skulde holde sig på den strake linje fra avfarende plass og inn til Kap X. Det var ønskelig av hensyn til kartlegningen av isen.

Kl. 11.23' passerte vi på vår kurs et lite isfjell som jeg skisserte inn på kartplaten og straks efter ett til.

Kl. 11,38 fikk vi et sadelrygget lite fjell som sammen med de to første gav fin styreretning för tilbaketuren.

Isen under oss var sprukken men uten klarer og ingen landingsmulighet. Vi henger derfor i motoren.

Allerede straks efter vi hadde satt kurs för Kap X såes søndenfor dette en lang mørk skygge på isen helt ute i horisonten. Vi blev hurtig klar over at det var en åpen råk, og det gledet oss meget.

Den lå nemlig innenfor vår aksjonradius og vilde gi oss en mulighet for landing så vi slapp å ta den store risiko ved en landing på isen.

Efterhvert som vi nærmet oss land steg nunatakker frem på baksiden av Kap X likesom det viste sig at hvad jeg hadde antatt for Kap Anne var en fjellrygg som stakk op av innlandsisen langt inne på land. Det var langt fra ryggen og ut til innlandsisens kant mot havisen. Denne kant kom op av horisonten efterhvert som vi nærmet oss land.

Langs hele landet lå det et utall av platåfjell som tydeligvis for størsteparten stod på grunn. De lå som en skjærgård. Enkelte steder måtte der hvad også våre loddskudd tydet på, gå "dalsökk" inn mot land svarende forresten til mellomrummene mellom nunatakene. Enkelte grupper isfjell lå på grunn lengere innenfor øygarden.

Havisen var opbrukket omtrent til øygarden, men lå hel innenfor denne, bortsett fra mindre skrugarder.

"Kjølvanne" på isfjellene var tilfrosset, men adskilte sig tydelig fra den øvrige is og viste for samtlige fjells vedkommende drift av havisen langs land i S.V. retning.

Kap X stakk helt frem av innlandsisen med bratte fall ned til havisen. Ryggen så ut som en kratterand med krateret på innsiden.

Med hensyn til landing på isen i nærheten av Kap X viste det sig at både Lutzow-Holm og jeg var kommet til samme resultat.

Det syntes ikke være særlig risiko ved en forsiktig landing, men starten vilde bli en ganske annen sak. Vi hadde riktignok skuffer og annet materiell for planering av en startplass. Men det vilde ta tid, og hvor lenge vilde været holde?

Vi fikk velge råken.

Av hensyn til bestikket dreiet vi ikke straks av for råken, men stod samme kurs til vi kl. 12.03' var over Kap X. da satte vi litt innover innlandsisen som steg raskere enn vi kunde stige. Vi holdt derfor litt på skrå innover den og svinget så sydover langs landet mot råken. Kompasskurs langs land 285 . Retv. S. 63° V.

Det var temmelig tett med sprekker i innlandsisen. I nærheten av fjellryggen hvor den fra landsiden var under press var den riktig stygg. Lenger fra fjellet og i nærheten av innlandsisens kant hadde

den lange sprekker som løp paralelt med kanten.

Tok en del fotografier under denne del av turen.

Kl. 12.28' landet vi i råken som fra innlandsisens kant strakte sig langt vestover som en kile, bredest inne ved land. Helt inne ved land kunde vi ikke lande da der lå for meget løs is på vannet.

Vi stoppet motoren og diskuterte situasjonen mens vi drev for en laber S.V. bris. Det var ingen sted noen mulighet for på en lett-vindt måte å komme op den ca. 20 meter høie kant på innlandsisen. I sydlig retning såes imidlertid et par bare holmer inne ved iskanten (innlandsisen). Avstanden til dem syntes ikke uoverkommelig på ski. Kjendt med hvor vanskelig det er å bedømme avstanden i Polaregne tok jeg hårdt i og sa at vi kunde gå dit på ca. 1 time.

Vi kjørte derfor maskinen inntil iskanten et sted hvor der ikke var nogen skrugard og med full fart på motoren. kjørte Lutzow-Holm maskinen op på isen.

Vi kjørte så et stykke innover isen, men den viste sig så ujevn at det vilde ta hårdt på maskinen å foreta en lengere tur.

Vi stoppet derfor efter å ha törnet den så den stod klar til å kjøres ut mot råken.

Belesset med flaggstang, anneksjonsdokumenter og tavle samt fotografiapparater og kinostativ drog vi så iveri.

Men der var en ting som gav ikke liten grunn til uro. Der hadde leiret sig en liten hvit skydott oppe på innlandsisen rett innenfor oss.

Det betød at vinden begynte å trekke innover land og at der var fugtighet i den og den var varmere enn isen. Vi kunde nårsomhelst få tåke?

Det vilde igjen si at det vilde bli umulig å finde tilbake til fartøiet. Starten måtte utsettes. Fandt vi ikke fartøiet hadde vi ikke bensin til å nå inn til land igjen. Kanskje en ny styggværsperiode på 14 dager, og da vilde Norvegia ikke være der ute.

Vel. Flagget skulde heises. Derfor full fart. Men oppakningen var uhendig og tung. Efter 14 1/4 times tur passerte vi to skjær som stakk isdekket op gjennom havisen ikke langt fra land. det gikk her en rygg utover i sjøen for der var ^{langt} ut til strandede isfjell. Her kunde vi nok plante flagget, men vi vilde gjerne ha noen stenprøver også.

Efter en times marsj var det ennu langt frem og de mest ubekvemme gjenstande blev efterhvert lagt igjen. Nu vokset der også op tåkebanker vestover mot sjöen og skydotten på innlandsisen var ingen skydott lenger, men ökende skymasser.

Efter nok vel en times marsj var det oplagt at ~~det~~ omenn det nu ikke var særlig langt igjen så var det utelukket at vi kunde komme til Norvegia om vi tok den ekstra forsinkelse med, og det var for meget for de stenprövene.

Efter over 5 timers ydderst ^øansrengende skitur stod vi igjen ved det störste av de to skjær vi hadde passert på utveien og besteg det.

Et silkeflagg ^{forært} (~~Tordatt~~) Norge-ekspedisjonen i 1926 - for plantning på nytt land av D.D.M.M. Kongen og Dronningen, blev festet til stangen som vi så begge grep om og plantet. Dokumentet blev undertegnet og nedlagt i en boks i isen hvorefter tavle opsattes merket " Norvegia-ekspedisjonen. 22/12.- 1929."

Tåken blev stadig verre. Vi måtte derfor gjøre tiden kort. Nogen fotografier blev tatt i all hast og D.D.M.M. Kongens og Dronningens flagg blev ombyttet med et flagg forært av fru konsul Cristensen, hvilket vi efterlot vaiende.

Så stod vi på ski ned fra skjæret. Det var ikke rare bakken, men vi frydet oss over å komme frem et lite stykke uten å bruke benene.

Under skituren hadde vi passert adskillig med sel. Krabbeetere og Weddellsel.

To Adelliepingviner fulgte oss på hele sydturen. De skulde nok inn til de snebare holmene hvor de hadde sin hekkeplass.

Isen var på sine steder temmelig råtten, især i nærheten av puste-hull. Enkelte ganger sank den med smeld sammen under oss, enten forskjövet lagvis og med vår ekstravekt pressedes sammen ~~iggen~~ etter smeltning av mellemliggende lag, eller kanskje skjövet op mot grunnen og der nu var lavvand.

Det syntes som om vannet tæret mer på isen enn solen. Tross det at denne var så varm at vi var ~~at vi var~~ blitt rödbrente under skituren var det så å si ikke noe smeltet sne på isen. Kun her og der en enkelt ubetydelig liten ansamling som sluktes i et par munnfulle. ^{(et drøn}

En gang hörtes som av en tungkalibret kanon. Det var innlandsisen

som kalvet et eller annet sted.

Kommet tilbake til maskinen surrede alt på plass, men motoren som var iskall, vilde ikke starte.

Tåken kom nu ikke lenger stigende. Den vokset ut av luften til alle kanter. Nogen observasjon av solen, hvilket hadde vært meget ønskelig, blev det dessverre ikke tid til.

Med en guidespröite gav så Lutzow-Holm motoren en innspröitning av en blandin av bensin og olje i exhauströrene, og da kom den med en gang.

Imens regnet jeg ut den direkte kurs tilbake til avfarende plass, idet vår rute vilde bli et triangel. Å fly tilbake til Kap X blev der ikke tid til, så meget mere som vi ikke kunde se noget for tåke den vei.

Vinden var nu N.O. og det var grunnen til tåken. Vi kjörte rett ut i råken og var i luften igjen kl. 19.08'.

At vi kom avgårde i siste öieblikk var tydelig nok. Ved å fly nogen minutter i et par meters höide, en flyvning som stillet store krav til föreren, da alt omkring oss var hvit melk, kom vi heldigvis ut i solskinn og kunde sette op i höiden.

En stund efter fikk vi se toppen av Kap X over tåken og det var heldig for peilingen nu da vi ikke fulgte den "kartlagte" vei tilbake.

Vi hadde 5° drift til BB. men jeg korrigerde bare for 3° for å være sikker på ikke å komme bort i den gale bugt söndenfor Norvegia för vi hadde Kap X i S.O. I horisonten den vei vi skulde stod der nemlig svære tåkebanker.

Det blev derfor en spennende tur utover. Vinden var litt med oss i den höide vi var i og det hjalp litt på farten.

Efterhvert som vi nærmet oss avfarende plass skar vi inn på den kurs vi hadde på innveien. Da tiden var utgått fikk jeg også kjenning av isfjellene vi hadde passert og fikk avfarende isfjell litt på bb.baug. Så snart jeg var sikker på at det var det riktige satte vi kurs rett på det. Et annet isfjell var kommet meget nærmere det förste. Det forvillet til å begynne med.

Efter 57' flyvning var vi over fjellet. Tåken lå tett inn til fjellet og videre utover havet. Heldig var det at fjellet ikke lå dekket, for hvor bugten var kunde nu ikke sees.

Fra fjellet sattes kurs retv. nordover, over tåken som lå helt ned til isen.

Straks efter nærmet vi oss en åpning i tåken hvorigjennem såes vann som måtte være vår bugt. Og dernede fikk vi også se Norvegia, og det på lengere avstand enn jeg hadde ventet. Den lå nøiaktig på plass.

Lutzow-Holm satte maskinen ned gjennom åpningen i skydekket og kl. 20.20 landet vi og gikk op til fartøiet efter vel $9\frac{1}{2}$ times fravær. F.18 blev derpå tatt ombord.

Nogen ny flyvning var det foreløbig ikke å tenke på. Med vår erfaring for hvor lenge man kunde komme til å vente på flyvevær var det riktigste nu hurtigst mulig å gå til "Thorshammer" for komplettering av kullbeholdningen. Jo før vi kom avgårde, jo før kunde vi være tilbake og dess lenger tid av den gunstigste del av sesongen fikk vi til vår disposisjon.

Jeg gav derfor ordre straks å avgå for å gå til "Thorshammer", og da jeg antok at vi nu kunde korte av på veien, idet det sannsynligvis var fremkommelig N.V.-over skulde vi prøve den vei.

Det vilde vært av stor interesse først å foreta en liten rekognosering S.V.-over, da jeg antok der skar sig inn en dyp bugt den vei p.g.a. strømmen. Men heller ikke det turde vi avse kull til, da vi ikke kunde vite hvor langt vest vi måtte for å finne "Thorshammer".

Ikke lenge efter var tåken så tett at vi ved 23-tiden måtte stoppe, da vi ikke kunde finne veien i isen.

Telegrammer: Til Sandefjord via "Thorshammer".

" Lutzow-Holm og jeg foretok idag en flyvning over en del av Enderby-Land og tilstøtende områder opdaget flyvning 7de ds. Ved Enderby Land landedes i råk umiddelbart ved innlandsisens kant. Da denne før tiden ikke tilgjengelig foretokes på ski en rekognosering sydover langs iskanten.

Herunder fantes et isdekket skjær hvor flagget heistes idet Enderby Land og områder opdaget den 7de ds. under iakttagelse av vanlige former blev tatt i besiddelse for Norge.

H.M. Kongen bes underrettet for nogen annen.

Avgår i aften til "Thorshammer" for komplettering av bunkers. Ber samtidig konsulen og familie motta Norvegia-ekspedisjonens beste juleønsker."

Telegram til "Thorshammer":

"Henvisning dags-telegram Sandefjord meddelse Norvegia avgikk i aften og må av hensyn til Kullbeholdningen ta korteste vei til "Thorshammer". Takknemlig opplysning Deres posisjon.

Norvegia sender gjennom mig Kapteinen og "Thorshammer" beste jule-ønsker."

Mandag den 23de desember.

Satte igang igjen kl. 03.50 og gikk hele dagen i fremkommelig is N.V.-over, men det så etterhvert ut til at vi måtte trekke mere nordover for å få bedre fremkomst.

Vind S.V. - S.O.4. Tåke om fmd., senere overskyet.

Md. $64^{\circ}32'$ Ost $47^{\circ}29'$. Loddskudd 4100m.

Tirsdag den 24de desember.

N.O. vind ökende til snestorm og tykke utover dagen. Da vi ikke kunde se å finne vei lenger la vi oss kl. 17.00 inn i en tett pakke og tok julaften.

Md. $63^{\circ}14'$ Ost $45^{\circ}05'$.

Onsdag den 25de desember.

N.O.4.

Satte igang kl. 04.00 da vinden løiet og det blev litt siktbart.

Forøvrig snebyger utover dagen.

Gikk i meget is hele fmd. og måtte stoppe kl. 16.00 da det blev for usiktbart igjen.

Md. $62^{\circ}57'$ Ost $44^{\circ}10'$.

Telegrammer: Til "Thorshammer":

"Note 49. Avgikk fra $65^{\circ}10'$ Ost $49^{\circ}30'$. Stadig tettere is tvunget oss nordover til posisjon idag $62^{\circ}50'$ Ost $44^{\circ}00'$. Stilleliggen.

Tåke. Meget is. 1 blå idag. Under Enderby Land for tiden ingen hval!"

Fra "Thorshammer":

Vår posisjon $59^{\circ}30'S$. $12^{\circ}30'$ Ost, men stadig flyttefot. Tenker gå retvisende syd til barrieren. Litt is her, men tror åpent vann syd. Forbunden for Deres opfatning ikveld. Christensen ber mig overbringe hans hjerteligste lykkønskning."

Telegram til "Thorshammer": Note 50.

" Synes her, langt fra iskanten, å befinne oss söndenfor hvalen, idet isens smeltning ikke så langt fremskreden at livsbetingelser for åte, idet planktonet antas först löses fra isen efter nogen smeltning.

Enig "Thorshammer" søker sydover til is, men tillater foreslå rekognosering hvalbåt sydostover og sydvestover for tilfelle De befinner Dem i en bugt."

Torsdag den 26de desember.

Lå stoppet en del av fmd. Satte igang igjen nordover for å komme ut i friere vann hvilket fant sted kl. 14.30. Fant her praktisk åpent vann og satte kurs N. 85 V.

Md. 62°49' Ost 44°23'. Loddskudd 4500m. Vanntemp. 1,3+ .

Telegrammer: Til "Thorshammer":

"Note 51. Kl. 17.00. 62°30' ost 43°16'. Lite is, lite siktbart. 2 blå."

Fra "Thorshammer":

"Takk for noten igår. Torodd, Strombus og Wegger er omkring tyve grader ost og seksti syd i tilfelle De skulde trenge litt bunkers."

Freitag den 27de desember.

Måtte litt nordover på dagvakten og siden kom vi vestover igjen.

Deilig vær. Løi S.O. Md. 62°32' Ost 38°51'.

Kl. 20.00. 62°32' Ost 36°03'. Loddskudd 5100. Vanntemp. 0,3+ .

Telegram til "Thorshammer":

"Note 52. Kl. 17.30. 62°32' ost 36°51'. Ingen is. 21 blå og finn.
takknemlig
Hvis anledning[^]for smidning nok et isanker maken til første."

Lördag den 28de desember.

Overskyet. Svak østlig vind. Fint vær.

Md. 62°47' ost 32°38'. Loddskudd kl. 20.00. 5175. 1,1+ .

Telegrammer: Til "Thorshammer":

"Note 53. Kl. 18.00. 62°47' ost 30°27'. Ingen is. Stadig hval særlig omkring 62°35' øst 36°10' (hvor vi hadde ca. 50 stkr. på én gang omkring fartøiet.) Wegger og Falken ca. 63°10' ost 32°20' hvor lite is. Passert to av deres hvalbåter i fangst. Vanntemp. hvor størst hvalforekomst 0,7+ ."

Fra "Thorshammer":

"Kan De ikke forsøke gå langs iskanten vestover. Vi går stadig S.S.O. Er der meget tåke. Er der nogen kokerier nær Dem."

Til "Thorshammer": Note 54.

"Har holdt kjar isen for hurtigst mulig nå farvand interesse for Dem, men skal nu trekke sydover. Udmerket fangstvær siste to dager, iaften disigt. Antar Skytteren er på 27° ost. Se forøvrig note 53."

Fra "Thorshammer":

"Takk for begge noter. Posisjon $62^{\circ}48'S$. og $16^{\circ}10'$ ost. Ligger nu stille, tykk tåke men vi styrer retv. O.S.O. Forbunden såfremt De kunde holde litt syd."

Söndag den 29de desember.

I henhold til anmodning fra kaptein Bull holdt vi litt sydlig, V.S.V. for å skjære inn på isen. Da det fremdeles om fmd. ikke var noen antydning til is endret vi kursen til S.V. og kom om emd. op i litt mere is.

Satte ut på aftenen rett syd mot isblink og kom kl.21.45 til iskanten på $64^{\circ}22'$ og $25^{\circ}00'$ ost. Gav rapport om forholdene og avventer svar. Fremdeles bra vær om fmd., men mørkere utsikter utover aften.

Loddskudd Md. 5175m. Morgentemp. i vannet 1,2+. Ved iskanten 1,7+.

Telegrammer:

Fra "Thorshammer":

"Har DE ennå ikke påtruffet is."

Til "Thorshammer":

"Note 55. Kl.10.30. $63^{\circ}37'$ ost $26^{\circ}13'$. Enkelte småflorer. Vandtemp. sank igjæftes til 1,1+ siden kun 4 hval. Pelagos, Pontos, Antarctic ikke langt vestenfor, alle under gange. Hvaltrekk ostlig når ikke åte."

Fra "Thorshammer":

"Takk for noten. Posisjon kl.12.00 $63^{\circ}00'S$. $17^{\circ}40'$ ost. Vi styrer O.S.O. sökende is."

Til "Thorshammer":

"Note 56. Kl.15.30. $63^{\circ}50'$ ost $25^{\circ}00'$. Stadig flere florer og spredt småis. Isblink mellom S.O. og S.V. Vi styrer S.V.t.V. Ingen hval."

Til Sandefjord:

"Radiopressen oplyste feilaktig. Coats Land igår skal være Kemp Land."

Fra "Thorshammer":

"Vi går med $8\frac{1}{2}$ miles fart. Kunde De ikke forsøke komme i vår kurslinje. Håber innen vi møtes at der er tilstrekkelig is for le."

Til "Thorshammer": Kl.16.45.

"Deres kurslinje går straks söndenfor vår posisjon hvorfor le ikke kan ventes

medmindre isen svinger sterkt nordover vestenfor oss. Foreslår vi holder kurs foreløbig for eventuelt finde is."

Til "Thorshammer":

"Note 58. Kl. 20.30. 64°22' ost 24°28'. Stoppet ved ost-vestgående iskant. Bred pakke med klarer innenfor. Her er ingen hval. Hvis forholdene samme hos Dem anbefales farvannet ostenfor 32 ost. Takknemlig for beskjed snarest. Ligger stoppet i påvente herav."

Fra "Thorshammer": Kl. 21.50.

"Takk for noten. Posisjon 63°30'S. 21°00' ost. Tåke her. Stopper nu ved en pakke og forsøker fangst. Forberedt gå nord arbeide åpent farvand."

Mandag den 30te desember.

Efter mottat telegram igårftes om at "Thorshammer" var stoppet, satte vi straks igang mot deres posisjon.

Imidlertid hadde "Thorshammer" satt igang igjen og var passert ostover nordenfor oss.

Vi satte efter den, og da den utpå dagen måtte stoppe for tåke lykkedes det oss å innhente den.

"Thorshammer" satte ut en flenseferje med post og julemat.

Lutzow-Holm flyttet ombord i "Thorshammer" for å komme under legesyn. Straks efter satte vi igang igjen ostover.

Kl. 20.00 Gwt. kom Radiopressen med den allarmerende meddelelse at Leif Lier var blitt borte fra Kosmos. Fortvilet at vi er så langt fra at vi ikke kan være til hjelp.

Telegrammer: Fra "Thorshammer":

"Håber De ikke har gått noe inatt. Her dårlige greier så må videre ost. Hvor meget bunkers har De. Vi går nu retvø ost."

Til "Thorshammer":

"Vi har gått i hele natt mot den igårftes opgitte posisjon hvor fangst skulde forsøkes eventuelt gåes nordover. Vår posisjon 64°00' ost 22°00'. Takknemlig for Deres posisjon. Vi har 25 tons i bakser og 30 tons i spektanker. Tilstrekkelig hvis godværet holder til å nå Dem på ostfeltet."

Fra "Thorshammer":

"Det er overmåde beklagelig men synes jeg bør benytte anledningen komme ost da båtene rapporterer tykke og stor sjø og ingen hval. Er De ikke enig."

Til "Thorshammer":

"Note 60. Jo ganske enig både hensyn fangst og vår bunkring, men vi hadde gjerne villet være til assistanse ved å følge iskanten østover foran Dem."

Fra "Thorshammer":

"Vi styrer retv. O.N.O. i håb om bli klar tåken."

Til "Thorshammer": Note 61.

"Blir neppe klar tåken för lengere öst hvor nærmere vand."

Tirsdag den 31te desember.

Slingret bra inntatt med svær dønning fra nordost. Med sin større fart var "Thorshammer" forsvunnet i løpet av natten.

Da jeg antok det var av interesse for den å få meddelelse om farvandet søndenfor falt vi av sydover og kom ved 23-tiden inn i spredt drivis som lå over hele havet. Tydeligvis resten av større pakker som var smeltet inn.

Voldsom slingring utover aften.

Telegrammer:

Fra "Thorshammer": Kl. 14.40.

"Vilde DE være så venlig å se hvor langt isen strekker sig nordpå omkring 30 - 31 grader. Dette av hensyn til Thorén. Lutzow-Holm allright. Vi ønsker Eder alle et riktig godt heldbringende nyttår med takk for alt i det gamle."

2. Til "Thorshammer":

"Note 63. Kl. 18.20. 63°52' øst 29°00'. Kurs S.O. 5 blå S.O.trekk. Ingen is."

1. Til "Thorshammer":

"Note 62. Vi har holdt sydlig siden imorges for å følge iskanten, hvorfra ønskede rapport skal bli gitt. De beste nyttårsønsker til kapteinen og "Thorshammer" fra Norvegia med takk for det gamle."

Onsdag den 1ste januar.

Ved midnatt traff vi pakkisen og kunde gi rapport om dens beliggenhet og ved 03.00-tiden trakk vi litt nordover for å få friere farvand for større fart.

På fmd. kom vi ut for en bukt og holdt en strek sydover igjen.

Vinden frisket adskillig på utover dagen fra øst. Ved 04.00-tiden begynte barometeret å falle fra 740 til 730 utpå aften. Sjøen grov sig raskt op med den følge at vi tilslutt blev liggende bare å stampe. Vi gikk da inn i en godt dekket bukt i isen på 64°27' øst 32°20' hvor vi stoppet.

Hadde besök av en tyvjo.

To forespørsler om isen fra "Thorshammer" besvaræes.

Torsdag den 2den januar.

I anledning av tyvjobesöket tok vi et loddskudd til morgenen som dog viste at det ikke var noe land i vår umiddelbare nærhet.

Da været bedret sig satte vi igang og gikk østover.

Idet vi kom ut av isen, passerte Thorodd med 4 hvalbåter.

Kl. 18.00 fikk vi se "Thorshammer" inne i isen hvor også Thorodd var stoppet.

Kl. 19.00 stoppedes i nærheten av "Thorshammer".

Kullfylling foreløbig umulig p.g.a. dønning.

Freitag den 3dje januar.

Samme dønning hele dagen med "stand by" for Norvegia i påvente av bedring.

Lördag den 4de januar.

I øktet mellem middag og kaffe var forholdene såpass bedret at Norvegia kunde gå langs "Thorshammer", idet begge flyvemaskiner var satt ut på den ene rekke.

Konstruerte op ombord i "Thorshammer", hvor bedre plass, kartet for flyvningene den 7de og 22de desember. Resultatet interessant da Kappet av 7de og av 22de betegnet Kap X ikke identiske.

Kappet av den 22de må såvidt jeg kan forstå av Biscoes optegnelser være Kap Anne. Flagget står derfor godt på sydvestsiden av Kap Anne.

Bunkring blev straks satt igang.

Söndag den 5te januar.

Det går bra med kullfyllingen. Holder været kan vi komme avgårde i morgen.

Det skal bli interessant å se hvorledes hvalen går, om den ikke nu trekker ned ved Enderby Land.

Kullfyllingen avsluttedes ved 23-tiden og straks efter tiltok dønningen slik at man allikevel hadde måttet slutte.

Mandag den 6te januar.

Satte flyvemaskinene på plass og gjorde sjöklar i løpet av fmd. Avgikk så østover og kunde om aftenen gi "Thorshammer" gunstige israpporter.

Det var svær dønning da vi kom ut av isen, men den gav sig heldigvis likesom söndenkulingen löiet betræktelig.

Flere tyvjoer i farvannet, $65^{\circ}40'$ ost $35^{\circ}00'$, men kunde ikke stoppe for lodding på grunn av sjöen så dyplastet som vi var. Vanntemp. $1,6^{\circ}\text{C}$.

Tirsdag den 7de januar.

Kl.04.00 på $64^{\circ}20'$ ost $35^{\circ}23'$ forsvandt iskanten sydover. Jeg gikk ut fra at det var en bugt, men måtte opgi et forsök på å sette rett over p.g.a. overvann.

Fikk igjen isen på $64^{\circ}57'$ ost $37^{\circ}05'$ kl.15.00. Holdt så östover gjennom klaren, da isen igjen trakk nordover.

Md. $64^{\circ}42'$ ost $37^{\circ}06'$. Loddskudd 4800m. Vannt. kl. $9\frac{1}{2}$ $1,3^{\circ}$. Md. $1,2^{\circ}$.

Klarvær hele dagen. Overskyet til aften. Syd bris.

Pos. kl.17.30 Gmt. $64^{\circ}52'$ ost $38^{\circ}22'$.

Telegram til "Thorshammer":

"Note nr.8/1930. Isen forsvandt på $64^{\circ}20'$ ost $35^{\circ}23'$. Fikk den igjen på $64^{\circ}57'$ ost $35^{\circ}07'$. Derfra styrt i klarer da isen igjen trakk nordover. Adskillig tyngre is enn ved Dem. Litt dønning, klarvær. 5 blå i fmd. Pos. kl. 17.30 $64^{\circ}52'$ ost $38^{\circ}22'$."

Onsdag den 8de januar.

Stod östover inne i isen i hele natt og fmd. Den østlige dønning begynte å tilta over middag, og kl.16.00 kom vi da også ut i åpne havet. Da iskanten trakk sig S.W.-over (med isen på nordsiden) forsökte vi komme frem over havet men måtte gjøre vendereis da vi tok sjöene inn over fordekket i den friske østlige kuling.

På grunn av nedlastningen lå fartöiet död som en råttten stokk når vannet fyllte mellem rekkene.

Lenset unda været og kom kl.20.00 inn i lös is igjen hvor vi søker komme S.W.-over. Her er heldigvis ingen vindsjö men sver dønning av O.S.O., hvorfor vi ruller forferdelig. Må stadig være på post for ikke å komme i nærheten av høi is p.g.a. bæreflatene.

Valdiviabugten ruller sig sandelig hurtig op vestover. Der er sikkerlig ingen is mellem oss og kystisen ved Enderby Land.

Bare bugten ikke går for langt i vest så at vi kan komme over til kystisen uten for stor omvei.

Md. $64^{\circ}42'$ ost $41^{\circ}26'$. Loddsk.4200 m.

Holdt syd og sydvestover inne i isen. Fremdeles adskillig dønning.

Telegrammer til "Thorshammer":

"Note 9. Kl.18.00 $64^{\circ}50'$ ost $42^{\circ}00'$. Ingen is östenfor men åpne havet.

Forsøkt S.O.-over og S.-over men måtte gjøre vendereis p.g.a. dekkslasten. Står nu S.W.-over innenfor løs is. "Hauken" i S.W. melder stille, meget is. Wegger og Falk underveis dit. Isen ligger på nordvestsiden en linje S.W.-N.O."

"Note 10. Fremdeles samme kurs som i note 9. Kl.21.00."

Torsdag den 9de januar.

Fra midnatt sakte fart utover mot kanten som her gikk vestover og gikk ut av isen kl.01.30. Sjøen var imidlertid heller blitt verre enn bedre hvorfor vi måtte legge på været.

Kl.04.00, da ingen tegning til bedring, lenset vi unda for å se på forholdene vesterpå. Isen måtte jo komme sydover lenger vest.

Bare det ikke er for langt dit.

Kl.08.00, styrte vi inn i is vi fikk forut og holdt S.W.-over til kl.11.00, da vi stoppet. Iskanten gikk her vestover igjen. Det var nu ikke annet å gjøre enn å se tiden an.

Kl.07.00 passerte Ole Wegger aktenom oss med kurs S.W. To hvalbåter fulgte den.

Md. $65^{\circ}20'$ ost $40^{\circ}04'$. Loddsk. 4725 m. Vannt. 1.75÷C.

Vilde gjerne ha tatt en stasjon her. Men isen pakket så tett sammen om oss, med fartøiet i stadig bevegelse forover p.g.a. den stormfriske ostenvind, at vi temmelig sikkert vilde ha mistet vannhenterne.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 11. Forsøkt forgjeves komme S.O. inatt, måtte bære unda. Posisjon kl.10.00 $65^{\circ}30'$ ost $39^{\circ}30'$. Stilleliggen i isen. Ost kuling. Litt dønning. Wegger og to hvalbåter passerte oss imorges. 10 mil ostenfor her styrende S.W."

Fredag den 10de januar.

Satte igang kl.09.00 og gikk ut av isen for å gjøre et nytt forsøk på å komme over, men måtte opgi det og sløre undav til vi kom inn i is igjen. Å komme frem over åpent hav med sjø er utelukket med denne dekkslasten. Mistet en del kull av dekkslasten.

Da barometeret var raskt for opadgående efter å ha vært nede i 730 vilde jeg heller vente på godvær enn å bruke kull til å gå vestover. Vi la oss derfor til inne i isen med benkede fyrer kl.20½

Telegram fra "Thorshammer":

"Kontoret meddeler at England gjør fordring på hele Enderby Land og Coats Land. For undgå politiske forviklinger bedes De eventuelt

kun okkupere nytt land mellem 45° ost og 15° West."

Det var en interessant oplysning. Godkjendes Englands standpunkt har man fått precedens for at det ikke er nødvendig å gjøre landgang på et land man opdager for å annektere det.

Det stiller opdagelser ved flyvning i en heldig belysning. Det er nok at man ser landet. For det kan jo ikke være anderledes å se et land fra et fartöi som Biscoe enn å se det fra flyvemaskinene.

Fra flyvemaskin kan man dessuten få bestemt plassen bedre, når man med fartöi ikke kan komme nærmere enn Biscoe.

Aftenpos. 66°10' ost 39°00'. Loddsk. 4725 m. Vannt. 1,8÷C.

Telegrammer til "Thorshammer":

"Note 12. Posisjon 65°56' ost 39°00'. Ost storm. Stilleliggen. Åpent hav i syd."

"Note 13. Kl. 18.00. 66°10' ost 39°00'. Forsøkt komme over havet, men måtte gjøre vendereis. Godhetsfullt bekreft Sandefjord mottagelsen telegrammet idag om okkupasjon."

Lördag den 11te januar.

Dessverre samme situasjon. Md. pos. 66°05' ost 38°07'. Vær og sjö: Det samme. Ingen antydning til is ute på sjöen i syd.

Barometeret er kommet op i 743. Vannt. 1,65÷. (Det blir varmere i vannet.) Det er klaret op ikke så litet i luften.

Fra S.V. til N.O. gjennom Vest sees fra tönnen uendelige ismarker. At det ikke er antydning til is i syd skyldes kanskje at vi befinner oss utenfor den bukten i kystisen som Moore Biscoe o.a. har vært inne i, og som vi kaller for "Hvalbukten". Men det må allikevel være langt til is östover med den sjö vi har.

Har efter utsiktene all grunn til å håbe på morgendagen.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 14. Posisjon 66°05' ost 38°10'. Situasjonen dessverre den samme."

Söndag den 12te januar.

Vinden löiet hurtig av utover natten og kl. 8 kunde vi sette igang og var ved 10-tiden ute av isen.

Det var fremdeles svær dønning som hev svært på oss og slengte vann inn om b.b. Vindsjöen var dog mindre og vi hadde all grunn til å tro på bedring. Dessuten måtte det jo bli le efterhvert som vi kom sydover.

Satte kurs retv. S.S.O. men måtte også for lange stunder bort i

S.O. når dønningen blev for slem.

Fra Md. klarnet det hurtig op og vi fikk klar sydhimmel. Fra kaffe-
tid var det også tydelig at sjöen blev bedre.

Md. pos. $66^{\circ}26'$ ost $38^{\circ}22'$. Vannt. 1,25 $\frac{1}{2}$ C.:::

Aftenpos. $67^{\circ}08'$ ost $39^{\circ}06'$.

Fra kl.20.00 styrte vi retv. syd da vi nu hadde fått dønningen
aktenfor tvers. Den kursen på dønningen fortalte at den var avböiet
av kystis östenfor oss. Det var derfor tydelig at vi nu stod inn-
over i "Hvalbukten".

Blikkstille. Ingen antydning til is. Loddsk. kl.20.00 3900 m.

Det grunner op.

Telegrammer:

Til "Thorshammer":

"Note 15. $66^{\circ}26'$ ost $38^{\circ}07'$. Kl.10.30. Åpne havet. Ingen hval."

"Note 16. Kl.17.30. $67^{\circ}08'$ ost $39^{\circ}06'$. Stille. Klarvær. Åpent hav.

Ingen is. Ingen hval. Beklaget feil note 15. Skal være to blå."

Fra "Thorshammer":

Åthorgaut var den 10de på $67^{\circ}10'$ og $36^{\circ}30'$ hvor møtte ufremkommelig
is men tilsynelatende åpent vann österover. Svak S.O. dønning.

Ingen hval."

Det stemmer bra efter tidligere seilaser, men er noget söndenfor,
hvorfor vi skulde ha håb om å komme lenger syd også i "Hvalbukten."

Mandag den 13de januar.

Kl.00t.20' fikk vi tettiskanten - eller kanten på kystisen som jeg
vil kalle den; da den ligger inn til kysten, på $67^{\circ}47'$ ost $39^{\circ}13'$.

Der var ingen klarer å opdage inne i isen og herute er dønningen
for svær for utsetning og start med flyvemaskin.

Holdt derfor östover i håb om å komme ennu lenger syd når vi kom
bortover mot 41° ost.

Isen er stygg skruis som Norvegia ikke vilde klare en overvintring
i.

Kl.04.00 hadde vi et veldig platåisfjell tvers om stb. like innenfor
iskanten.

Passerte gjennom en tåkebanke ved 8-tiden, men slapp tåke for
resten av dagen.

Loddskuddet til morgen måtte opgis p.g.a. et ledningsbrudd som dog
heldigvis lot sig reparere.

Md.pos. $67^{\circ}32'$ ost $41^{\circ}28'$. Loddsk.3450 m. Vannt. 0,9 $\frac{1}{2}$:::

Vi behøver heldigvis ikke holde os

Vi behövet heldigvis ikke holde så nordlig som Biscoe hadde måttet gjøre slik at vi passerte søndenom våre forgjengeres rute.

Efter løsisen på N.O.-siden av odden ser det ut til at ismassene er i drift i S.W.-lig retning.

Kl.16.00 hadde vi loddsk. 2660 m. I S.O. så det også litt rart ut med en masse isfjell og et enkelt stort platåfjell.

Når man imidlertid iaktok dem i lengere tid fra tønner var det tydelig nok at det ikke var noen barriere. Tåkebanker som la sig mellom fjellene og tildels over dem, virket i første øieblikk forvildene.

Det var overskyet med en glette like på nordsiden av S.O. og denne var rød til tross for at solen var 90° borte. Det tydet på refleks fra snedekket land og ikke bare fra havis..

Kl.16.00 gikk vi litt inn isen for å kunne gi rapport om arbeidsforholdene til "Thorshammer".

Isen fremkommelig et stykke innover med hurtig avtagende dønning. Den var på dette sted slett ikke så stygg som den hadde sett ut til utenfra.

Aftenpos. 67°18' ost 42°45'. Loddsk. 3000 m.

Jeg opholdt mig i tønner utover kvelden for å se efter Biscoe's barriere som skulde strekke sig W.S.W. eller S.W.t.S. fra 45° ost - (rettet til 50° ost av R.-Larsen.) Der var ikke nogen som helst antydning til den og jeg tror foreløbig ikke at den eksisterer. Det lot sig fremdeles ikke gjøre å sette ut F.18 p.g.a. dønningen, og nogen bukt som gav nok le var ikke å finne.

Herfra å finne land på vestsiden av 45° uten ved flyvning er under nuværende forhold utelukket. Ellers går iskanten fin og jevn her slik at det vilde være lett å finne tilbake til Norvegia.

Efter aftens tvang isen oås i N.W.O. "Hvalbukstens" østside var nok høi, men lå østligere enn i Biscoe's dage.

En gråhvit stripete sky i vår kurslinje tydet på snevær og det fikk vi kl. 23.00.

Vannt. inne i isen 1,7+C. og straks utenfor kanten 1.00+ og 0,9+C. Har fått se Adelie-pingviner igjen, og stadig flere av dem.

Telegrammer:

Til "Thorshammer": Kl.10.30 Gmt.

"Note 16. Traff tettiskanten 67°47' ost 39°13'. Posisjon kl.09.30 67°32' ost 41°28'. Følger kanten i bukter.

Fint vær. Svak dønning. 15 blå hvorav 8 omkring $39^{\circ}20'$. Ingen i formiddag. Vanntemperaturen steget til 0,9+ fra 1,6+ igårorges."

Fra "Thorshammer": Kl.10.30 Gmt.

" I forbindelse med min note igår, så er den oppgivne posisjon kun hvalbåt-bestikk. Sannsynligvis har båten vært sydligere."

Fra "Thorshammer": Kl.11.25 Gmt.

"Takk for noten. Hvorledes vil det være at ligge dernede før nyisen kómmér. Er det bukter i pakkisen så man kan få le for nordlig og N.O. sjø."

Til "Thorshammer":

"Note 17. Styrer nu inn i en bukt for undersøkelse forholdene og skal snarest gi rapport."

Til "Thorshammer": Kl.15.25 Gmt.

"Note 18. Retning iskanten buktens østside N.O. Svak dønning slenger rundt odden hvorfor ikke absolutt le. Gikk et stykke inn i isen som samme art vårt siste ophold "Thorshammer". Noget tykkere flak, men ikke større. Dønningen raskt avtagende innover i isen hvor "Thorshammer" og hvalbåter kan gå. Isen ikke så stygg og tett som den utenfra gjør inntrykk av. Ingen klarer. Tror vind nordligere enn N.O. lite sannsynlig. Betingelsene for gjennomgående klart vær tilstede da is og land østover. Ingen hval siden imorges."

"Note 19. Kl.18.00. Pos. $67^{\circ}14'$ øst $42^{\circ}45'$. 7 blå."

Tirsdag den 14de januar.

Ostlig vind hele dagen med en del dønning når vi ikke hadde le av isodder.

Vår kurs langs isen fulgte nær innpå Biscoe's barriere. Det var tindrende klart vær sydover, men ingen barriere å se.

Det behøver ikke bety at Biscoe har sett feil. Våre loddskudd op til 1800 m. viser at det grunnt nok sydover, men barrieren må ha trukket sig tilbake. At der sydpå finnes barriere-aktige utløpere av innlandsisen tyder de mange store platåfjell på. De er for store til å kunne brekke direkte av fra innlandsisen.

Da jeg kl.19.00 kom i tønne i iggen hadde vi røk og rigg av et fartøi på b.b. baug. Det kunde vanskelig være noget annet enn "Discovery", og det kunde også vår radiotelegrafist bekrefte, da den var så sterk på signalene. Vi heiste straks flagget.

Den kom mot oss og vi var på siden av hinannen ca. kl. 22.00.

Vi hilste ~~fla~~ med flagget, hvilket den besvarte og heiste signalet:
 "Vi ønsker Dem en lykkelig reise".

Vi svarte: "Vi takker Dem."

Begge fartøier hadde herunder stoppet. Vi gikk derpå rundt og op
 på st.b. side av den og jeg praiet over at jeg ^{gjærne} vilde komme ombord
 og hilse på Sir Douglas Mawson, hvilket jeg i elskverdige ordelag
 blev innbudt til.

Vi satte ut b.b. fangstbåt og jeg blev rodd ombord i "Discovery".
 Kaptein Davis mottok mig sammen med Sir Douglas Mawson ved fall-
 repet og innviterte mig inn i sin kahytt.

Jeg gikk straks like på saken og fortalte at jeg var underrettet
 om de engelske avisers angrep på Norvegia-ekspedisjonen, som jeg
 fant basert på misforståelser og mangelfulle opplysninger.

Efter en redegjørelse for tidligere Norvegia-ekspedisjoners planer
 og om tidligere offentliggjorte planer i forbindelse med den
 første ekspedisjon om å utforske Enderby Land, forklarte jeg hvad
 vi hittil hadde gjort. Videre at vi aktet oss tilbake til østsiden
 av Enderby Land for så å arbeide østover langs isen til Coats Land.
 Sir Douglas beklaget at vi kom til å "overlap" hinanden, men var
 enig i at det ikke var noe å gjøre ved det. Han fortalte like ut
 at han i forbindelse med meddelelse fra London om at vi hadde vært
 iland og plantet flagget hadde fått cifferordre om å avbryte sitt
 arbeide østenfor Enderby Land for hurtigst mulig å begi sig
 vestover. Han beklaget at det skulde være noe "race" da han hadde
 sitt videnskapelige program som han helst vilde ha fulgt.

En av deres vanskeligheter var kullbeholdningen. Jeg tilbød å
 være behjelpelig med å skaffe kull fra et av de norske kokerier -
 om det skulde trenges - og at det sikkert vilde være konsul
 Christensen en fornøielse å være behjelpelig. Kaptein Davis bad i
 den anledning om å få opgitt Thorsnammers og Norvegias signaturer
 for eventuelt å kunne sette sig i forbindelse med kaptein Bull
 eller mig.

De var meget imponert over vårt foretagende med et så litet fartøi
 og at vi kunde grøde oss i de farvane med såvidt store flyve-
 maskiner ombord. "Discovery" hadde vanskeligheter nok med sin lille
 Moth tross fartøiets størrelse.

Foranlediget ved opplysning fra mig om at Norvegia antageligvis
 neste sesong kom til å gå rundt Kalotten

meddelte Sir Douglas at "Discovery" neste år skulde arbeide mellem Gausfjell og Kapp Adare. Han foreslo derfor at Norvegia tok avsnittet Rosshavet - Graham Land.

Hertil bemerket jeg at det også nok vilde passe oss best, da det farvann var av større interesse for oss, men at man nok vilde foreta en rekognosering av hvalforekomster og isforhold med hensyn til arbeidsmuligheter i "Discovery"'s avsnitt.

Man hadde sett Enderby Land da man passerte, men hadde ikke forsøkt å komme inn der i henhold til ordren om å kjøre på vestover.

Moth-maskinen hadde de ikke hat anledning til å anvende på ski da det selv ikke til den hadde vært mulig å finne et isplatå som var stort nok.

Samme erfaring hadde jo også vi gjort. De hadde håbet å finne bayis som i Rosshavet, men Sir Douglas anså det for utelukket efter hvad han nu hadde sett.

Captain Davis oplyste forøvrig at de i ost av Kemp Land hadde vært oppe i så stygg og grov skrugardis som han ikke tidligere hadde sett i Antarktis.

Som sin personlige mening uttalte Sir Douglas at han ikke trodde at vi vilde få nogen vanskeligheter med Storbritania i anledning av flaggheisningen.

Efter å ha blitt vist rundt på fartøiet, som det bare må være en fornöielse å gjøre en ekspedisjon med, gikk jeg efter ca. 1 times forløp ombord i Norvegia.

Da vi satte av fra "Discovery" utbrakte Sir Douglas under livlig tilslutning fra den hele besetning, som var samlet ved rekken et tre gange hurra for Norvegia.

Straks jeg kom ombord hilste "Discovery" men flagget hvilket vi besvarte, og vi satte kurs hver vår vei.

Telegram til "Thorshammer":

"Note 20. Kl.09.00. 66 33' ost 45. Siden note 19 observert ca.40 blå ved iskanten, særlig ved 66 50' ost 43 30' og 66 39' ost 45 20'. Udmerket vær."

Til "Thorshammer": Kl.17.45 Gmt.

"Note 21. Posisjon 66 30' ost 47 7'. Her er meget hval. "Discovery" ligger i nærheten."

Her var det nok av hval i farvannet og tydeligvis hval som ikke var blitt jaget på för.

Onsdag den 15de januar.

Om morgenen var vi under Enderby Land igjen og stoppedes av isen på 66 20 Ost 49 30. Det var veldige forandringer på isforholdene siden sist vi var der.

Fra dekket kunde vi se land fra syd gjennom kvadranten til ost. Ingen barriere stengte utsikten sydover.

Fra tønden la jeg baugen an mot Kap Anne (22/12 Kappet) og kursen lestes av for peiling. Det stemte nøiaktig med vort kart fra 22/12. Likeså satte vi kurs på fjeldene i syd.

Loddskudd gav 450m. og lidt lengere ute i bukten 700m. hvilket kontrollertes med almindelig lodd.

Mange Adelies og en enkelt Kongepingvin på et flak.

Mens F.18 blev gjort klar blev der tatt to vertikaltrekk, begge med åteyngel.

Da maskinen over middag var klar til start var det imidlertid løiet av til blikk stille og nogen dønning satte inn i bukten.

Vi gjorde to startforsøk men det var umulig å få den tunglastede maskin op på steppet i det vær og med den dønning.

Efterhvert begyndte buktens inderste del å lukke sig og en del småis spredte sig utover. Utpå emd. begyndte Norvegia å slingre så besatt at F.18 ikke kunde ligge langs siden. Lützow-Holm og Ekedal gikk ut på med den mens jeg gikk op i tønden og gikk rundt med Norvegia for å se på forholdene.

Herunder gjorde Lützow-Holm et par startforsøk. Men det gikk ikke. Slik som forholdene lå an kunde bukten lukke sig temmelig snart, likesom været hvad sigtbarhet angikk ikke var så sikkert lenger. Vi bestemte oss derfor til å lette maskinen mest mulig og tok ut av den Radio-nødmotoren, masten samt den tyngste proviant og kanoutstyr etc. Vi fik ta risikoen og ånnrette flyvningen derefter. Og så gikk det tilværs. Vi foretok en $1\frac{1}{2}$ times flyvning og fikk herunder kartlagt en lang ny kyststrekning, herunder også en isdekket liten ø. Både Lützow-Holm og jeg studerte den nøie på kort avstand for å sikre oss mot at det var et isfjeld. Den var imidlertid for høi på midten til å være det. Dens beliggenhet og kystlinjens forløp fremgår av kartet forøvrig. I bunden av fjorden hevet mektige fjeldpartier sig med ryggen langt innover land. Det var i det heletaget så meget fjeld og så mange

nunatakker på begge sider av fjorden at det var håbløst å legge disse av i kartet.

Der lå adskillig med isfjelle - sansynligvis på grunn - innover på begge sider av fjordens munding. Der var ingen antydning av noe "kjølvann" efter dem slik som observert den 22/12. Farvannet der inne i kroken var nogenlunde strømfritt så det ut til.

I selve fjorden og et stykke utenfor lå da også havisen ubrudt og jevn, uten sprekker. Kundeman bare ha kommet dit inn vilde det ha vært startplass å finne for Qarrtsiluni.

På tilbakeveien tok vi en liten tur østover, og der var forandringen siden den forrige gang vi var her ennu større. Det så ut som om man kunde komme nesten inn til land med fartøi på 53 Ost. Det kunde vært fristende å ta Norvegia østover, men det vilde jeg ikke kaste bort tiden med når landet ikke kunde bli vårt. Da var det bedre å anvende hver dag på å få nytt land.

Den råken vi hadde landet i den 22/12. var ^{gått} ~~frosset~~ igjen.

På tilbaketuren fulgte vi iskanten og observerte herunder 2 blå. Efter landingen fikk vi plunder med å få hevet F.18 ombord p.g.a. dønningen og Norvegias slingring. Men det lykkedes da til slutt uten at maskinen tók skade.

Så en sjøelefant i vannet som interessert iaktok oss. Det er nok ikke bare den sjøelefanten Mawson så ved Adelielandet her inne ved det Antarktiske kontinent.

Efter ombordtagning av F.18 satte vi igang vestover.

Telegrammer: Til Thorshammer kl. 10.45 Gmt.

"Note 22. Stoppet 66 20 Ost 49 31 i sikte av land. Her er meget hval og udmerkede arbeidsbetingelser.

Bordet igår Discovery som vestgående på 66 28 Ost 47 07. Med engelske presseangrep som utgangspunkt forklarte jeg hvad vi hadde gjort og hvad vi aktet å gjøre. Blev mottat med største elskverdighet og ingen misforståelse oss imellem. Da Mawson meddelte hans tur vestover vanskelig, liten kullbeholdning, tilbød jeg ham søke skaffe kull fra norsk kokeri, ihvertfall fra et av Christensens hvilket han takket for og skulde eventuelt benytte. Ved avskjeden utbrakte Mawson under sterk tilslutning fra mannskapet tre hurra for Norvegia. Alle imponert hvad der kunde gjøres dette lille fartøi. Mawson trodde personlig ingen vanskelighet vår flagg-

heisning og oplyste at den ciffermeddelelse han fikk om den var ledsaget ordre hurtigst mulig gå vestover. Anser kun nødvendig kode slutten av meddelelse Sandefjord."

Fra Thorshammer kl. 10.45 Gmt.

"Går hvalen i nogen bestemt retning. Takknemlig for svar."

Til Thorshammer: "Note 23. Ikke vært mulig avgjøre noen bestemt trek retning. Antar imidlertid at den drar sig langsomt vestover langs iskanten. Den står fortrinsvis i odder av spredte isklomper.

Fra Thorshammer: kl. 15.20.

Takk for noten. Er på vei til 39 Ost hvor forsøker. Venter mere le for ost dønning der samtidig som langt til Dem. Er der klarer hos Dem.

Til Thorshammer:

Note 24. Ingen klarer men bukt og slakk is. Kartlagt i emd. en del nyt land. Nermere derom imorgen. S.V. for Enderby Land.

Torsdag den 16de januar.

Det frisket på med vestenvind utover natten. Vind fra den kant var ikke heldig i betraktning av at det var o.n.o. dønning medmindre vi kunde finde en startplass med smult vann.

Under turen østover hadde jeg imidlertid lagt merke til en bukt som vi passerte et par timer før vi møtte Discovery og den styrte vi for.

Vestenvinden hadde stuert isen op på østsiden av bukten slik at man gjennom en trang "kanal" kom inn i et åpent basseng. Her var det aldeles smult både for vindsjø og dønning. Men med den vind vilde det hele snart forandre sig, likesom den vindretning ikke var heldig for siktbarheten, omenn det foreløbig var bra.

I all hast blev derfor F.18 gjort klar og endel av det utstyr, som den foregående dag blev tatt ut, blev bragt ombord igjen. Radiomast og motor tok vi dog ikke med, da været bare vilde tillate en kortere tur.

Vi kom hurtig tilværs og så straks efter starten en linje mektige isfjell i syd som der var meget åpent vann på nordsiden av.

Rekken lå ca. 30 - 40 nautmil av land.

Det åpne vann var sikkerlig forklaring på at iskanten det siste døgn hadde trukket sig litt nordligere.

Efter å ha tatt et par peilinger idet vi befandt oss over Norvegia for med fartøiets posisjon som utgangspunkt å få fastlagt de

fremtredende punkter, styrte vi sydover mot land.

Oppe i vår høide var vestenvinden foruroligende sterk, idet jeg måtte en drift på hele 30 . Det tydet på styggvær i anmarsj. I vest var også luften grøtete og tykk.

Jeg så mig stadig tilbake og iaktok kanalen inn til bassenget. Den var under hurtig gjenlukking.

Jeg skisserte inn landets forløp på rutenettet. Der var adskillige fjellformasjoner, og en større utløper av barriereis. På omkring 43 ost forsvant kysten ut av sikte.

Vi vendte tilbake til vi var over Norvegia hvor vi så for landingen efter 65 min. flyvning, tok noen nye peilinger. Bassenget var blitt betydelig mindre og kanalen gjenlukknet.

En blåhval som hadde boltret sig der da vi drøg avsted, var forsvunnet.

Efter å ha tatt et par vertikaltrekk kom vi oss ut av isen og fortsatte vestover. Været var nu tiltykknende og vinden trakk sig nordover.

Telegrammer: Fra Thorshammer kl. 10.30.

" Kontoret telegraferer Mawson melder under flyvetur ha sett nytt land bakenfor Kemp Land i retning Enderby Land gjennom pakkisen og innei mer åpent vann. Forsøker nu komme iland. 12/1. Skytteren 54.600 telegramslutt. Har Mawson utrettet noe ved Enderby."

Til Thorshammer: kl. 10.50.

Note 25. 66 30 ost 45 50 . Stoppet for flyvning. Fin ishavn.

Stadig hval langs iskanten. Mawson passerte Enderby uten stopp for henhold ordre hurtigst komme vestover."

Til thorshammer: kl. 15.15.

" Godhetsfuldt underrett Sandefjord. Ved flyvninger igår og idag fortsatt i desember påbegynte kartleggningsarbeide. Hittil kartlagt 370 nautmil. Kurvet kystlinje mellem 55 Ost og 43 Ost. På 50 Ost skjærer en stor bugt ned til 68 Syd. Flagget som plantedes den 22de desember står på 66 33 ost 50 40."

Fra Thorshammer: kl. 15.20.

" Kl.12. 39 30 langs iskanten styrer ost. Er Deres havn trygg at ligge i for N.O. og tilstrekkelig smul. Takknemlig for omgående svar."

Til Thorshammer: kl. 15.45.

"Note 27. Fra aa. 66 25 ost 45 45 går iskanten S.30 O. sluttet liten

bukt som ikke tilstrekkelig le for N. O. men i nuværende vær helt smul. Har ligget i klare innenfor, men denne antas nu under gjenlukning."

Fra Thorshammer: kl. 16.05.

" Kan man hvis nødvendig gå inn i isen."

Til Thorshammer: kl. 16.15. Note 28.

" Ja."

Fra Thorshammer:

" Jeg forstår at isen mellom 43 og 45 strekker sig S.W.-N.O. Så helst der var en bukt i ost retning på denne strekning. Tror De der finnes noen sådanne. Er nu på 42 30 ."

Til Thorshammer:

" Note 30. Iskanten hadde nevnte retning da vi kom østover, nu nogen forandring. Styrer nu S.S.W. inn i en bukt og skal gi rapport. Rett østgående bukt finnes neppe."

Til Thorshammer:

"Note 31. Isens hovedretning her W.t.S. Egentlig ingen bukter, men men utgående odder. Dessverre store forandringer forårsaket vestlig vind. Nordlig vind i aften, men ennå le på vestsiden enkelte odder. Tror ikke man kan finne le for lengere tid noget sted, men må søke plass eftersom forholdene skifter."

Fredag den 17de januar.

Utover natten gikk vinden over på N.O. og øket til storms styrke med stort hav.

Vi la først Norvegia på været en stund, men den var tung med dekkslasten og tok inn store sjøer. St.b. løsrekke blev slått inn. Da vi ikke kunde ligge på lenger faldt vi for med sjøen på st.b. låring å prøve på å komme i le av en odde.

Norvegia lå foreløbig bra, men etterhvert som vi nærmet oss iskanten trakk denne sig ut i en odde st.b.-over. Vi prøvet å luffe til for å ligge op odden, men fikk da vinden tvers og tok inn stygge sjøer. Der var nu en hel del is i vannet - tildels store stykker. En av sjøene efterlot hele sitt isdekke på dekket. Et par stykker traff Qarrtsiluhis flottører, men heldigvis uten å gjøre noen skade. Vi slo løs b.b. løsrekke for at sjøen lettere skulde komme ut igjen.

Vi kunde imidlertid ikke ligge op kanten og da vi fandt risikoen ved å luffe til ydderligere større enn ved å gå inn i isen, valgte

vi det siste for da også å kunne få trimmet dekkskullene over i baksene.

(Kl. 08.00.) Ved iskanten var sjøen - som alltid når vinden står på iskanten - grov og stygg. Dønningen gikk hushøi inn over isen et stykke for så etterhvert å dempes.

Det var adskillig forskjell på isen her og den vi for kun få dage siden hadde prøvet oss inn i ⁱ Hvalbukten. Det var så å si utelukkende gammel is i småflak og der var meget av tunge flak med mindre enn tyngre underis.

Det lykkedes å manøvrere slik at vi slapp å få bæreflatene bort i høi is og vi kom nogenlunde bra innigjennem.

På grunn av vind og dønninger var isen under press så at vår fart straks stoppet op. Dønningen var ennå høi der vi stoppet noen få hundre meter innenfor kanten. Men der var jo her ingen vindsjø, hvorfor vi gikk igang med å trimme kullene som allemanns job.

Da det var tydelig at vi lett kunde bli satt fast i isen bad jeg Kaptein Larsen om allerede med en gang å begynne å manøvrere fartøiet rundt så at vi fikk baugen utover og kunde holde oss utover mot iskanten i løsere is hvis den skulde pakke for meget sammen. Vindstyrken var 17 m/sek.

Til middag var vi ferdig med kullsjauen.

Til st.b. var det bare 90° å tørne for å få baugen pekt mot iskanten. Men det vilde være umulig å få fartøiet rundt den vei uten å komme borti et flak som hev så stygt på sig i dønningen og var av en sådan størrelse at vi vilde havarert fartøiet.

Norvegia satt omtrent fast i sørpen nu som presseses sammen mellom flakene til et tykt lag.

Det var ikke annet å gjøre enn å arbeide fartøiet rundt b.b.-over, omenn den svingen på 270° vilde bli en lang tørn.

Norvegia satt nu som i klister. Noe som gikk så langsomt uten å være helt stopp har visst ingen av oss vært med på. Ved 17-tiden var vi kommet så langt at vi hadde fått vinden tvers men nu gjenstod det værste, å få fartøiet op mot vinden. Likesom situasjonen nu ikke var heldig for fartøiet da de tunge flak presseses mot siden - og i dønningen slengtes hårdt mot siden.

Og så kom det som gjorde saken adskillig verre.

Kl. 21.00 lettet det litt i tåken. Og i le fikk vi se et stort isfjell rett i den kurs vi drev med pakkisen.

Det blev borte før vi fikk peilet det.

Kl. 22.00 fikk vi det igjen - litt nærmere - og peilet det i s.s.w.

Det var nu helt på det rene at vi kunde komme op i en katastrofe.

Vi slet derfor som besatte for å komme forover og ut av presset.

Maskinister og fyrbøtere fyrte på spreng.

Der blev gjort forskjellige forsøk på å hive fartøiet rundt, men når flakene vi satte fast i satte fra oss i dønningen sprengtes iskantené op. Der blev tatt tårn i flakene til luvart - hvidt tørt -

og satt fast for å la flaket ved sin bevegelse arbeide fartøiet los og baugen op mot vinden, men hvallinene sprang som seilgarn.

Vi var nu kommet bort i noen større flak som ikke hadde vært til å undgå, da det ikke hadde lykkedes å hive baugen b.b. Et stygt et om b.b. hev sig slik inn i skutesiden at fyrdørken krummet sig op i støtene.

Kommen klar av det fikk vi et lignende om st.b. men stillingen var nu værre da vi også hadde et for baugen så vi ikke kom forover.

Isfjellet glemtes foreløbig.

Flaket om st.b. hadde en skarp kant - en odde - som støttes inn i siden.

Noen blev satt til å spette og hugge flaket for baugen over i to, mens andre samlet alt vi hadde av fendere. Disse blev sluppet ned mellem skutesiden og flaket der. De tok bra av.

En almindelig ny korkefender som vi slapp ned før vi hadde fått klar de store klemtes i første støt til en pannkake mens korkene spratt ut av den.

I løpet av ca. 15 min. var flaket for baugen delt og vi kom nu så langt forover at vi fikk hornet på flaket under st.b. låring. Da var det verste over. Nu kunde det ikke trykke rett inn, men løftet. Så fikk rorstammen noen slemme støt og endelig var vi klar av det.

Så var det isfjellet igjen. Ved 24-tiden var det atter kommet nærmere og peilingen var dessgerre den samme. Efter farten kunde vi regne ut at det vilde hende noe utpå dagvakten engang.

Enten vilde det da passere, eller vi måtte forlate fartøiet.

Lørdag den 18de januar.

Det var nu ennu hårdere press i isen, antagelig som følge av at isen stuert sig sammen på le side av fjellet.

Man kunde gå på sørpen uten å trå igjennem.

Vi måtte se å få akterenden mot isfjellet og arbeide oss undav det. Det var den sikreste måte. Da kom vi for hver meter stadig mot slakkere is. Kjørte vi bare rett forover kunde vi bare komme frem uhyre langsomt og det skulde ikke stor kursforandring til på isfjellet før det hele var forgjeves.

Vi fortsatte derfor arbeidet med å søke å hive baugen b.b.-over idet maskinen den hele tid arbeidet for full fart.

Det var et glimrende arbeide som den natt prestertes av besetningen på dekk og i maskinen.

Barometret hadde begynt å stige og vi imøteså med glede en slakning av vinden. Det vilde slakke på presset av isen.

Kl.2 og kl.2½ var peilingen på fjellet fremdeles det samme og det var kommet uhyggelig nær oss.

Ved 3½-tiden hadde vi endelig fått baugen mot vinden og dønningen og dermed var utsiktene lysere. Når vi nu fikk et flak for baugen rammet Norvegia mot det i hver dønning - en hård stagning for hver gang - inntil det omsider delte sig. For hver setning i dønningen kilte det så delene fra hinannen og vi kom oss frem flakets bredde. Så fikk vi sørpe for baugen som Norvegia hugg sig inn i en tomme for hver dønning.

Kl.4 gikk jeg i tønne for å ta en oversikt over situasjonen, da frivakten i tilfelle nu måtte holdes på dekk for å gjøre klar til å forlate fartøiet. Den situasjon og hvad vi i tilfelle skulde gjøre hadde jeg i løpet av natten hatt rikelig tid til å gjennomtenke. Men nede ved fjellet fikk jeg nu se noe mørkt på st.b. side av det og henimot le side. Det var vann. Kjølvannet. Når jeg kunde se litt av kjølvannet kunde det ikke komme rett op mot oss lenger. For ikke å vekke falske forhåbninger iakttok jeg det en tidlang og kunde endelig kl.4½ praie ned til dekk at det gikk klar oss om st.b. Jeg fikk store smil tilbake.

Efterhvert åt Norvegia sig utover. Kl.6 var vi kommet noen skibslengder frem. Det var ikke synderlig styring å få på fartøiet. Jeg valgte derfor den beste vei utover i en stor bue. Presset avtok nu raskt og farten øket fra stagning til et jevnt sig.

Kl.7½ kom vi ut av isen på le side av odden hvor vi stoppet noenlunde le.

Ved MD. satte vi igang igjen og løp kl.15½ inn i den bukt som Thorshammer lå i. Barometeret var faldt igjen og vinden atter

frisket på til storm. Vi lagde oss derfor til her.

Telegrammer:

Fra Thorshammer 17/1. kl. 8.00 Gmt.

"Vi har stoppet op i en liten bukt på 43 30 . Bruk helst code da vi ellers har 10 kokerier efter oss."

Til Thorshammer 17/1. kl. 8.15.

Arbeider oss innover i isen for å få le. Kan ikke være langt undav Dem."

Til Thorshammer 17/1. kl. 17.35.

"Isen her ikke bra å ligge i, hvorfor vi forsøker komme ut nu vi fått dekkskullene i baksene. Er der le i Deres bukt."

Fra Thorshammer 17/1 kl. 17.35.

"Godhetsfuldt stil noter uten overskrift og benytt ikke underskrift. Redd for de andre kokerier."

Fra Thorshammer 17/1. kl. 17.50.

"Stor nord sjø opgitt arbeide men ikke verst for Dem. Båtene rapp. svært vær utenfor"

Fra Thorshammer 18/1. kl. 9.20.

"Er der smult for arbeide hos Dem."

Til Thorshammer:

"Dessverre Nei. Endel dønning langs kanten, men smult for vindsjø."

Søndag den 19de januar.

Stilleligge ved Thorshammer på grunn av fortsatt storm.

Mandag den 20de januar.

Stiv kuling fra ost hele dagen. Svær dønning satte inn i bukten.

Tirsdag den 21de januar.

Samme vær, men litt svakere vind utover dagen.

Om aften gikk Thorshammer østover. Vi var kommet bra vestover under stormen.

Onsdag den 22de januar.

Vinden løiet helt av i løpet av natten, men fremdeles svær dønning som umuliggjorde utsetning av flyvemaskinen. Bukten var det ikke noe igjen av.

Satte igang vestover for å se efter en bukt.

Styrte inn i en bukt over middag. Den er ikke særlig stor, men noe bedre er neppe å finne. Foreløbig for meget dønning for utsetning men ellers bra vær.

Tok en stasjon til 1500 m. og 3 vertikaltrekk.

Av forskjellige merker vi har hatt i isen sees at den følger strømmen i bukter of odder. Gjennemsnittsfarten under stormen synes å være $\frac{3}{4}$ knop.

Iakttok idag fra tønne en flokk Adelie-pingviner som en lang stund fulgte oss mellem fartøiet og iskanten. De holdt jevnt $6\frac{1}{2}$ knop. Hver enkelt pñgvin svømte under vannet nøiaktig $5\frac{1}{2}$ sek. (efter klokke porpoiset så for pustning og derpå nye 5 sek. under vannet i omkring 2 fots dybde. Da de porpoiser skiftevis med bestemt regularitet ser det på avstand ut som om det er de samme pingviner som porpoiser ustanselig. Derved får flokken en slags ormelignende bevegelse sett på avstans.

Pos. 67 50 ost 38 40 . Loddskudd 3300m. V.t. +0,3 C.

Telegrammer:

Fra Thorshammer kl. 8.00 Gmt.

"Er der noget igjen av bukten idag? Her er det bare slette iskanten.

Til Thorshammer kl. 8.15.

"Note 35. Satte igang vestover imorges fra 39 20 . Ingen bukt der da. Her er ingen hval."

Til Thorshammer. kl. 20.10.

"Note 36. Stoppet 67 50 ost 38 40 . Svak dønning men ennu formeget for oss. Her er ingen hval. Kokeri Sunderøy og en hvalbåt kom hit kl. 20.00. Kokeriet stoppet, hvalbåten fortsatte østover."

Fra Thorshammer kl. 20.20.

"Kontoret telegraferer at De bør få kull for videre undersøkelse i den utstrekning isforholdene tillater. Skibet aktes oplagt Capetown. Telegramslutt."

Torsdag den 23de januar.

Kl.06.30 gikk vi henimot det sted "Sunderøy" hadde lagt sig, men også her var dønningen for stor for utsetning av flyvemaskinen.

Da vi under driften med stormen var kommet for vestlig til å kunne få tilknytning til landet på 43 ost gav jeg ordre til at vi skulde søke tilbake østover et stykke for det tilfelle der skulde ha dannet sig nye bukter der.

Vi satte igang kl.10.00 og holdt det gående langs iskanten til kl.21.00 da vi beregnet å være på 40 30 ost.

Fremdeles like håbløst å finne le, hvilket var så meget sørgeligere som det forøvrig var et strålende flyvevær.

Jeg var nu på det rene med at det å finne flyvehavn i kanten av

kystisen utenfor hvilken der nu ikke fandtes is - bare åpne, veldige havet, det var det en umåtelig liten mulighet for. Og det var i betraktning av at styggværs-periodene var så meget lenger enn perioder med flyvevær høist sansynlig at en slik mulighet om den inntraff faldt inn med en styggværsperiode således at den allikevel ikke kunne benyttes.

Det eneste som talte for avventen av en sådan chance var en annen mulighet - nemlig den at man lenger østpå kanskje senere kunde komme inn til ubrudt is hvor Qarrrtsiluni kunde anvendes til en lengere tur. Men også denne mulighet var ytterst liten. At trenge inn i kystisen visste vi nu hvor risikabelt var. Og om kystisen skulde åpne sig mere - forsvinde og drive av - vilde jo derved dønningen nå inn til den is som nu var ubrudt, og dermed gjøre den ubrukelig.

Hvor tiltalende enn tanken på en langflyvning var, fandt jeg ved å tøie de små chanser op mot det betydningsfulde arbeide som kunde gjøres ved en tur vestover at det riktigste var å gå vestover. Og skulde vi gå vestover måtte det skje straks da veien var lang og Weddellhavet kunde komme til å by på litt av hvert med større risiko for hver dag som gikk. Sent bjev det under en hver omstendighet.

Efter å ha tatt en stasjon til 1500 m. satte vi da igang vestover. Det var kjedelig å måtte opgi den kontinuerlige kartlegning, men jeg var ikke i tvil om at vi gjorde det rigtigste.

Intet tegn til noen isfjellrekke i syd tross "bare" 2400 m. vann. Meget hildring om morgenen.

Telegrammer:

Til Thorshammer kl. 7.35. Gmt.

"Note 37. Går østover igjen sökende startplass. "Suderøy" optatt fangst. Ingen hval ved iskanten."

Fra Thorshammer kl. 14.05. Gmt.

"Er der åpent vann mellem barrieren og den grove pakken så I i nødsfall kan lande der."

Til Thorshammer. Kl. 14.30. Gmt.

Note 39. "Under sydlig vær er der mulighet for at der enkelte steder kan åpne sig råker for et kortere tidsrum. Man kan imidlertid ikke regne med sådanne og må i alle tilfelle være forberedt på at de hurtig ^{lukker} (~~trekker~~) sig igjen."

Fredag den 24de januar.

Fortsatte vestover langs iskanten. Hadde en del tåke om morgen som lettet utover fmd. Forøvrig holdt det sig sigtbart men med lavt skydekke.

Passerte "Suderøy" kl.12. Den lå og kokte.

MD. 67 39 ost 38 19 .

Ved iskanten på 67 42 ost 36 22 fikk vi et loddskudd på 2325m.

Efter det skulde det ikke være langt til lands. Men fremdeles håbløst å finne le. V.t. 1,25+.

Om emd. peilet vi Discovery. Den hadde passert oss ute i havet for ostgående og var nu på ostsiden av oss.

Opdaget i kveld fra tønne inne i isen et stykke det store ca. 5 naut-mil lange isfjell som vi hadde passert den 13de i "Hvalbukten." Det har således seilt ca. 110 naut.mil på 11 døgn. Det blir 10 mil i døgnet, hvilket nok kan være riktig.

Syntes i kveld da det letnede litt mere at jeg så lysning av havis på st.b. baug. Det er ikke udelukket at det er den.

Regner man at Neumayerbuktens bund skyter sig vestover 20 naut mil i døgnet skulde den nu være på 27 ost. Var det imidlertid havisen jeg så lysning av så er den ikke kommet så langt og bedre chanser har vi for snart å finne le.

I Radioen høres det livlig ut vestover. Thoren ligger der og vi lurar på å ta kjelesjau i nærheten av den for å kunne få slepehjelp om det skulde trenge. Ostlig vind.

Telegrammer:

Til Thoren Sandefjord via Thorshammer:

"Hittil dessverre umulig finde startplass for skiflyvning med Qarrtsiluni da isen sterkt opbrudt i små flak. Mawson hadde således heller ikke funnet startplass for sin maskin på ski som trenger kun liten plass. Da langs kystisen særdeles vanskelig finde le for dønning risikeres betydelig del gjenværende korte tid bortkastet nytteløs venten østpå. Går derfor vestover med oceanografiske stasjoner etc. og tar de flyvechanser som bys."

Til Thorshammer:

"Note 39. Kl.17.00. 67 45 ost 36 50 . 6 blå. Henviser forøvrig telegram Sandefjord."

Til Thorshammer:

"Note 40. Takknemlig for Thorens posisjon da vi snart trenger kjelesjau."

Til Thoren. Kaptein Evensen.

"Er isforholdene slik at vi kan ta kjelesjau ved Thoren." - -

Som besvartes bekreftende.

Lørdag den 25de januar.

Utover natten øket ostenvinden til kuling med tiltykknende vær.

Ved 7-tiden kom vi plutselig op i en helt utrolig ansamling av ganske små isfjell. De lå så tett at det ikke vilde vært mulig å komme frem mellom dem med robåt engang. Det så ut som om de kunde være strandet, men det kunde ikke være mulig da sjøen ikke brøt, hvilket den vilde ha gjort da isfjellene ikke var særlig dype. På grunn av tykken var det ikke mulig å få oversikt over forholdene. For å være på den sikre side bad jeg vakthavende luffe til og gå utenom noen efternølere som lå like til luvart, for å komme rundt alt sammen.

Ved 9-tiden var vi klare av hele feltet. Sjøen hadde nu øket betydelig på.

Thoren hadde oplyst at det var dårlig med is hos den men at vi nok kunde ta kjelesjau hvis den labre vind de hadde holdt sig. Da også Thorhammer på forespørsel meldte bra vær gikk jeg ut fra at vår kuling bare var av lokal art. Gav derfor ordre om å gå til "Thor I" for kjelesjau

Sjøen blev litt meget på tvers men ikke verre enn at vi kunde greie det. Etterhvert som vi utover dagen nærmet oss havisen, løiet det av og sjøen bedret sig likesom siktbarheten var blitt bra igjen. Det var påfallende jvad vi møtte av storiser i dette farvand, og ingen egentlige isfjell.

Der ser ut til at der nordenfor dette steå står N:W: strøm og kanskje at W.S.W.-strømmen langs kystisen skifter like vestenfor her slik at det blir et annet Sargossahav: en isfjellenes kirkegård. Det skal bli interessant å studere dette nærmere. Kjedelig var det at vi på grunn av sjøen ikke kunde ta loddskudd.

Ved 21-tiden fikk vi den første ispakke, tung med sterkt opbrukket is og fri for sørpe. Etter å ha passert et par mindre pakker til kom vi ved 22-tiden til "Thor I" som meddelte at han om natten skulde flytte vestover for å få bedre is. Det var bra for her er det for lite for oss også.

Det var velsignet godt å komme tilbake til de hyggelige forhold i havisen igjen. Det er som å være i innenskjærs farvand.

Fikk Service fra Sydney via Bergen om å være behjelpelig med å formidle Discoverys presse. Da vi skal ha kjelesjau får vi be "Thor I" prøve. Håber vi kan være til nytte.

Aftenpos. 66 29 ost 32 03 .

Telegrammer:

Til Thoren kl. 08.05 Gmt.

"Takk for noten. Vi har satt kurs for Deres posisjon. Frisk østlig vind her, men løiere østpå hvorfor jeg håber det ikke blir noe større blåsing av det."

Til Thordhammer kl. 20.15 Gmt.

"Underveis til Thoren. I farvannet sønnenfor 66 45 og vestenfor 32 ost observert drivende - formodentlig som følge av spesielle strømforhold store ansamlinger av små isfjell og storiser. Disse ansamlinger for enkeltes vedkommende så tette at selv små fartøier vanskelig vil kunne manøvrere klar. Forsiktighet må derfor utvises her i tykke og mørke.

Her arbeidende ekspedisjoner bør underrettes gjennom Hvalfangerforeningen eller annen vedkommende."

Søndag den 26de januar.

Flyttet vestover et stykke om natten til Thoren la sig til for arbeide.

Kunde ikke blåse av for kjelesjau da Thoren skulde flytte ytterligere vestover til Strombus hvor bedre isforholde for lossning fra Perth som ventes imorgen.

Tok stasjon nr.5. Loddskudd 4050 meter. Stille med tåke hele dagen. Litt dønning. Det gikk dessverre ikke med Sidney. Vi hørte den, men den hørte ikke oss.

Telegrammer:

Fra Thorshammer.

"Takk for noten igår. Videre sender til samtlige kokerier her østpå."

Fra Skytteren:

"Herr Kaptein Riiser-Larsen. Takker for Deres opsiktsvekkende ~~under~~ underretning som jeg har notert mig. Samtidig vilde jeg være Dem overmåde takknemlig om De vilde opplyse litt om hvalforholdene i nevnte farvand som absolutt er av interesse. Med takk ærbødigst Jespersen."

Til Skytteren:

"Mange takk for Deres telegram. Beklaget at jeg ifølge min instruks

ikke har anledning gi opplysninger om hvalforholdene."

Fra Thorshammer:

"Jeg kan tenke mig den ansamling isfjell som De nevner i Deres note burde være et godt hvalfeldt samtidig som den burde gi god beskyttelse såfremt man lå på sydsiden. Vilde være Dem forbunden om det lot sig gjøre at undersøke dette."

Til Thorshammer:

Note 41." Dessverre ikke observert noen hval nevnte felt. Skal undersøke vestenfor når klar kjelesjau som først kan påbegynnes imorgen."

Mandag den 27de januar.

Flyttet ca. 40 naut. mil vestover i løpet av natten og stoppet i nærheten av Strombus.

Tok stasjon nr.6. Vertikaltrekk. La oss derpå til ved Thoren og slukket av for kjelesjau.

Tirsdag den 28de januar.

Kjelsjau i full sving.

Onsdag den 29de januar.

Norvegia klar kjelesjau og opfyrt om aften. Blev liggende p.g.a. svær dønning, frisk vind og lite siktbart.

Torsdag den 30te januar.

Dønningen tiltok om natten. Lite is utenfor oss både ost og nordover. Det ser ut til at vi ligger på nordosthjørnet, at dette i slutten av januar er på 29 a 30 ost.

Satte igang kl.10 $\frac{1}{2}$ for å søke sydover utenfor pakkisen som er for svær til å gå inn i. Svak stigning på barometeret til 741m/m.

MD.(bestikk) 66 56 ost 28 30 .

Kl.16 $\frac{1}{2}$ blev isen tettere forover. Da vi hadde en del is til luvart stoppet vi for å se været an. Det var nemlig nu snetykke og det var utilrådelig å fortsette i det utrygge farvannet med isfjellkirkegården uten å kunne se.

Telegram: Til Thorshammer:

"Note 43. Stoppet i is. 67 10 ost 28 30 . Stor dønning."

Fredag den 31te januar.

Det klarnet en del utover morgensiden, og dønningen hadde lagt sig noget i løpet av natten men gikk ennu svært høi.

Satte igang over frokost og gikk ut av isen og østover langs kanten.

Da iskanten så bøiet sydlig fortsatte vi O.S.O. for å komme over til kystiskanten

i nærheten av der hvor vi bröt av for å gå til Thoren for kjelesjau.

Holdt S.O. om emd.

Svær dønning hele dagen med svær slingring. Bedret sig litt utover aften.

Telegrammer:

Fra Thorshammer:

"Hvad slags is har De? Godhetsfullt hold Thor! ajour med is- og hvalforekomster efter vår hvalbåtkode. Meddel mig posisjon kokerier De måtte passere."

Til Thorshammer: Kl.15.00.

"Note 44. 67 17 ost 28 48 . Spredt is. Styrer S.O. med tett ispakke gående samme retning om stb. Fremdeles stor O.N.O. dønning."

Fra Thoren:

Hvis De har Thorshammers hvalbåtkode vil De holde mig underrettet om is og hvalforekomster. Vi er vel klare til mandag, så vi kan komme ut av isen igjen."

Til Thoren:

"Skal holde Dem underrettet."

Lördag den 1ste februar.

Kl.4½ kom vi til iskanten og gikk straks igang med en stasjon. Ved ett tilfelle - for å få tatt noen scener i kino på sin rette plass i rekkefølgen - kom vi ikke til å ta loddskudd för vannprövene, hvilket ellers alltid blev gjort.

Da det så viste sig at den dype lunge hadde vært i bund blev der straks tatt loddskudd som til alles overraskelse gav bare 580meter (alm.lodd). Det var ikke antydning av land å se fra tönnen. Det store isfjell fra Hvalbukten såes. Men her er nok forklaringen på det Sargössahavet. Hele dagen anvendtes så til gange i forskjellige retninger for gjennom loddskudd å få et bilde av banken i den utstrekning forholdene tillot det.

67	43	Ost	31	12	-	3075	meter
67	50	"	32	14	-	900	"-
68	00	"	32	11	-	580	"-
68	00	"	32	20	-	660	"-
68	00	"	32	27	-	630	"-
68	00	"	32	38	-	600	"-
67	56	"	33	14	-	720	"-
67	42	"	36	22	-	2325	"-(tatt för)
67	40	"	37	19	-	2600	"- " -
66	38	"	31	19	-	4050	"- " -

Tvers ut for morgenposisjonen, 68 00 ost 32 11 kunde vi fra tönnen se at der med S.W.-vinden som nu var gått over på W. dannet sig nogen tåkeskyer i syd horisont, typiske for sådanne som danner sig i Arctis på lo side av land hvor luften tvinges til å stige tilværs og derved avkjöles. Det ser ut til at landet ligger 60 - 80 nautiske mil inne i isen. Det er meget beklagelig at det ikke er le å få for dønningen, så vi kan komme tilværs. Været er forövrig strålende.

Telegrammer:

Til Thorshammer og Thoren:

"Note 45. Fulgte nordsiden havispakke til 67 37 ost 30 27 derfra åpent hav til kystiskanten 67 50 ost 31 53. En blå."

Fra Thorshammer:

"Takk for noten. Hvor langt går De ost? Efter nuværende godvær går vi antagelig vest. Hvis mulig uten avbrytelse Deres arbeide vilde jeg være takknemlig for undersökelse til 20 ost. Hvor anledning benytt da tallene i koden."

Til Thorshammer:

"Note 46. Går til 33 30 for oplodning en 600 meters banke vi har funnet. Så vestover igjen.

Söndag den 2den februar.

Gikk vestover langs iskanten hele natten og var meget spent på å se kystisens overgang til havisen, om der der var en spiss vestergående bukt som kunde gi le og flyvechance.

Fandt overgangen ved 6-tiden. En bukt var der nok, men langt fra slik som jeg hadde håbet. Dette var bare en bred krumning uten anledning til å gi le.

Det ser ut som om Neumayerstrømmen stopper op ved banken eller i hvert fall settes nordover, slik at der ikke blir nogen spiss bukt som der sikkerlig har vært så lenge den grov sig frem på østsiden av banken. Gikk inn til iskanten kl.08.00 og tok en stasjon til 800 meters dybde. Dypere kan vi dessverre ikke gå da loddeviren igår fikk en kink på 900 meters dybde. Det ser forresten ikke ut som om det gjør noe da forholdene på de større dybder synes temmelig konstante. Tok derefter 3 vertikaltrekk.

Vestlig vind og tåke.

Så var det det gamle spørsmål som reiste sig igjen: Skal vi vente på å få chance til å få land sønnenfor banken eller fortsette vestover?

Herfra må vi også endel nordover for å komme vestover, såvidt jeg kan forstå.

Diskuterte spørsmålet med Lützow-Holm og kaptein Larsen som begge var enige i mine synspunkter: At vi burde fortsette vestover.

Det er jo nu ikke lenge igjen før farvannet vestpå stenges for os. Skal vi vente her så blir vi liggende hele sesongen i dette distrikt, og med praktisk talt 0 chancer til å få gjort noe mere.

Nei, la oss heller ta chansen på å få gjort noe vestover. Det er av forskjellige grunner bedre.

Fra 67 29 ost 29 30 satte vi så igang vestover igjen.

Det er iaften tydeligvis en bukt i isoprullingen. All den spredte småis utover havet yder på det.

At forskjellen på kystis og havis ikke lengere er så fremtredende er jo ikke så underlig her.

Isen angripes jo også nordenfra og det er jo rimelig at den på den veldige distanse herfra og til Sandwich tares på så langt sydover i den tid av sesongen som nu er gått at det allerede av den grunn ikke er noe igjen for Neumayerstrømmen å skyte sig inn i, om den skulde fortsette over banken.

Telegrammer:

Til Thorén Kl.9.30 Gmt.

"Note 2. 67 29 ost 29 30 fulgt kystiskanten. Takknemlig for Deres posisjon."

Til Thorshammer: 08.45.

"Note 47. 67 29 ost 29 30 Fulgt kystiskanten. Ingen hval. Banken nevnt note 45 på 32 Ost slakt fall østover, bratt fall vestover. Land ikke i sikte, men antas efter typiske landskydannelser ligge 60 - 80 nautiske mil inne i isen. Dessverre ingen mulighet finne le for dønning for utsetning flyvemaskiner."

Fra Thorshammer: Kl.8.55.

"Takk for noten. Dønningen gir sig her borte nu så at utsikt smult nærmeste dage. Vilde det ikke være verdt å vente i håb om å kunne gjøre flyvetur."

Fra Thorén: Kl.10.45.

"Vår posisjon er 67 syd og 27 Ost. Ferdig med Perth imorgen."

Til Thorshammer: Kl.17.00.

"Note 48. Takk for noten. Av hensyn oceanografiske stasjoner som må utstrekkes vestover hvis det skal bli noe helt av det, bør vi ikke opholde oss her lengere. Om kun få dage stenges farvannet vestpå for Norvegia likesom det går nedover med kullbeholdningen."

Mandag den 3dje februar.

Vi har dessverre måttet langt nordover inatt til tross for at vi ikke har gått i åpent vann men holdt oss inne i isen.

Passerte "Pontos" imorges og er nu på Thorén's meridian, men 30 naut.mil nordenfor. Den er godt inn i isen med "Perth".

Stoppet for stasjon Kl.08.30 på 66 23 og 27 00 hvor "Antarctic" og "Pelagos" kunde sees kokende. Tokk også vertikaltrekk. Fikk bl. a. en manet.

Loddskudd 4650 meter.

Satte igang igjen ved MØ. og arbeidet oss videre vestover gjennom isen som her stakk ut langt i nord.

Straks efter kaffe kom vi ut i klart vann og kunde holde vest og sydlig av vest.

Godt vær idag med skiftende svak vestlig og nordlig bris. Hørte på telefonen en av de fremmede hvalbåter si til en annen at det var den eneste hel dags godvær de hadde hatt i denne sesong som var den verste han hadde hatt hernede.

Telegrammer:

Til Thorshammer: kl.15.30.

"Note 49. 66 25 Ost 27 00 . Fulgt iskanten med spredt is utenfor. Ingen åpning mellem kystisen og havisen. Klarer i denne is og smult nu, men stor dønning vil gå langt inn. 1 blå. Antarctic og Pelagos her.

Til Thorèn kl.14.15.

"Note 3. 66 25 ost 27 00. Gått i spredt is langs iskant. Klarer i isen her og smult nu. Antarctic og Pelagos i N.W. og nord.

Til Thorshammer Kl.19.15.

"Note 50. I tilslutning note 49 meddeles Pontos passertes på dagvakten og Sevilla i eftermiddag."

Tirsdag den 4de februar.

Vi må nok adskillig vestover ennå før vi kan begynne å komme sørover igjen.

Biscoe som kom vestenfra måtte også nordover på disse kanter, helt op til 66 30 . Men vi får passe godt på så vi ikke går forbi en anledning til å komme sydover.

Det var nyis på klarene inatt. Det ser ut til at det er kaldere her enn østpå. Det er vel banken på 32 det.

Tokk stasjon nr. 10 i fmd. Fikk også idag en manet, men av en annen sort enn den igår. Pos. 66 24 ost 22 48 .

Vi har for tiden vanskeligheter med å få forbindelse med Thorshammer på langbølge på denne avstand.

Isen er svært råttent. Det er meget plankton i den.

S.W. vind lett bris idag, av og til sneböier.

Imorgen må vi se oss om efter en chance til å komme sydover.

Telegrammer:

Til Thorshammer og Thorèn:

"Note 51. 66 24 ost 22 47 . Passert sydgående bukt på 26 ost siden gjennom klarer og pakker. 2 blå. Nyis i klarene inatt."

Onsdag den 5te februar.

Tokk stasjon nr. 11 til morgenen idag. Likeledes vertikaltrekk som vi tar på hver stasjon. Pos. 66 06 ost 18 42 .

På denne lengde skulde vi efter Bellingshausens rute hatt en chance til å komme sydover. Har derfor holdt god utkikk den vei fra tønne. Efter "himmelen" å dømme er der ingen vei bortsett fra at man nok kunde komme adskillig sydover i klarer.

Hadde håpet å kunne undersøke forholdene ved flyvning idag, men der har stadig vært sneböier som har gjort siktbarhetsforholdene for usikre for det. Ellers bra vær med solskinn innimellem.

Sønne-vinden frisket på utover dagen til kuling om aften.

Vind fra den kant er bra for det rydder op sørpå, og vil kanskje om der skulde være noen større åpning mellem kystisen og denne is gi oss et varsel ved litt bevegelse i isen. Vi får passe op for det eller isfjell. Plankton overalt i isen.

Det er nu så sent på året at det er ubehagelig å ta stasjon. +4.2 i luften idag. Dybde 4800 meter.

Vannprøvene begynner å fryse på flaskene ennå mens vi holder på med stasjonen. Må derfor fra nu av ha kassen inne på maskintoppen og straks anbringe flaskene der efter tappingen.

Fra MD. av var isen blitt betydelig større d.v.s. flakene tykkere. Det er ikke riktig bra med mindre det er is som er kommet søndenfra, og da skulde det være en åpning et sted dernede.

Næste chance til å komme sydover skulde nu være mellem 0 og 10 ost, og da får vi gjøre et forsøk.

Jeg har studert en del på Neumayerstrømmen idag og er kommet til følgende foreløbige resultat:

Mozambique-strømmen deles ifølge Neumayer i 2 dele, Agulhas-strømmen mot

Kap Det gode håb og en sydgående arm som jeg kalder Neumayerstrømmen. Denne treffer Enderby Land og deles der på N.W.hjørnet i en arm som av landet tvinges S.W. over og en annen som av landet, men kanskje vesentligst av jordrotasjonen, settes østover. Isforholdene der borte da vi annen gang var der tydet på det, men kan jo også skyldes andre mere tilfeldige grunner.

Den vestre Neumayerstrøm følger så landet inntil den av vår banke på 32 øst settes ut nordover.

Hvor det så blir av den, kan jeg for nærværende ikke si. Jeg håber våre stasjoner vil fortelle om det.

Det er mulig at der dannes en slags bakevje nordost av banken. Det kan forklare den merkelige ansamling av storiser og små isfjell på 34 øst. Det er nu ikke helt sikkert at fenomenet kan forklares på den måte. Man må nemlig legge merke til at ansamlingene kun bestod av is som ikke stakk særlig dypt. Det var mange av de store isfjell inne i isen sønnenfor banken, men ikke noe tegn på at de stod på grunn. Det forteller at det ikke blir særlig meget grunnere det første stykke sydover, og at strømmen regnet helt til bunds - den som fører isfjellene - går konstant vestover. Det er kloss op i vannflaten det er noe ekstra noe.

Kl. 8. 65 46 øst 17 00. "Skytteren" her.

Telegrammer 5/2.

Til Thorshammer og Thorén Kl. 10.00.

"Note 52. 66 03 øst 18 27. Samme isforhold som igår. Ingen hval inne i isen."

Til Thorshammer og Thorén Kl. 21.30.

"Note 53. 65 46 øst 17 00. Noget tyngre is. 7 blå i klarer. Note 52 skal være 2 blå. Skytteren ligger her."

Tordag den 6te februar.

Nu er vi forhåpentlig over det verste med nordovergåing.

Tok stasjon nr. 12 i formiddag. Også idag steg overflatetemperaturen.

Et gledelig tegn. 1.25°C .

Tok den også kl. 20.00 i aftnen, da den ydderligere var steget til 0.8°C .

Her er kl. 21.00 en stor bukt i isen som jeg har studert fra tønne. Vi kan komme langt sydover her, men ikke nok efter himlen på begge sider av syd å dømme. Og da blir det bare en omvei.

Vi fortsetter derfor retv. vest for ikke å komme op i for meget is på det mørkeste av natten. Den er nu temmelig mørk et par timers tid.

Særlig meget yngel i vertikaltrekkene her. Det var et merkelig lag varmt vann mellem 10 og 30 meters dybde. Tok derfor 2 prøver.

Sønnenkulingen løiet utover dagen.

Så en Kongepingvin.

Dybde kl. 12.00 og 20.00 3000 meter. Posisjoner henholdsvis 66 00 øst 13 31 og 66 17 øst 11 58.

Telegrammer:

Fra Thorshammer:

Takk for noten. Er der gode arbeidsforhold i isen derborte?

Til Thorshammer og Thorén: Kl. 21.10.

"Note 54. 66 17 øst 12 40 . 7 blå. Gode arbeidsforholde i isen når ikke nordlig dønning. Enkelte avsnitt tyngre is, andre dårlig. Siden igår syd kuling helt smult."

Fredag den 7de februar.

Kl. 1. inatt begynte Norvegia å sette litt hvorfor jeg tørnte ut igjen og gikk i tønne.

At isen trakk sig sydover var tydelig nok, men det var for mørkt til å se noe. Endret kursen til S.W. i påvente av at det skulde lysne.

Kl. 03.00 den praktfulleste solopgang jeg hat sett nogengang. Holdt gjennom spredt is med generalkurs for vakten S. 57 V.

Satte kl. 5 en lang strak kurs gjennom spredt is og gikk ned fra tønne.

Da jeg kom op igjen kl. 8 var isen trukket sydligere, hvorfor vi endret kurs til retv. S.S.W. Måtte utsette stasjonen på grunn av sjøen. Vinden var nu øket til en liten kuling igjen.

Kl. 16.00 var vi igjen ved iskanten og tok en stasjon. Loddskudd 3750 meter. V.t. 1.25°C .

Ferdig med stasjonen kl. 17.30 tok jeg en oversikt over situasjonen fra tønne. Det ser ut til at vi må nordover endel igjen for å komme vestover.

Nuværende posisjon: 67 07 ost 8 45 .

Himlen er temmelig "isete" i S.W. Derimot er der i S.O. efter skylaget meget vann innover i isen.

Jeg er imidlertid ikke i tvil om at vi heller bør gå vestover enn nå å forsøke oss innover i isen i S.O.

Hvis det varme vann vi så tydelig har merket skriver sig fra noget sted, må det være Sydamerika-strømmen, eller rettere den arm av den som Neumayer mener kommer ned østenfor Graham.

På grunn av land og jordrotasjon skulde den komme bortover mot Greenwich Meridian på disse bredder.

Bakser vi på her sydover med kurs østlig av syd kommer vi fort bort i det farvann som "Quest" slet i.

Vestover skal vi så allikevel, og da kan vi, eller rettere bør vi, komme hurtigst mulig dit og så se på hvad det kunde bli å gjøre sydover på tilbakeveien hit.

Det passer også best hvad årstiden angår, da vi på grunn av den må få gjort unda det lumske Weddell-havet. Det blir sent nok som det er.

Og det passer også best for kullspørsmålet å være her når det lider mot slutten og ikke vestpå.

Alt fryser nu til is øieblikkelig det kommer op av vannet under stasjonstagning. Vannprøvene må øieblikkelig avtappes og bringes inn på maskintoppen. Kranene på vannhenterne fryser øieblikkelig igjen. +5 C. i luften.

Måtte som antatt en strek nordnøst på vest, men heldigvis ikke lenger enn til kl. 24.00.

Telegrammer:

Til Thorshammer (Note 55) og Thorén (note 8).

"67 07 ost 8 43 . Fulgt iskanten. Arbeidsforholde som forrige note.

Klarer og buker. 9 blå. Syd liten kuling."

Lørdag den 8de februar.

Fra kl. 0.5.00 kunde vi begynne å trekke sydover igjen. Der var bare noen spredte strimler av is. Frisk sydlig kuling og meget kaldt tross det ikke var lavere temperatur enn +5 C.

Henimot frokost blev det litt meget is på st.b. og det tørnet ut til å bli en veldig sydovergående pakke. Vi gikk inn i bukten og stoppet på 67 40 ost 6 55 for stasjon og vertikaltrekk.

Fra tønne var det ingen ende å se på isen vestover og helt op i N.V. Sydover og sydostover var det mørk vannhimmel og store klarer innover i isen. Jeg har imidlertid liten lyst til å komme østover igjen.

Den stengslen vestover kom for tidlig. Vi skulde efter Bellingshausen og forresten også Ross ikke hatt den før på 5 West. Kanskje er det all denne S.V.-lige vind som har gjort det.

Dekket for uvær også fra West, ligger vi umådelig fint til for overføring av kull fra rummet til baksene, som nu nesten er tomme.

Vi går derfor igang med det. I mellemtiden forandrer vel isen sig.

Telegrammer:

Til Thorshammer (Note 56) og Thorén (Note 9).

"Stoppet bunden sydgående bukt 67 40 ost 6 55 for kullsjau. Klarer i isen. 15 blå."

Søndag den 9de februar.

Vinden øket til kuling av øst utover dagen. Ved MD. avsluttedes kullsjauen og fartøiet var atter sjøklart ved 18-tiden.

Ved trimmingen av kullene hadde vi fått baugen op. Vi har nu praktisk talt ikke baugjern igjen.

Voksende dønning fra nord.

Skal vi sette igang nu (kl. 18.) må vi nordover for å komme klar og en temmelig stor omvei. Da det imidlertid vil bli forandring i isen med denne vinden har jeg bestemt mig til å se tiden an til det lysner inatt.

Telegram:

Til Thorshammer (N. 57.) og Thorén (N. 10.)

"Kullsjau avsluttet. Fortsetter daggry. Ost kuling."

Mandag den 10de februar.

Kl. 0.4.00 satte vi igang. Der var meget vannhimmel Syd og S.W.-over, mens der vestover lå svære pakker.

Vi forsökte oss derfor frem sydover og sydvestlig i klarer ig gjennom mindre pakker.

Kl. 13.00 var vi på 68 21 ost 4 37 og sönnenfor det nogen hadde vært på denne meridian. Dessverre ikke flyvevær.

Isen var efterhvert blitt tyngre med adskillig nyis såvel i klarer som mellem flakene.

Vanntemp. 1,75°C. Adskillig krill. Nogen antydning til åpent vann sönnenfor var det ikke.

Da fremkomsten var blitt vanskelig, den miserable baug måtte spares, og vi kunde risikere å bli sittende fast i uberegnelig tid, bestemte vi oss til å trekke oss utover-nordover og N.W.-lig.

Pos. kl. 20.00: 68 02 ost 3 52 . Da kunde vi begynne å holde vestover igjen.

Endel flere (små) isfjell sydpå. Mange tunge flak i isen. En pinygvinn.

Adskillige krabbeetere og en Weddellsel. Islerker.

Efter nyisen å dömmе ser det ut til at vi er i seneste laget her.

Telegrammer:

Til Thorshammer (N.58) og Thorén (N.11.)

"Kl. 20.00. 68 02 ost 3 52 . Forsök komme sydover måtte opgis på 68 21 ost 4 37 hvor meget nyis i pakkisen. Her spredt is og klarer. Ingen hval i isen."

Fra Thorshammer:

"Er nu ~~igjen~~ kommet vestover og har altså igjen forbindelse. Håber alt vel."

Til Thorshammer:

"Velkommen og takk for hilsen. Alt vel."

Tirsdag den 11te februar.

Passerte "Thornquist" ved midnatt.

Holdt vestover og utpå hundevakten endel nordlig av vest for å komme ut i slakkere is.

Stoppet for stasjon nr.15 på 67 55 ost 1 30 . Vertikaltrekk. Lodd-skudd 4550 m..

MD: posisjon 68 05 ost 0 16 . Holdt det gående i slakk is.

Overskyet. Enkelte snebyger. Vinden skifter mellem N.O. og S.O.

Motbydelig stygg aftenhimmel.

Telegrammer:

Til Thorshammer (N.59) og Thorén (N.12.)

" 67 41 vest 0 52 . Spredt is. 8 blå. Passerte "Thornquist" ca.3 ost

Fra Thorshammer:

Kontoret anmoder telegrafisk opgitt dybden på den av Den opdagede banke samt dybderne i nærheten samme."

Til Thorshammer: (N.60)

66 58	ost	28 27		4275	meter
67 31	"	29 29		3750	"
67 43	"	31 12		3075	"
67 50	"	32 14		900	"
68 00	"	32 11		580	"
68 00	"	32 20		660	"
68 00	"	32 27		630	"
68 00	"	32 38		600	"
67 56	"	33 14		720	"
67 42	"	36 22		2325	"
67 40	"	37 19		2600	"
66 38	"	31 19		4050	"

Loddskudd nr.5 på 580 m. kontrollert med almindelig lodd. Hydrografiske stasjoner og vertikaltrekk tatt i snitt fra Enderby Land tvers over banken samt på og nordenfor denne. Efter temperaturene å dömmе ventes interessante resultater ved bearbeidelsen. Mener allerede nu

kunne fastslå Neumayerstrømmens eksistens, men med annet forløp enn antatt av Neumayer. Strømmen settes ned mot 7de Desember-Landet, hvor den antagelig deles vestgående arm langs Enderby mot Banken, mens eventuelle østgående arm går mot Kemp Land. Betydelig forskjell isforholdene Enderby-Banken og vestenfor sistnevnte."

Onsdag den 12te februar.

Måtte holde mere nordover på hundevakten. Kl. 5 hadde vi tett snetykke og isen forsvant i nordlig retning i tykken.

Barometeret falt raskt med økende vind av O.N.O. Kuling i anmarsj. Da vinden stod rett på isen og pakket den tett sammen, vilde jeg ikke gå inn i den for å søke le, men gav ordre til kl. 5.00 å legge fartøiet mot vinden og gå ut endel så vi kom klar av et belte tung, men spredt is på lu side av iskanten. Sjøen var nu blitt svær.

Pos.67 23 Vest 2 ll.

Vinden frisket raskt på med styrke fra 16 - 19½ m/sek. Sjøen grov sig uhyggelig fort op og var til å begynne med krapp og stygg.

Barometeret fortsatte å falle ca. 3m/m i vakten.

Holdt det gående med halv fart mot vinden uten å avansere.

Norvegia satte og slingret voldsomt, men tok ingen sjøer ombord bortsett fra skvett. Hadde aldrig trodd hun skulde klare å bevare flyvemaskinene.

Av og til falt baugen av og der måtte da gis full fart for å få den op igjen.

Barometeret fortsatte å falle og var kl. 20.00 730 m/m. Vindstyrke 18 m/sek. med 20 m/sek. i böiene.

Roret slår voldsomt. Sne og sjø står i et eneste rokk.

Lufttemperaturen 1,2+. Håber den ikke faller så vi kan gå klar av nedisning.

Telegramm:

Til Thorshammer (N61) og til Thoren (N.13).

"Fulgt iskanten til 67 23 Vest 2 ll hvor isen svinget norover.

Stiv ost kuling, svær sjø. Ligger på været utenfor isen. Ingen hval".

Torsdag den 13de februar.

Urolig natt. Kl. 04.00 var vinden litt löiere, men sjøen var fremdeles voldsom.

Barometeret var kommet ned i 725 m/m og syntes nu å vilde gi sig.

Fikk på hundevakten en svær sjø innover baugen som gjorde det temmelig vått i ruffen, da skylightet ikke var tett.

Ellers holder Norvegia baugen merkelig godt oppe i disse bratte sjöene. Enkelte av dem er så bratte at fartøiet, når vi ligger på le side av ryggen - tross halv fart forover - glir akterover med økende fart inn til det setter akterenden inn i fofegående dønning, og dermed tar sjöen inn over akterenden. Det setter akterenden så godt nedi av og til at sjöen slår over hele opbygningen for F.18 som setter flottörene i vannet.

Kl.08.00 var vinden under hurtig löing kommet ned i 10½ m/sek. og sjöen la sig rent mens vi stod og så på det. Barometeret var nu stoppet på 724,5 m/m.

At vinden blir borte så plutselig med barometeret i i bund er ikke nettop noe bra, for det betyr ikke annet enn at den tar et pust i bakken før den klemmer på igjen.

For os gjaldt det imidlertid å benytte fristen og se om vi ikke kunde finne en liggeplass for neste kuling med litt le.

Kl. 09.30 hadde sjöen lagt sig så meget at vi turde ta risikoen på å falle av. Vi tok noen veldige hal idet vi fikk den tvers, men da vi kom så meget rundt at vi hadde den på b.b. låring, lå fartøiet bra. Satte så igang S.W.-over.

Jeg gjorde regning med at den isen som igår trakk sig nordover siden da er kommet minst 20 naut. mil vestover under kulingen.

Ved MD-tiden begynte det å bli noen isstykker i vannet og ved 13½ - tiden kom vi inn i spredt is. Dårlig med siktbarheten,

Isen tettet nu op til tett pakke og det var som så ofte tilfelle mere siktbart innover isen. Ingen klarer. Endel isfjell inne i isen. Heldig at vi ikke hadde hatt dem utenfor.

På 67 42 vest 3 08 fandt vi noget som lignet en bukt med læ for vind som ikke var nordenfor N.O. Dönningen vilde vi få, men den var ikke så farlig. Det er vindsjö som vi ikke bör utsette os for om temperaturen skulde falde. Stort av overisning tåler vi ikke. Tok stasjon og la os til å vente på hvad der skulde komme.

Telegrammer:

Til Thorshammer (N.62) og Thoren (N.14).

"Sökt læ i en liten bukt på 67 42 vest 3 08. Ny kuling i anmarsj."

Fredag den 14de februar.

Som ventet kunde ikke barometeret stige fra det lave trykk vi hadde til almindelig nivå uten en ordentlig blåser.

Det frisket på utover natten og idag har vi været oppe i 14,3 m)sek.

Barrometeret stiger jevnt og er nu kl. 20.00 kommet op i 737 m/m.

M.Pos. 67 42 vest 3 48.

Vi går vestover med pen fart antar jeg, og det er den vei vi skal, men det går ikke fort nok. Vi må få tak i noe land herborte. Men vi kan ikke bli her stort lengere enn ut neste uke. Da må vi gå mot Thorshammer og få avlevert flyvemaskinen i tide til at Norvegia kan få tilstrekkelig forsprang for å gå til Cape Town.

Noe etterpå togt som jeg hadde håbet på blir det desværre ikke anledning til. På grund av denne evindelige kulingen mister vi så mange dage. Vi har derfor tilstrekkelig kull ombord for resten av Norvegias arbeide her.

Jeg har sett litt på forholdet mellem dönning og is idag.

Hvor dönningen går mot en ispakke stoppes den likesom op litt av pakkens stivhet, hvorved de nærmest pakken liggende dönninger blir betydelig höiere og noget krappere enn lengere utpå. Så synes det som om dönningen, selv om pakken er av så store og tunge flak at den hurtig legger bølgebevegelsen på overflaten, allikevel fortsetter som en undersjö. Er nemlig ikke pakken serlig bred så optrer igjen dönningen på innsiden av den og er særlig höi for de 4 - 5 første rygger. Det er likesom de slenger til efter å være blit fri isen. Ikke fri vekten, for vekten er jo ikke større enn det fortrenkte vanns, men efter å være blit kvitt stivheten.

Forövrig varierer innflydelsen efter pakkens størrelse og efter pakkens tetthet.

Selv spredt småis - ganske liten is - över innflydelse. Det er som harmonier i bevegelsen forstyrres med en iregulær bevegelse til fölge.

Telegrammer:

Til Thorshammer (N.63) og Thoren (N.15)

"Værfast"

Fra Thorshammer:

"Hvor langt agter De å gå. Antagelig får De först kull på 26 öst ved Thoren eller transportbåter".

Til Thorshammer:

"Note 64. Akter fortsette til vel 10 vest. På grund av adskillige ufrivillig stilleliggen har vi bra med kull. Tiden ved vor tilbakkomst antas så langt fremskreden at ingen bruk for anden kull enn bunkers for Cape reisen. Har tidligere bedt Ourals post Norvegia beholdt Thoren. Hvis leilighet taknemlig for dens overførsel til Thorshammer, da vi kommer gå direkte Dem for overførsel flyvemaskin m.v. för bunkring for Cape."

Lördag den 15 de. Februar.

Utover hundevakten löiet det såpass at vi litt för 04.00 kunde sette igang vestover.

Isen svinget söndenpå vest og efterhvert kom vi ut og fortsatte i fritt farvann.

Ved inspeksjon av baugen idag opdagedes at vi hadde begynt å slite på treverket. Derfor må vi herefter så vidt mulig holde klar av isen. Vi har en lækasje i baugen som er stor nok som den er, likesom yderligere slitasje på treverket vil medføre kostbare reparasjonsarbeider.

MD. Pos. 67 38 vest 6 07. Lodd: 4860 m.

Vandt.på-faldende høi 0,5 ÷ C.B.

Stoppet kl. 16.00 for stasjon nr. 17 på 67 49 vest 6 59. Det begynner nu å bli meget plunder med termometerne.

Loddskudd 4805 m. Vanntemperaturen var nu sunket til 1,07 ÷ C. Raskt fall fra MD. men allikevel høi temperatur. Er det Neumayers sydamerikanske strøm som kommer ned her?

Ved vertikaltrekket var det absolut intet i hoven fra 300 - 400 m trekket, hvor det tidligere alltid har været noget om ikke meget.

Vi delte om dybden 0 - 100 i to trekk, 0 - 50 og 50 - 100 m. I trekket 0 - 50 var det tykt med diatomer.

Sælene begynner nu å bli svært fete så de har sikkert nok å leve av.

Barometeret er nu kl. 20.00 kommet op i 742½ m/m. og det er så å si vindstille, et litet heng av O.S.O., med endel dønning av N.O. Pos 67 55 vest 7 10.

Satt kurs W.T.S. for natten for å gå klar av isen som har en ennu sydligere retning.

Telegrammer:

Til Thorshammer (N.65) og Thoren (N.16)

"67 55 vest 7 10, Fritt farvann 7 blå."

Fra Thorshammer:

"Meddele Riiser-Larsen at det Kongelig Norske Videnskapers Selskap har spurt om han er villig kalle den nye banke Gunnerusbanken efter biskop Gunnerus som var en kjendt forsker og cirka 1770 var den første som beskrev den pelagiske småkrebs. Telegrafer svar så meddelelsen kan bli meddelt stiftelsesdagen 26. februar."

Til Thorshammer (N.66).

"Godhetsfullt meddel Sandefjord at Norvegiaekspedisjonens medlemmer med glede ser Biskop Gunnerus navn knyttet til den fundne banke."

Lördag den 16. Februar.

Fredelig dag. Har ikke hat nogen kuling siden igår morges.

Isen forsvandt inatt hvorfor vi fra morgenen av har styrt retv. syd.

Endel småis på sjöen. Litt flere isfjeld har vi fått. Det er ingen platåfjeld, bare kalveis alle sammen.

Tok stasjon nrl8 i formiddag. Det er nu så dårlig med termometerne at vi bare kan bruke tre vennhenterne. Så meget lengere tid tar stasjonene.

Stasjonen blev tatt på 68 30 vest 11 46. hvor Ross hadde 4000 favne ingen bund.

Vårt loddskudd gav 4935 meter hvilket passer godt med Scotias på 2660 favne. Vårt er nok det riktige da den sterke nordgående underström, som menes å måtte være her, har gitt stor avvikelse på Scotias loddline og sikkert nok er grunden til at Ross, med den line han hadde, ikke har fått bund.

Antagelsen om strömmen skyldes at bunden her er helt fri for diatomavfall.

Skiktet med 0 temperaturen ligger dypere her enn östpå. Det viste en liten synkning igår men er idag kommet betydelig ned og ligger nu mellom 150 og 200. Vandt. 0,67 ÷ N.B.

Lite fugl i farvannet. Vertikaltrekk.

Telegrammer:

Til Thorshammer: (N.67) og Thoren (N.17)

"69 17 vest 12 20. Fritt farvann. Ingen hval. Bra vær."

Mandag den 17de Februar.

Idag blev det da noe nytt.

Fortsatte sydover inat og tok stasjon nr. 19 kl. 09.00 i formiddag.

Pos 70 42 Vest 12 20 loddskudd 2550 m.. Vandtemperatur 1,07÷ C. Det var hurtig opg fra igår, og vi er tydeligvis på rett kurs.

Fremdeles isfritt vann bortsett fra enkelte små isfjeld.

Ved 15 tiden hadde vi forut og på begge bauger en lang rekke platåfjeld. Så tett samlet at de sikkert stod på grund.

Loddet kl. 16.00 1275 m. på 71 08 Vest 12 29.

Satte nu kurs tvers på isfjeldrekken for å få et snitt av den banke vi tydeligvis gikk mot.

Kl. 17 stoppedes på 71 13 Vest 12 27 hvor vi på ekkolodd fikk bare 300 meter. Kontrollerte med anmindelig lodd og fikk 314 meter.

Tok her stasjon nr. 20 med på fallende koldt vann + 1,92 C. på 150 meters dybde. Tok derpå en bundskrape, og fikk skrapen full av sten, koraller, svamper, sjöstjerner, forskjellige vekster og smådyr som samledes på glass.

Gikk derpå mitt inn i isfjeldrekken og fikk på 71 15 Vest 12 25 222 meter vann.

Peilet isfjeldrekkens retning O.tN. - W.tS. hvorefter vi gikk inn på innsiden av den med følgende loddskudd.

Kl. 20,30 71 18 Vest 12 22 : 230 meter

" 21,45 71 24 " 12 11 : 211 "

" 22,20 71 26 " 12 08 : 218 "

Da det er disig vær har vi ikke hat noen observasjon, hvorfor dette er bestikplasser.

Vi var nu kommet til iskanten. Det ser ut som om vi ligger i en bukt og har nu hele isfjeldrekken utenfor os. Her må vi være på vakt. Enkelte florer med nyis på nær en fots tykkelse driver omkring. Blir vi låst fast her kan vi komme til å bli liggende her for godt. Stille vær utover dagen til i emd. da vi fikk let sydlig bris. Den er meget velkommen da den forhåpentlig vil klare op så vi får tak i landet. Er omtrent på samme sted som Ross i 1843 efter kartet. Han har formentlig hat en større østlig bestikfeil, for hadde han loddet her hadde det blit sensasjon. Det står ikke anført noe loddskudd på hans sydlige posisjon, men jeg kan vanskelig tenke mig at han ikke loddet. Passerte i formiddag et finhvalstim. Hadde håpet her å finne blåhvalens utgangspunkt fra Veddelhavet, men har ikke sett noe til den idag. Det er for mørkt nu iaften til å si noe sikkert, men noe isblink er det i O.- S.W.

Tirsdag den 18de Februar.

Det vilde desværre ikke bli klarvær om natten. Ved frokosten var det dog såpass klart at kaptein Larsen kom ned fra tänden og mente å ha sett isblink av innlandsis i øst av os.

Vi satte straks igang mot landet og begyndte opvarmning av F.18.

Efter å ha passert endel spredt is, kom vi helt inn til innlandsisens kant på bestikplas 71 26 Vest 11 31. Tok et loddskudd ca. 150 meter fra kanten på 165 meters dybde. Iskantens höide over vannet ca. 20 meter. Veggen gikk hvor vi lå ca. Nord - Syd.

Været var i aller höieste grad utrygt for flyvning hvad sigtbarheten angikk, lavt skydekke og dårlig sikt. Da det nårsomhelst kunne bli værre måtte imidlertid anledningen brukes for at vi i alle fald skulde få gjort noe. F.18 blev derfor straks satt ut.

Startet kl 14.24 og styrte under kartskissering og fotografering sydover langs kanten. Ryggen på innlandsisen observertes å ligge ca. i 350 meters höide og lå opunder skydekket. Lenger inn kunde vi derfor ikke se her. Mötte så en S.W. gående barriere med lav kant - flytende. Her måtte vi efterhvert helt ned i bare 20 meters höide på grund av tåke. Da forholdene hadde sett bedre ut østenfor Norvegia, vendte vi og flöi tilbake til fartöiet, hvorfra vi fortsatte østover langs nordsiden av landet som kartlagdes til ca. 8 Vest.

Den østlige del av isen var så horisontal at det sikkert var flytene barriere. Först lenger innpå begyndte den å heve sig. På grund av den dårlige sigtbarhet kunne det ikke avgjöres hvor landet begyndte. Under denne del av turen gik vinden over på nordlig av vest. Da den vilde före til tåke også her, vendte vi og styrte tilbake til Norvegia. Fikk riktignok også snebyger på tilbaketuren. Havet nordenfor landet var isfritt.

Landet efter to timers flyvning. En halv time efter flyvningen tett tåke over alt.

Tok stasjon nr. 21 og vertikaltrekk kloss ved isveggen.

Satte nu kurs tvers på isfjeldrekken for å få et snitt av den banke vi tydeligvis gikk mot.

Kl. 17 stoppedes på 71 13 Vest 12 27 hvor vi på ekkolodd fikk bare 300 meter. Kontrollerte med anmindelig lodd og fikk 314 meter.

Tok her stasjon nr. 20 med på fallende koldt vann + 1,92 C. på 150 meters dybde. Tok derpå en bundskrape, og fikk skrapen full av sten, koraller, svamper, sjöstjerner, forskjellige vekster og smådyr som samledes på glass.

Gikk derpå mitt inn i isfjeldrekken og fikk på 71 15 Vest 12 25 222 meter vann.

Peilet isfjeldrekkenes retning O.tN. - W.tS. hvorefter vi gikk inn på innsiden av den med følgende loddskudd.

Kl. 20,30 71 18 Vest 12 22 : 230 meter

" 21,45 71 24 " 12 11 : 211 "

" 22,20 71 26 " 12 08 : 218 "

Da det er disig vær har vi ikke hatt noen observasjon, hvorfor dette er bestikplasser.

Vi var nu kommet til iskanten. Det ser ut som om vi ligger i en bukt og har nu hele isfjeldrekken utenfor os. Her må vi være på vakt.

Enkelte florer med nyis på nær en fots tykkelse driver omkring. Blir vi låst fast her kan vi komme til å bli liggende her for godt.

Stille vær utover dagen til i emd. da vi fikk let sydlig bris. Den er meget velkommen da den forhåpentlig vil klare op så vi får tak i landet.

Er omtrent på samme sted som Ross i 1843 efter kartet. Han har formentlig hatt en større østlig bestikfeil, for hadde han loddet her hadde det blitt sensasjon. Det står ikke anført noe loddskudd på hans sydlige posisjon, men jeg kan vanskelig tenke mig at han ikke loddet.

Passerte i formiddag et finhvalstim. Hadde håpet her å finne blåhvalens utgangspunkt fra Veddelhavet, men har ikke sett noe til den idag.

Det er for mørkt nu i aften til å si noe sikkert, men noe isblink er det i O.- S.W.

Tirsdag den 18de Februar.

Det vilde desværre ikke bli klarvær om natten. Ved frokosten var det dog såpass klart at kaptein Larsen kom ned fra tünden og mente å ha sett isblink av innlandsis i øst av os.

Vi satte straks igang mot landet og begyndte opvarmning av F.18.

Efter å ha passert endel spredt is, kom vi helt inn til innlandsisens kant på bestikplas 71 26 Vest 11 31. Tok et loddskudd ca. 150 meter fra kanten på 165 meters dybde. Iskantens höide over vannet ca. 20 meter. Veggen gikk hvor vi lå ca. Nord - Syd.

Været var i aller höieste grad utrygt for flyvning hvad sigtbarheten angikk, lavt skydekke og dårlig sikt. Da det nårsomhelst kunne bli værre måtte imidlertid anledningen brukes for at vi i alle fald skulde få gjort noe. F.18 blev derfor straks satt ut.

Startet kl 14.24 og styrte under kartskissering og fotografering sydover langs kanten. Ryggen på innlandsisen observertes å ligge ca. i 350 meters höide og lå opunder skydekket. Lenger inn kunde vi derfor ikke se her. Mötte så en S.W. gående barriere med lav kant - flytende-. Her måtte vi efterhvert helt ned i bare 20 meters höide på grund av tåke. Da forholdene hadde sett bedre ut østenfor Norvegia, vendte vi og flöi tilbake til fartöiet, hvorfra vi fortsatte østover langs nordsiden av landet som kartlagdes til ca. 8 Vest.

Den østlige del av isen var så horisontal at det sikkert var flytene barriere. Först lenger innpå begyndte den å heve sig. På grund av den dårlige sigtbarhet kunne det ikke avgjöres hvor landet begyndte.

Under denne del av turen gik vinden over på nordlig av vest. Da den vilde före til tåke også her, vendte vi og styrte tilbake til Norvegia. Fikk riktignok også snebyger på tilbaketuren. Havet nordenfor landet var isfritt.

Landet efter to timers flyvning. En halv time efter flyvningen tett tåke over alt.

Tok stasjon nr. 21 og vertikaltrekk kloss ved isveggen.

Her tror jeg det vilde være en bra overvintrings plads. Efter isen å dømme er der her ingen skruning og det er forståelig nok med den isfjeldrekken utenfor.

Vinden var her i bukten S.W. og frisket nu på lidt hvorfor vi gikk ut i bukten for ikke å bli klemmt mot land av pakkis som nu kom fra den andre side av bukten. Kl. 20.00 hadde den allerede fylt igjen den indre del av bugten.

Stadige snebyger.

Tok et loddskudd ute i bugten som gav 608 meter. Der er således her en kulp innenfor banken isfjeldene står på.

Gav ordre om at der måtte passes godt på så vi holdt retretten fri om der kom mere is om natten.

Telegrammer:

Til Thorshammer Note 68.

"71 26 vest 11 31. Ligger under land. Nærmere senere."

Til Thorshammer Note 69.

"Til Sandefjord. Loddet igår på 70 42 vest 12 20 2550 meter på 71 08 vest 12 29 1275 meter herfra såes lang rekke isfjeld på grund. Satte derfor kurs mot disse. Loddskudd 71 13 vest 12 27. 314 meter på 71 15 vest 12 25 222 meter. Her stod nevnte isfjeldrekke hvis retning peiledes O.t.N. W.t.S. Angivende retningen på kontinentalsokkelens fot. Herfra strekker sig et platå på 220 meters dybde innover mot land som opdagedes imorges. Stoppet med Norvegia kloss ved innlandsisens fot hvor loddedes 160 meter på 71 26 vest 11 31, hvor landets N.W pynt ligger. Ved flyvning kartlagt vestkysten til ca. 71 50 vest 11 25 hvor S.W. gående barriere samt landets nordside O.N.O. over til ca. 18 vest lengde. Snebyger og tykke vanskeliggjorde kartlegningen. Den vestlige del av landet ca. 350 meter høit østlige del lavere med utløpere av barriere. Nordre kyst helt isfri, vestkysten delvis isfri. Intet fjeld stikker gjennom isen. Kartlagte kystlengde ca. 100 nautiske mil. Tatt rekke stasjoner og bundskraping. Observerte et finhvalstim utenfor banken."

Onsdag den 19de Februar.

Det så om morgenen fremdeles ikke ut til å bli klarvær. Vi satte derfor igang kl. 8 3/4 for å gå vestover for om mulig å få forbindelsen mellom dette land og Coats Land.

På grund av de mange sæl i bukten fik den straks i omtale navnet "Sælbugten".

At Sælbugten var en fin rottefelde var tydelig nok. Sydvesten hadde satt isen over mot N.W. kappet så at vi nu under enhver omstendighet måtte gå ut.

Den indre del av isen i bugten var jevn pen fjordis som hadde været en ypperlig flyveplass før den blev opbrukket.

Lengre ute møtte vi tyngre is deriblandt endel som hadde været skrudt på og derfor sikkerlig kom annenstedsfra. Som tidligere nevnt er nok her overvintringshavn, men der kleber sig det store aber ved den at det vel ikke er hvert år den går op.

Et sted passerte vi ca. 100 sæl i fartøiets umiddelbare nærhet. Et par pingviner, visstnok keiserpingviner, såes på lang avstand. Senere såes en adolie.

Enkelte iskapduer og pagodromer og igår enkelte tyvjo.

Krabbeeterne har også her gamle arr på ryggen, men noen leopard har vi ikke sett. Enten er arrene bibrakt av spekkhuggere eller de har på andre kanter været i nærheten av leoparder. At det kommer av slagsmål krabbeeterne inbyrdes tror jeg ikke, dertil har de for dårlig gebis.

Ved 13 tiden var vi utenfor isen og fortsatte langs kanten i spredt is til kl. 18,45 da vi fikk is i vest og N.W. Stoppet derfor i en bukt rett ut for en rekke isfjeld på grund inne i isen, en fortsettelse av banken.

Pos. 71 26 vest 14 58 (observasjon) Tok stasjon med vertikaltrekk. Loddskudd 1950 meter. Må være temmelig bratt mollbakke her da det neppe er mere enn 5 nautiske mil inn til isfjeldrekken.

Vi har en lysning i skylaget i syd som tyder på land. Kan vi nu

bare få lidt klarvær.

Det er nu i aften et heng av S.O. hvilket nok er den eneste vind som kan bringe klarvær her med de isforhold vi nu har.

Sydvesten tidligere idag gav lave skyer og sne. Det er formodentlig meget åpent vann i Veddelhavet.

Ved stasjonen idag måtte vi helt ned til 400 meter for å få 0 C.

Det fryser lett på her nu så sent som det er. Vi må derfor passe godt på ikke å bli sittende fast. Skulde vi det her urenfor Kontinental-soklen, så vilde det bære inn i Veddelhavet med oss.

Fikk ikke forbindelse med Thorshammer idag.

Torsdag den 20de Februar.

Sydosten gav oss klarvær i løpet av natten, men omstendighetene skulde allikevel ikke bli så gode.

Vi begynte å varme op F.18 kl. 7 og satte ut over frokost. Kl. 10,20 var vi i luften.

I vel 300 meters höide lå der et dekke av forholdsvis små skyer. De var så hengete og uldne i underkanten at man ikke så noe når man kom over 200 meters höide.

Vi gikk derfor gjennom skylaget. Til en begynnelse så det trist ut, da vi jo ikke kunde se gjennom åpningene mellom de skyer som var langt ut tilsiden for os.

Ret sydover var det imidlertid bedre og jeg fik snart tak i innlandsisen og isranden på nytt land.

Efterhvert som vi kom i höiden blev forholdene bedre, og fra 1600 meters höide så vi bra. Satte kurs S.O. og begynte skisseringen.

Noen lang tur behovet vi ikke gjøre denne gang da vi like om styrbord hadde Coats Land som tidlig kunne sees. Distansen ostover som måtte overskues var ca. 50 nautiske mil og allerede efter 10 flyvning på vor kurs hadde jeg utsyn over isveggen fra Coats Land til peilingen ost. Dermed hadde vi forbindelsen.

Noen skyer så skuffende ut som nunatakker men det er det nok ingen av, likesålidt her som på Coats Land, Caird Kysten og Luitpold Land.

Sydlandsisen steg jevnt i höiden sydover. Rett söndenfor oss i synsranden såes noe som kunde være en fjeldrygg. Den var så langt borte at vi ikke kunde rekke frem nær nok til å avgjøre det med sikkerhet.

Det var nemlig i den höide vi var stiv kuling av S.O. Norvegias posisjon var også slik at det vilde være umådelig vanskelig å finde den igjen under de nuværende væromstendigheter (skydekket).

Efter å ha skissert kystens forløp vendte vi tilbake til Norvegia og fikk herunder bekreftet hvor vanskelig det var å se den.

Efter å ha forvisset os om dens posisjon tok vi en tur sydover under skydekket for å se efter en liten ö vi mente å ha sett igår. Efter å ha forvisset os om at öen var et isfjeld vendte vi tilbake og tok efter 1 15 flyvning maskinen ombord.

Gikk så gjennom endel småis til bunden av en klare for å få et loddskudd så nær isfjeldrekken som isen tillot os å komme. Loddet 900 meter. 200 meters banken går i hvertfall hit til 71 31 vest 14 31.

Da ikke Scotia har merket noe til den må den falle av vestenfor her.

Den stive kulingen oppe i höiden tyder på at der er noe i anmarsj fra öst.

Satte igang östover for å gå til Sælbukten og om mulig få en flyvning sydover innover land.

Under flyvningen idag observertes meget is vestover og nordenfor Norvegias posisjon. På den annen side av isen i vest såes dog åpent vand, likesom der var landråk ved Coats Land helt inn til innlandsisens vegg.

Vinden er i emd. gått over på öst med faldene barometer til 740 m/m.

Nu i aften er det O.N.O. og den er frisket på til stiv kuling. Vi gjør derfor ikke store farten. Heldigvis har vi nu kl. 22.00 læ av de strandede isfjeld og begynner å nærme os Sælbukten. Der vil vi finne bra læ for denne vindretning og vil kunne legge udmerket og trygt så lenge til isen östenfor kommer utenfor.

Telegrammer:

Til Thorshammer (Note 70).

"Til Sandefjord. Fulgt banken nevnt telegram 18. ds. til 71 41 vest 14 32 hvor ca. 50 nautiske mil inn til land. Loddet 608 meters dybde søndenfor banken i bukten vest 18de Februarlandet. Ved flyvning idag kartlagt nytt land fra nevnte bukt til Coats Land. I likhet med Coats Land og Caird Kysten intet bart fjeld. Går nu østover".

Fra Thorshammer:

"Gratulerer på det hjerteligste i forbindelse med deres nye bedrift. Vi befinner oss nu på 17 øst, hvortil også Thoren og Kulbåtene ankommer. Velkommen når I kommer."

Fredag den 21de Februar.

Det blåste ingenting igår mot hvad det blåser idag. I formiddag 23m/sek. efter M) 26 m/sek. og senere på emd. 27m/sek. Det er gjennemsnittsarten. I böiene er det sikkert 30m/sek.

Vi klarer os foreløbig her i læ av landet. Hvorledes det hadde gått os om vi hadde været utpå er en annen sak.

En fordel er det også at det ikke er så forferdelig koldt. $\div 10$ C inatt og $\div 7 - 8$ utover dagen.

Sjöskvettene iser på men ikke i særlig tykt lag.

Grunden til at det ikke iser mere er vel den at overflatevannet er blit meget salt på grund av fordampning av vann som følge av den umåtelig friske vind som blåser hen over det.

Vi må holde det gående med full fart rett mot vinden og avanserer allikevel ikke. Ofte faller hun av da hun mister styringen. Når hun så får litt fart kommer baugen op igjen.

Det vilde se trist ut om vi ikke skulde greie å holde os under land. I læ har vi land med is utenfor som vi ikke kan gå inn i. Også har vi alle disse isfjeldene stående på grund.

Det er heldig at det er dette 600 meter dype baseng i bukten, for her er det fölgelig fritt for isfjeld. Ellers hadde situasjonen været værre under all tykken og de tette sneböier vi har hatt i hele dag.

Fra Indlandsisen står det et eneste rokk av sne. Av og til kan vi i et gløtt skimte toppen som skinner blankslitt. Selve faldet på isen har ikke været å se på grund av sneröik.

I fmd. hadde vi litt sol ned gjennom disigheten en kort stund. Det livet op så lenge det varte, og ved 18 tiden hadde vi en stripe blå himmel til luvart.

Barometeret fortsetter synkingen. Av og til i rykk, men ellers et forholdsvis slakt fall og synes kl. 16.00 efter å ha nådd 736 m/m å ha stoppet for alvor.

Nu kl. 22 er det tydeligvis på vei opover igjen.

Barometeret faldt ikke så bradt som ved forrige storm, også har vi ikke hat den avlöiningen på bunden. Det kan være bra at det blåser fra sig med engang.

I formiddag forsökte vi å holde os ute ved N.W. Kappet på landet for å kunne holde öie med isen når den kommer østenfra, for ikke å bli stengt inne.

Det var imidlertid så stor sjö der ute at vi ikke kunde holde oss oppe mot vinden. Dönningen satte inn rundt pynten.

Dönningen var forsåvidt bra som den fortalte at det ennu var langt til isen, og at vi derfor foreløbig kunne ta det med ro.

Isen lå forresten under vår flyvning så langt østpå at den umulig kunde ha rukket hit ennu.

Imorgen tidlig for vi ta en tur ut for å se på forholdene derute.

Gjorde den kjedelige opdagelse at den indre linse i fotografiaparatets objektiv hadde skrudd sig ut og lå inne i belgen. Er det skjedd på et tidlig tidspunkt under turen er mine ca. 150 billeder tatt hittil ingenting. Får fremkalle noen prøver ved første anledning.

Telegram:

Til Thorshammer:

"Note 71. Takk for noten for os begge. Værfast i bukten ca. 12 vest. Ost storm. 26 sekundmeter. Tykke".

Lördag den 22. Februar.

Et slemt dög. Törnet på dekk kl. 06.00 da det plutselig var blit

så stille. I öieblikket var det vindstille, men lengere vest på bukten såes friske vindböier. Forövrig så det lovende ut.

Men så kom det. Först enkelte vindböier fra forskjellige kanter, ikke særlig sterke, en ca. 15 m/sek., og hver av ca. 1 min. varighet.

Så kom der en fra S.W. som var opimot 30 m/sek. Vi satte straks kurs vestover for å komme lengere ut fra land som vinden nå stod inn på. Vi hadde kanskje gått i 2 min. da den kastedes om på ost og var av en redselsfull styrke. Vi fikk da rett aktervind. Plutselig begynte det å brake i F.18 agterut. Det var aileroner og höideror som trods de hadde været fastlåst trengte sig forover og hele maskinen skjalv og slet i surringene.

Jeg gav full fart og låret höire ror for å berge maskinen ved å få vinden forinn.

Da vi fikk vinden tvers krenget fartöiet over av vindtrykket så at læ rekke kom i vannet. Ved krenghingen fik Qarrtsiluni vindtrykket på undersiden av vingene, og löftet sig i surringene. Så kom vi mot vinden.

Jeg kan ikke bruke uttrykket at sjöen piskedes til skum, for sjöen kunde ikke sees. Vinden rev vandet med sig tilvørs så det så ut som en horrisontal styrt.

Med den tidligere vandstyrke på over 30 m/sek. til sammenligning kan jeg med sikkerhet si at styrken nu var oppe i 50 m/sek. Om den ikke holdt sig der så lenge så var det dog lenge nok.

Så gav den sig lit, men kom stadig i den fölgende halve time tilbake med næsten like sterke byger. Hele fartöiet var etterpå hvit av salt helt op til råen.

Det er nok ikke bare på Adelie Land det kan blåse, og på Queen Mary Land. Dette var det samme vi oplevet som Mawsonekspedisjon, men med den kjedelige omstendighet for os at vi var på sjöen.

Skulde den ha holdt sig på toppstyrke lenge og i et kjör, hadde det kunnet bli spørsmål om å kappe riggen for å minske vindfanget. Trods full fart forover gikk vi på det hårdeste i böiene agterover, og ut fra land måtte vi ikke.

Så gav den sig da til å blåse med nogenlunde jevn styrke på 20 - 25 m/sek. Det föltes som en löi solgangsbris efter det vi hadde hat.

Barometeret var under stigning fra sit laveste punkt igår, ikke jevnt, men bölgeformig med tre bölgedaler, den förste störst.

Om fmd. tok vi en tur ut mot N.W. pynten. Der var det imidlertid meget sjö og derfor ennu ingen is. Sjöen så stor at vi ennu hadde noen tid for os.

Gikk lenger inn i bukten igjen, og holdt det gående hele dagen med avvekslene halv og full fart for å holde fartöiet oppe i smult vann. Var vi kommet ned i læ hvor sjöen selv kort stykke fra land hadde gravet sig godt op vilde vi ikke ha kunnet holdt os oppe mot vinden.

Mottok et hyggelig gratulasjonstelegram fra det Norske Geografiske Selskap som straks besvates.

Telegram:

Til Thorshammer:

"Note 72. Situasjonen som igår med orkanbyger."

Söndag den 23de Februar.

Stormen holdt sig en stund utover natten, men begynte mot slutten av hundevakten å löie av. Utpå dagvakten begynte vi å trekke os utover mot N.W. Kappet. Da vi efter frokost passerte dette, var det ikke noe is å se. Det var imidlertid bare en ubetydelig dönning, hvorfor den ikke kunne være langt unda, og det var nok nu på tide at vi kom os ut.

Vinden var 13 m/sek. fremdeles ostlig, men senere sydlig av ost. Krystalklart vær i alle retninger.

Allerede efter 1 times forlöp var det is å se, og vi måtte holde nordover for å holde utenom den. Det var en motbydelig stygg tung is. Utenfor isen fikk vi litt dönning igjen og kunde holde parallellt landet som vi kartla underveis, for kontroll av det som skisertes under flyvnin-gen.

Jeg holdt stadig utkikk nordover for der skulde være is på den kant også nu. Den is vi passerte vestenom for å komme ned her var sikkert kommet lengere vest.

Ved 18 tiden fikk vi igjen endel pakker utenfor os. Også tung is. og kl. 18½ måtte vi sette litt utover for pakker forut. Denslags is kunde vi ikke trenge igjennem selv om vi hadde hatt hel baug.

Da jeg kl. 19 kom i tønden igjen efter aftens, var situasjonen forværret.

Der lå nu svær pakkis öst og N.O. over. I sydost var det ennu vann innover mot land.

Det var fristende å gå inn i bukten for å se på forholdene. Efter alvorlig overveielse kom jeg imidlertid til det standpunkt, at slik som forholdene var, sen årstid, dårlig baug og uvissheit om hvor langt vest isen nordfor os var trukket, liten kullbeholdning, alt tatt i betraktning var det riktigst nu hurtigst mulig å se å komme sig ut av Weddelhavet. Når en innefrysning var en sansynlig katastrofe var det ikke riktig å ta ydderligere risiko i betraktning av at vi hadde opnådd hvad vi hadde gått hit for.

Vi holdt derfor nordover fra land på 70 41 vest 10 47.

Kl. 20.00 barom. 744 m/m Luft 7,5 C Vann ÷ 1,75. Begynnte det nu å fryse vilde det fryse fort. Dette bestyrket mig i bestemmelsen.

Kl. 20.30 70 36 vest 10 37 Loddskudd 1575 m.

Isen svinget nu östover igjen, og det kunne været hyggelig om det hadde været en snarvei gjennom til Bellingshausens posisjon. Men det er skråsikkert noe is den vei. Og å gå i is kan vi ikke. Baugen lekker bra nok som det er. Maskinpumpen holder os nok lens. Men med håndpumpe tar det 12 timer å pumpe ut det som renner inn på 24 timer.

Her er litt dønning igjen, men ikke nok til at det er åpning.

Spørsmålet blir hvor langt vestenfor der vi kom inn vi må for å komme ut igjen. Vi kom inn på 11 30 vest. Så var det sydvestlig vind noen dage som har holdt isen tilbake. Men så var det den 3 dages östenstormen som har tatt isen vestover. Nu var den sikkert ikke av noen styrke som lignet den vi hadde under land, det var et særlig trekkfullt sted vi lå på, men et godt stykke vestover er den nok kommet.

Satte kurs N.N.O. for natten i påvente av lysning. Der er sprette florer med is vestover og S.W. av vår nuværende posisjon.

Mottok hyggelig gratulasjonstelegram fra Konsul Christensen, som vi sendte takketelegram.

Telegram:

Til Thorshammer: Kl. 17,15.

"Note 73. Bra vær igjen. Går östover langs landet. Sandefjord bes underrettet følgende. Foranlediget feilaktig opplysning radiopressen hvis meddelelser forövrig i vinter om Norvegiaekspedisjonen har hat forskjellige feil bes opplyst vårt første land her vest ikke opdaget under flyvning, men fra Norvegia. Det såes først av kaptein Nils Larsen. Opdagede land er kartlagt sammenhengende vestover til Coats Land"

Mandag den 24de Februar.

På hundevakten måtte vi begynne å böie av vestover langs sydsiden av kanten. Som antatt ligger isen i en bred tunge vestover med åpent vann på sydsiden.

Efter de observasjoner vi har gjort av isens fart skulde den, de forskjellige isforhold tatt i betraktning, nu strekke sig bort til ca. 14 vest istedet for 11 30 som vi kom inn på, eller ca. 50 nautiske mil lenger vest.

Det er forresten ikke utelukket at vi må adskillig vestenfor også 14, og da er det å håbe at den ikke er rukket over til isen i Veddelhavet.

För vi kommer bort på 16 a 18 vest vil jeg ialfall ikke prøve på å komme gjennom isen. Den er også så svær og tung her på sydsiden at det ikke vilde bli noe lett arbeide, selv om vi ikke tar hensyn til baugen.

Så er det muligheten for usiktbart vær. Da må vi i tilfelle vi er inne i isen ligge stille da vi ikke kan gå i blinde. Så blir vi kanskje liggende fast og går S.W. over med isen til innefrysning i Veddelhavet og det som følger dermed. Endurance in mente. Risikoen for innefrysning er stor nok med denne lave vanntemperaturen ÷ 1,8 C.

Det fryser over hele havet inat trods det ikke er iro. Den sterke saltgehalt i det övre lag har vel jevnet sig ut nu da det ikke er noe vind.

Jeg iakttok det i tönnen inat. Det var en tid stille. Det var li-

ten eller ingen vindkrusning. Sjøen var langt fra iro, men der begynte straks å danne sig små asjetter som hurtig vokset til talerkenstørrelse. Dermed med blev der heller ikke noen vindkrusning da vinden kom igjen og isen vokset hurtig i tykkelse.

Ved 5½ tiden hadde vi en riktig frisk S.S.W., men den formådde ikke å bryte gjennom talerkenisen uten i læ av gamle isflak som skvulpet op og ned i sjögangen.

Herfra sökte den å bre sig. Men om det blev en liten flekk med vindkrusning på drev talerknene sammen til en så tykk klump i læ av den lille klare, at vinden dermed ikke klarte å bryte igjennem.

Det var derfor ganske underlig å stå i tänden med en bitende sur vind ulende i riggen også lå sjöen speilblank idet talerknene ennu var av vannfarve. Bare her og der var det en liten krusning som på en fjord en sommerdag.

Under storstormen var vindskjermen i tänden blåst bort, hvorfor det var temmelig surt deroppe.

Av og til utover dagen kunne vi komme lit nordover, men blev stadig skuffet. Vi måtte alltid vestover igjen og av og til også på sydsiden av vest.

Der var efter vannskyene stadig klarer inne i isen, og det var en tröst for det tilfelle vi skulde bli nödt til å barke på den. Bare klarværet holder sig.

Da jeg kom i tönnen over kaffe så det temmelig mørkt ut.

Vi måtte da holde S.W. og S.S.W. for å komme op mot en odde. Vinden var S.W.t.S. og riktig frisk så vi gjorde liten fart på grunn av denne og sjöen. Det var nemlig ikke noen talerkenis på vannet her, bortsett fra enkelte flater hvor der lå slik is i vældige ansamlinger av diatomer. Vannet var gulbrunt som myrvann i disse flekkene. Vi stoppet i en og tok vannpröve.

Skyene i vest var ikke uten löfter, men det tok slik uendelig tid å komme op til odden.

Endelig kunne vi igjen holde vestover. Det begynte å se bedre ut, og isen trak sig foreløbig litt nordlig av vest. Jeg vilde imidlertid ikke bære ned langs den for det tilfelle den igjen kom sydover. I den vinden gjaldt det å holde höiden.

Vi begynte nu og nærme os 14 grader og der var stor spending. Efter aftens kunne vi falle av litt, da der var svære vannskyer i vest, og kl. 21.00 kom vi til en pynt på 69 28 vest 13 54 hvor isen svinget rett nordover og så N.O.

Vi satte kurs rett N.N.O. midt inn i en kulsvart vannsky. Jeg satte ikke kursen ostlig av nord for det tilfelle ~~at~~ isen skulde komme tilbake. Nu var det först og fremst^{om} å gjøre å komme nordover.

I vest og sydvest var der fremdeles litt is.

Da vi ennu kl. 23.00 ikke hadde mött is, fölte jeg mig sikker på at vi nu vilde slippe ut, og gav ordre til at man fra kl. 24.00 skulde holde östover, for at vi ikke skulde seile os unödvendig langt ut.

Telegram:

Til Thorshammer:

"Note 74. Fulgte landet til 70 41 vest 10 47, hvor pakkisen under stormen kommet inn til land. Siden fulgte sydsiden pakkisen til nu kl. 21.00 posisjon 69 28 vest 13 54 hvor en odde. Står nu foreløbig nordover. Sandefjord bes underrettet."

Tirsdag den 25de Februar.

Fint vær til morgenen. Var kommet ut på nordsiden av isen og stod N.O. over og O.N.O. med en vestlig liten bris i akterenden.

F.18 blev såpass skadet at den er kommet på sykelisten.

Vi gjør derfor nu klar Qarrtsilunne idet vi håber finde en chance til å komme nær land på turen östover. Det var da bra at vi hadde to maskiner. Også det eneste riktige på en tur som denne. Vi kunne jo ha fått den ene skadet tidligere på turen, og hadde da sittet pent i det om vi ikke hadde hatt reserve maskine.

Da vi har hele 700 nautiske mil til Thorshammer vil det formontlig bli for sent til noe ekstra fremstöt sydover efter at vi er kommet dit bort. Vi må ialfall være forberet på det og derfor henge i lengst mulig nu.

M) Pos. 68 39 vest 10 24.

Vinden har utover dagen trukket sig gjennom nord til N.O. med svakt faldene barometer fra 748 m/m inat til 744 m/m kl. 20.00.

Nu kl. 22.00 har det frisket bra på. Det har sned siden iformiddag. Pos. kl. 20.00 68 18 vest 10 25.

Er meget spendt på om vi kan komme nedover til Bellingshausens posisjon imorgen, om vi ikke får ruskevær.

Lot radiotelegrafisten fremkalle min siste filmpakke. De siste bilder i pakken var ødelagt av den utskrudde linse. De øvrige i orden. Det var således på slutten av siste flyvetur det skjedde. Bra var det.

Telegrammer:

Til Thorshammer: Kl. 17.10.

"Note 75. Kom vestover isen på posisjon nevnt i gåraftes og er nu på nordsiden av den. Middagsposisjon 68 39 vest 10 24. Takknemlig for at Sandefjord opplyses herom i tilknytning til note 74."

Fra Thorshammer kl. 22.45.

"Undlater ikke meddele Dem at Tornquist på omtrent 3 grader øst rapporterer en masse ny is hver nat så De må stadig gå utover. Dette til veiledning."

Til Thorshammer kl. 22.50.

"Note 76. Mange takk for viktige opplysninger. Vår posisjon kl. 20.30 68 18 vest 8 25."

Onsdag den 26de Februar.

Nordost vinden frisket på til 9 m/sek, og barometeret fortsatte sitt fald. Vi skal nok ha en blåser igjen. Det er ikke lenge mellom hver gang hernede.

Med hensyntil et fremstøt sydover på Bellingshausens plass på 3 vest, så så det håbefullt ut til morgenen, bortsett fra snebyger.

Vanntemperaturen var + 1,3 C, $\frac{1}{2}$ bedre enn igår, og isen trakk sig som ventet sydover.

Det begynte imidlertid straks efter å bli endel talerkenis. Vi holdt derfor ikke klos ved tettiskanten, men styrte O.t.S. for å se forholdene an.

MD Pos. 67 57 vest 5 15.

Tallerkenisen tiltok utover dagen både i diameter og tykkelse.samt utbredelse. Utpå eftermiddagen lå den over hele havet og hadde fra $\frac{1}{2}$ meter til $\frac{3}{4}$ meters diameter.

Henimot aftenen fikk tallerkener som var frosset sammen til flak. Den hemmet nu farten.

Det kjedelige var imidlertid at vanntemperaturen var sunket til +1,8 C med + 3,5 C i luften.

Trods en kuling på 13 m/sek. var der næsten ikke dønning. Denne is som vi går må derfor strekke sig langt nordover.

Med liten kullbeholdning fant jeg det under disse omstendigheter ikke tilrådelig på det nuværende tidspunkt å gå yderligere 60 - 80 nautiske mil inn i isen. Særlig i usiktbart vær, og med denne lille bevegelse fryser det hurtig på. At et fartøi som Tornquist må gå utover om natten er betegnene nok.

Det er tvilsomt om denne kulingen kan hjelpe på forholdene. Der er enkelte dammer i tallerkenisen, men som tidligere omskrevet, samles flakene i læ til en så kompakt masse at vinden ikke formår å bryte igjennem.

Dette var en skuffelse, men forøvrig er det bra og lunt her. Utpå er den stygg idag.

Telegrammer:

Til Thorshammer kl. 17.10. Note 77. "Middagsposisjon 67 57 vest 5 15. Adskillig tallerkenis. Her er enkelte slengere (blå). Taknemlig for Deres posisjon".

Fra Thorshammer kl. 17.15.

"Omkring øst 16 hvor også Thorodd og Thor en 1".

Til Thorshammer kl. 22.25. Note 78.

"Kl 20.20 68 05 vest 3 45. Hadde tenkt prøve fremstøt sydover her men må opgi det på grunn av nyisen. Fortsetter østover. O.t.N. kuling. Snetykke"

Torsdag den 27de Februar.

Ostenvinden slakket av i eftermiddag til 6 m/sek., men så kjørte den

på igjen til $14\frac{1}{2}$ m/sek. med fortsatt barometerfald.

Nyisen blev så tett i formiddag og isprengt med gamle flak at vi måtte trekke norover. Det ser ikke ut til å være langt inn til selve ispakken her. Vann t. $+1,77$ C.

Når forholdene her er så meget værre enn på Biscoes og Bellinghausens tid, må det skyldes at vi i år har hat så meget mere styggvær og friske kullinger av ost som har satt isen vestover til disse farvand, hvor den ikke kommer så lett undav, da den bakkes op av sydvestlige vinde fra Weddelhavet.

Det mere blåsende vær skriver sig sikkert fra den omstendighet at isen nordpå forsvandt så meget tidligere i år.

Passerte Ernesto Tornquist med 3 hvalbåter kl. 16.00. De lå inne på grund av været. Det var hyggelig å se andre fartøier igjen. Hørte på en samtale båtene imellem at de syntes det var på tide for os å slutte av nu. Og det er det nok ikke tvil om.

Nettene er nu beksvarte. MD. 67 54 vest 10 38.

Telegrammer:

Til Thorshammer:

"Note 79. Kl. 16.00 67 54 vest 1 00. Tornquist her. Kuling."

Fra Thorshammer:

"Hvor meget kull beregner kaptein Larsen at han trenger fra os for turen til Cape, og når venter De å være her borte".

Til Thorshammer:

"Note 80. Beregner være ved Thorshammer mandag. Kaptein Larsen ønsker ca. 100 tons tillegg til hvad vi har igjen."

Fredag den 28de Februar.

Kulingen vedvarer med ca. 16 m/sek. og stadig fra ost. Sjøen er rimelig da der er endel is. Det er gammel is som ligger spredt og fra i aften av mere i pakker.

Har de siste dage holdt på å overføre kul fra spekk tanken til bakstue. Det går en pøs av gangen. Kulstöv over alt.

I emd. har barometeret begynt å stige, slik at det vel blir en bedring denne gang også.

Ingen isfjeld.

M). 68 05 ost 2 06.

Kl. 20.00 67 55 ost 3 27.

Telegram:

Til Thorshammer:

"Note 81. MD.Pos. 68 05 ost 2 06. Kuling".

Lördag den 1ste Mars.

Snart bedredes været og vindstyrken sank til 6 m/sek. i fmd., öket til 9 m/sek. ved middagstider for så å löie pent av utover eftermiddagen.

Det er adskillig mere is bortover her, bortsett fra en tid i formiddag da vi var utenfor en bukt med vann t. $0,87$ °.

Det hadde været fristende å prøve et fremstöt syover her, men horison ten viste tydelige ispakker, og baugen tåler ikke mere.

M). 67 15 ost 7 00.

Isen går nu nordlig av ost, hvorfor vi er omtrent der hvor vi var på turen vestover.

Da Thorshammer er drevet os imöte skulde vi treffe den imorgen,

Telegrammer:

Fra Thorshammer:.

"Er drevet vestover så vi på omkring 13 ost. Forbunden for omgående meddelelse om kaptein Larsen har tenkt å ha noe kul i tomsekk, og om han i så fall har tilstrekkelig selv".

Til Thorshammer:

"MD Pos. 67 15 ost 7 00 Bra vær. Kaptein Larsen ønsker ikke kull i sekker Hvis Thoren har vår Ouralpost og ikke ligger i nærheten av Dem, taknemlig for opplysning om han er vestenfor Dem."

Söndg den 2nen Mars.

Tåke og dårlig sikt om natten. Kl. 5.30 rundet vi en istange og holdt sønnen på ost i åpent vann til vi igjen traf mere kl. 07.30.

Vi skulde nu være i nærheten av Thorshammer og styrte på peilingen (Radio) inn i isen. Da det over frokost lettet fikk vi se Thorshammer og fandt at det var lettere vei inn til den nordfra, hvorfor vi gikk ut nordover og gikk inn i isen igjen tvers av Thorshammer.

Kl. 13.00 var vi fremme ved Thorshammer.

I telegram til konsul Christensen redegjorde jeg for situasjonen og foreslog ekspedisjonen avsluttet.

Konsul Christensen aproberte dette telegram hvori takkedes for vel utført arbeide. Telegrammet bekjendtgjordes for ekspedisjonens medlemmer.

I telegrammet til konsul Christensen hadde jeg med full grund uttalt min anerkjennelse av samtlige ekspedisjonens medlemmer.

Den 5. mars tillot værforholdene os å overføre flyvemaskinene til Thorshammer, likesom det övrige gods blev bragt ombord. Flyvemekanikerne Engeland og Ekedal embarkerte på Thorshammer, hvor Lützow-Holm og jeg tidligere var gått ombord.

Efter avsluttet bunkring avgikk Norvegia den 7de mars til Cape Town hvortil det ankom om emd. Lördag den 23de. Her blev fartöiet oplagt.

Ekedal blev igjen ombord i Thorshammer for å følge dette fartöi hjem, idet det ansåes önskelig at flyvemateriellet var under kyndig opsyn.

Lützow-Holm, Engeland og jeg avreiste med Thoröy fra feltet. I Cape Town tok Thoröy Norvegias manskap ombord, mens Lützow Holm og jeg fortsatte med postbåt. Hjemkomst 23/4. 1930.

Hj. Riiser-Larsen.